

Fædres Jord

Fortælling

1904

I.

Det var den korteste Nat i hele Aaret, og dog havde Inger i Bækgaarden ikke kunnet sove til Dagens Frembrud.

Striber, der faldt ned over den hvide, skurede Bordplade. I Dæmringen fik den gamle Bondestue noget usædvanlig festligt over sig. — Den graa Metalskive lyste paa Bornholmeren indenfor Køkkendøren. Viseren viste paa halv fire.

„Mon Vejret blev godt?“

Naturligvis. Naar skulde Solen ellers skinne, om ikke saadan en Midsommerdag i det Herrens Aar atten Hundrede og seks og treds, da Mariane i Storgaarden skulde have Bryllup.

Selv havde hun været som en straalende Sol, Mariane i Storgaarden. Mod hende havde alle andre smaa Fjenderuppiger kun været som Støv at regne.

Ingers Tanker gik ud til den tarvelige Urtehave bag Bækgaarden. Der var et stort rundt Blomsterbed, i hvis Midte der knejsede en prangende rød Pæon ... Aldrig var hun gaaet den Blomst forbi uden at tænke paa Storgaardens Mariane.

Hvem skulde have tænkt for en Maaned siden, at der skulde redes Brudeseng hos Lars Storgaards inden Sankt Hans?

Hvor var der ikke gisnet og talt om denne Tildragelse Mand og Mand imellem.

Han var dukket op som Prinsen i et Eventyr, den fremmede Brudgom, af hvem de kun havde set et Glimt den Aften, da Jaordet blev drukket.

Saameget vidste de alle, at han var en Pranger fra Koldby, havde Penge og var kønnere end Fanden, samt at Bekendtskabet var indledet paa Gæstgivergaarden i Købstaden.

Men Begivenheden var kommen noget brat over de Fjenderupboer, og de unge Karle i Byen var blevet noget lange i Ansigterne — for Mariane havde jo turet med adskillige af dem — nu givet en og nu en anden Fortrinet. Og i den sidste Tid havde Sladderer samlet sig om een bestemt. — — Men du glade Verden! Hvor det lignede hende, at give dem alle i Hob en lang Næse.

Hun satte sig op i den halvmørke Alkove og trak Skodden tilbage for at se ud i Stuen.

Fra de smaarammede, højtsiddende Vinduer sivede Daggryet ind i to brede

Saameget var vist, at i Dag ventedes over tre Hundrede Gæster til Storgaarden, og at Rendestenene i Byen havde været røde af alt det Blod, som i de sidste Dage strømmede ned ad Gaden fra Slagteriet i Storgaarden.

Sammen med fire andre Gaardmandsdøtre havde Inger i Aften siddet i Storgaardens Lade og bundet Løv i Kranse og Guirlander. Som indbudte Forgangspiger tilkom det dem at besørge den indvendige Hygge og Opvartning. De foregaaende Dage havde de i Byen laant alt det Sølvstøj og Stentøj, som var gemt hen til Brug ved højtidelige Anledninger, og de havde beklædt Væggene i den store Lade med Lagener, hvorpaa de hængte Spejle og Skilderier. I Dag skulde det grønne Løv slynge sig yndefuldt derimellem.

Alle andre i Bækgaarden sov sødeligt fremdeles.

Klokken fire ringedes Solen op. — Hvert Klokkeslag havde en Understrøm af festlig Glæde — — I Bryllupstøner slynger Knevelen det ud over den stille, endnu halvt slumrende Landsby:

„Storgaardens Mariane! Mariane! Storgaardens Mariane!“ Saaledes lød hvert Slag for Ingers Øre.

Der var noget frydeligt i at vide, at i Dag vilde hvert Menneske i Byen vaagne med den samme Tanke: Der er Bryllup i Storgaarden.

Over Armstolen nede ved Kakkelovnen hang den vinrøde Hvergarmskjole, som hun vidste stod saa udmærket til hendes blaasorte Haar; der straaede Festglans ud fra den varme Farve.

Et Par Timer senere stod hun udenfor Porten, færdig til at gaa til Bryllup. Fra den Kant af Byen, hvor Storgaarden laa, steg en vældig tyk Røgsøjle op i den klare Morgenluft som en Forjættelse for den vaagnende By. For Ingers unge Sjæl svævede der en Forestilling om, at hun selv var som en frisk og festlig Sommermorgen. Og da hun gik op ad Fjenderupgade, var der

Ansigt ved alle Vinduer og Døre, som nikkede fornøjet til det glade Pigeansigt med de straalende Øjne.

I flere Miles Omkreds var ikke saa flot og stadselig en Bondegaard som Lars Storgaards i Fjenderup. Hvad Under da, om der for eneste Arving til al denne Herlighed, skulde drikkes Bryllup, saa der kunde staa Klang derfra over Egne og Byer.

Saa tidligt paa Dagen som muligt strømmede hjælpende Kendinge dertil gennem Laager og Port. Skafferne hængte Frakkerne fra sig og gav sig i Lag med at stille Bordene paa Plads. De hældte Gammelvin paa Karafler, tappede Brændevin paa Klukflasker og skummende Øl i store Tinkrus, stillede Tobaksdaaser og Udkradsningsredskaber frem og havde næppe Tid til selv at smage paa Varerne.

Forgangspigerne bandt store Forklæder om Livet, bredte smalle Hørgarnsduge hen over lange Borde og stillede Tallerkener frem til Frokosten.

Men ude i Køkkenet var et komplet Virvar; thi der gik Kokkegrethe og kommanderede Gaardens Piger og Hjelpekonerne, saa de løb rundt som Faar i en Fold og altid i Vejen for hverandre.

„Hun er saa knusende gal i Skralden i Dag, kan du ikke muntre hende lidt op Jens Væver?“ sagde en af Pigerne til Forskaffereren.

Jens Væver, som vidste, hvor Skoen trykkede, tog Snapseflasken med ud til Gruen, hvor Grethe kogte Kødboller, som hun først meledede i Hænderne.

„Skaal, Grethe, og til Lykke med Kokkeriet,“ sagde han og stak selv Halvdelen af Snapsen ud, skænkede i paa ny og rakte Glasset til Grethe. Hun greb det store Glas med en rød, melet Haand, tømte det paa én Gang, skar Ansigt og sagde med hæs, tør Stemme:

„Det driver fannemæ Ormene fra Hjertet.“ Lidt efter saa man gennem Røg og Damp hendes Ansigt skinne af fed Velvilje, og hun begyndte at sige sjofel Snak.

„Jeg vil pinte ikke vide af, at I giver Grethe fuld,“ sagde Lars Storgaard og satte sig ved det lange Bord i Dagligstuen, hvor Skafferfolkene spiste deres Frokost. Gennem Stuen dreven Bølge af Latter og glad Smaasnakken.

Men ved nederste Bordende sad en Karl med lyst Haar og Skæg og et Par tungsindige Øjne, som han kun hævdede, naar nogen talte til ham. Han smilede svagt med, naar de andre lo — men Smilet lignede en Skygge, der gled hen over hans Ansigt.

Det var Staldkarlen i Gaarden, Hans Kragh, en fjern Slægtning af Lars Storgaard.

Da Maaltidet var endt, gik Inger Bæk og en anden Forgangspige, Anders Brats Dorthe, oppe i Øverstestuen og syslede videre med at sætte Frokosten frem til de ventede Gæster. De talte med dæmpede Stemmer om Hans Kragh.

„Saa har der vel alligevel været noget mellem ham og Mariane,“ sagde Inger.

„Hvem kan vide det — een i Dag og to i Morgen, saadan var jo altid hendes Lyst.“ — Dorthe strakte sig over Bordet mod Veninden, der lagde Knive og Gafler ved den anden Side: „Mariane har haft flere Kærester, end der er Heste i hendes Faders Stald. Det vilde være umuligt for hende at bo i Gaarde sammen med Byens kønneste Karl uden at faa ham til Kæreste.“

Ingers unge Skuldre rystede ved Tanken.

„Saa maa det være værre for ham i Dag, end nogen af os kan tænke,“ sagde hun.

„Men at Hans for Alvor kunde tro, at hun nogen Sinde vilde gifte sig med ham ...“

„Godmorgen Smaapiger.“

I Døren stod en velnæret, midaldrende Kone, som smilte forbindtligt til de unge Piger. Det var Madammen i Skolen, der kom for at pynte Bruden. Hun gik henimod et af Gæstekamrene.

„Her træffer jeg vel saa lille Mariane. Det er en stor Dag for hende, det unge Væsen.“

„Sledskepotte,“ henkastede Dorthe efter hende.

Jens Væver kom for at tage Bordet i Øjesyn.

„Naa, I bitte Fjenderuppiger, er I nu ikke bange for, at de Koldby Karle skal rende med jere Hjerter i Dag — for de skal nok være da saa meget farlig knøve, de Koldby Karle.“

En Pige kaldte Væveren ud, Musikken var der.

„Aa, lille rare Dorthe Brat,“ raabte Degnekonen ud ad Døren, „vil du ikke være saa sød at give os lidt varmt Vand.“

Dorthe rakte en lille rød Tungespids i den Retning, hvor Madammens blide Røst havde lydt; saa sprang hun efter Vandet, som hun rakte ind i Gæstekammeret.

„Græder hun?“ spurgte Inger.

„Græder? Nej, min Pige, hun straalere, skinner som Solen paa Dugen der.“

„Begriber du hun tør?“

„Tør hvadfornoget?“

„Være derinde med *ham* i Nat.“
Ingers Stemme var næsten uørlig.

„Er du gal. Hvor skulde hun ellers være?“

„Men hun kender ham jo slet ikke — har kun set ham nogle faa Gange.“ —
— De mørkegraa Øjne søgte den lysmalede Dør, der skulde lukke sig for Brudenattens Mysterier.

Den aabnede sig i næste Nu, og Mariane traadte over Tærskelen i sin rige, knitrende Brudedragt. De to unge Piger glemte ved dette Syn deres Skumlerier. Hun var atter Mariane i Storgaarden — den beundrede, dejlige Mariane. Det svære sorte Atlask sad stramt om hendes ranke Skikkelse. Fra Brudekransen idet rødblonde Haar faldt Sløret i bløde Folder ned over den svaje Ryg. Hun smilte til dem med hvide Tænder, og selvbevidst Fryd straaled fra hendes lyse Øjne, da hun rank gled igennem Stuen.

Degnekonen fulgte hende med Beundring.

„Er hun ikke en Rose,“ sagde hun.
„Hun er — det ved Vorherre — den smukkeste Brud, jeg har pyntet — og hun er dog den to og tredivte.“

Da Bruden traadte ud i Forstuen, istemte Musikken de første Toner.

Seks Musikanter stod opstillede ved Trappestenene uden for Døren, og for hver Gang en Vogn rullede ind gennem Porten, eller der kom gaaende Gæster, blæstes en Velkomsthilsen, som nøje var afpasset efter den paagældendes Rang og Stilling. Saaledes fik eksempelvis en større Gaardmand med Familie noget af en højstemt „Fødelandssang“, medens den lille Skrædder, der holdt sit Indtog til Fods, blev hilst med de mere jævne Toner af en Drikkevise. Almindelig Jubel brød løs, da et aldrende Par Boelsfolk, som kom agende i en højhjulet, gammel Vogn med een Agestol, blev modtaget med Tonerne til: „To Drosler sad“.

Fra Rum til Rum rygtedes det, at Brudgommens Vogn var i Sigte, og nu blev der en Kigen ved Døre og Vinduer. Alle gloede paa den flotte Mand i de sorte Klæder og med den høje Cylinderhat. Ganske alene sad han i den smukke Jagtvogns bageste Sæde.

Det ene Udraab afløste det andet. Herskab og Bæster blev i lige høj Grad beundret.

„Det var et nysseligt Syn at se de to hilse paa hinanden,“ sagde Degnens Kone, der var rørt til Taarer. I det smme modtog hun med Taksigelse en Kurv, som Jens Væver overrakte hende.

„Hun har en sød Mund, naar hun bliver godt smurt,“ sagde Dorthe til Inger.

Et Par Timer senere havde Kokkegrethe med Køkkengarden og Skafferfolkene stillet sig ved Udhusvæggene uden for Porten og betragtede det festlige Brudetog, der, som en lang og tyk, broget Slange bugtede sig op ad Kirkevejen til Musikkens Toner. — De første Par var allerede naaet gennem Kirkegaardsporten, da de sidstes Skridt hørtes genlyde i Storgaardens Porthvælving.

„Saa, bitte Folkens, nu bliver der noget tage i,“ sagde Forskaffereren og spyttede i Hænderne.

Inger Bæk løb over i Foderloen for at hente noget Stentøj, som var opstillet der. Idet hun m untert syngende sprang over Dørtrinet ind paa Logulvet, opdagede hun Hans Kragh ved en Vinduesluge; han støttede Panden mod den klinede Væg.

Hun forstod, at han var gaaet derind for ubemærket at se paa Brudetoget, og hun indsaa, at det var bedst, hun lod som Ingenting.

„Skal de to sorte Stadsheste blive her i Gaarden,“ spurgte hun let henkastet.

„Det skal de vel nok.“

„Det var dog et Par sjældne Dyr.“
Hun syntes, hun maatte sige noget til ham.

„De hører ogsaa sjældnen en Mand til.“

Inger gik med sine Fade, hendes Ben flyttede sig mere langsomt, end da hun kom.

En Stund efter saa hun ham over Gaarden hen mod Stalden — ludende, modløs, som da han stod ved Lugen i Foderloen. En ukendt Følelse rørte sig i hendes Sjæl — en Trang til at røre ved ham — det fremmede Menneske, som jo ikke kom hende noget ved — tage ham i Haanden eller stryge ham over Haaret.

Kirkefolkene vendte tilbage, blev bændede og skulde bispises.

Over alle de summende Lyde hørtes Forskafferens Røst:

„Aa vær nu saa god, bitte Folkens, ryk længere frem i Stuen — gør jer nu ikke kostbare.“

Sveden haglede ham ned i Hageskægget. Varmen blev rent utaalelig, mens Gæsterne svedte over den dampende Kødsuppe. Og det føltes som en Befrielse, da Tallerkenerne til Spillemandspenge blev baaret rundt, saa vidste de alle, at denne ulidelige Sidden paa Pind i tre fire Timer omsider fik Ende. Da Degnen til

allersidst havde takket for Mad, rejste de sig, ømme og stivknædede, og søgte straks ud i Luften. Paa Toften, i Haven og ved Huslængerne indaandede de den heldende Dags svale Friskhed.

Imens ryddedes Storstue og Lade for de lange Spiseborde. Gulvet blev stænket med Vand, og Køkkenpigerne kom med Fejekoste. Spillemandene arrangerede sig i et Hjørne og begyndte at stemme Violinerne; thi nu skulde Bruden danses ud.

Ved Dansemusikkens første Strøg tog hver af Skafferne en Forgangspige ved Haanden og valsede Stuen rundt nogle Gange, hvilket kaldes „at feje Gulvet for Bruden“. Derefter bød den øverste Skaffer Bruden op til Dans. Puffende, skubbende, trængende sig frem stod Stuen rundt en Flok af Tilskuere, som fulgte denne Dans med opspærrede Øjne.

Jens Væver udførte denne Akt af sin Forskaffervirksomhed ligesaa punktligt, ligesaa samvittighedsfuldt svedende derover, som over alt det øvrige. Nu standsede han med et Skrabud foran Brudgommen og overlod ham Bruden.

Inger Bæk havde „fejdet Gulvet“ sammen med den tykke Sognefoged Mads Klint. Skrækelig varmt var det, og videre lebendig var Kavaleren ikke — hendes Blik søgte Døren, hvorfra en kølig Strøm trængte ind i det ophedede Rum.

Da — mellem alle de varme røde Hoveder — fik hun Øje paa Hans Kraghs Ansigt, der lyste blegt som af Vrede eller krænket Sorg. Hun saa, hvor hans Øjne fulgte Brudeparrets Dans gennem Stuen. Et Øjeblik blev hun endogsaa rød for, at han skulde springe gennem Klyngen og rive Marianes ranke Skikkelse fra Brudgommens brede Bryst.

I Vognporten, der var ryddet til Kaffeudskænkning, stod senere paa Aftenen Dorthé og Inger ved Kobberkedlerne og skænkede halve Kopper, som Skafferne bar rundt til Gæsterne, der sad langs Væggene ved smalle Borde.

Paa Bænken udenfor et Bord nær Døren havde Hans Kragh slaaet sig ned i Selskab med nogle Karle fra Koldby. Han var et Par Gange bleven hentet af den Husmand, der hjalp til i Stalden, naar een af de Familier, hvis Heste var opstaldede i Gaarden, forlangte sit Køretøj. Men han vendte hver Gang tilbage til samme Plads og gav sig til at drikke med de fremmede Karle. Mer end eet Par livsglade Pigeøjne havde fra Tærskelen spejdet ind efter Byens

første Danser. Men enten saa han dem ikke — eller han lod saaledes.

„Han ser ud, som han skulde gaa i Jorden med det samme .... Gud fri os for Kærestesorg,“ sagde Dorthé til Inger.

Forskafferen kom for at se, hvorledes det gik i denne Kant af Gaarden. Han sagde til de to Piger, at der snart skulde komme Afløsning, saa de ogsaa kunde faa sig en Svingom, men de burde se at faa Hans med, sagde han — — han havde ikke godt af at drikke saa meget.

Inger gik da hen til Bænken, hvor han sad, og rørte stille fortroligt ved hans Arm.

„Du vil da give os en Dans, Hans Kragh?“

Han lagde Hovedet tilbage, hævede de tunge Øjne mod hendes og sagde:

„Nej, ikke i Aften.“

„Du er s'gu en net Kavalér,“ sagde en af de fremmede, „naar Pigerne kommer og byder dig op, saa siger du nej.“

Hans rejste sig:

„Men det er sandt, jeg havde nær glemt, at jeg skal vel ind for at give Bruden en Dans — vi er jo vant til at træde Menuetten sammen.“

Inger gøs; hun fulgte ham hen i Døren og bad:

„Aa nej, Hans, lad dog det være i Aften.“

Men han stak sit Ansigt, der endnu var ligblegt, trods det ophidsede Præg, imod hende og sagde med flammende Blik:

„Jo, Død og Plage vil jeg saa.“

Hun saa ham forsvinde mod Vaaningen, og hun kunde ikke lade være, hun *maatte* følge.

I Gaarden var lyst som midt om Dagen. Stuehuset saa ud, som det var illumineret, og udenfor Danselo og Vognport brændte Lygter. Hun hørte den hvislende Lyd, naar Skoene raskt gled hen ad Lergulvet i Laden. Men ovre fra Storstuen hørtes bragende Støj. Vinduerne var alle aabnede, og udenfor stod Ansigt ved Ansigt, som ivrigt kigede ind.

Blandt disse nyfigne tog Inger Plads.

En Dans sluttede, og Musikanterne stemte Violinerne til en ny. De gned Buerne med Harpiks, og Manden med Klarinetten aftørrede Mundbiddet. Saa stemte de op til Menuet, og øverste Par — hun saa det i Rædsel — var Hans Kragh og Mariane. — Hun stod, som hun var ked og ugidelig, men *hans* Øjne glødede af lidenskabelig Trods.

Paa en Stol ved Spillemandenes Bord sad Brudgommen og betragtede —

saaledes saa det ud — i høj Grad interesseret første Pars Dans.

„De to har minsæl danset sammen før i Aften“, sagde en gammel Koldby Bonde, som heldede sig frem over Ingers Skulder. „Hvem er forøvrigt den pæne Karl?“

Inger gav Oplysning, og den hvidhaarede Bonde sagde, mens han lo i Skægget:

„Var jeg Søren Balle, vilde jeg ikke have ham til Staldkarl ret længe.“

Der hvilede en trykkende Stilhed derinde, saa længe denne Dans stod paa. Inger søgte over i Laden til Ungdommen.

Da hun senere kom tilbage til Vognporten for at genoptage Arbejdet ved Kaffe kedlerne, sad Hans atter paa sin gamle Plads ved Drikkebordet; Kinderne havde faaet Rødme, og Øjnene var blanke; det lyse Haar havde han purret up over Panden, og han saa i det hele taget ud, som om han ikke havde Lyst til at gaa af Vejen for noget.

Idet Inger gik forbi, hvor han sad, vendte han sig om og spurgte:

„Saa du, hvor den skar. Saadan skal hun have det, den Prinsesse.“

Hun bøjede sig mod hans Øre og hviskede:

„Hans, gaa i Seng — aa hvad, Hans?“

„Haa haa, ser vi det. Nej, du skal intet kere dig om. Hans Kragh og jeg, vi skal bare have os en gemytlig Aften ved Marianes Bryllup. Og alle andre smaa Fjenderup Tøse de skal slet ingen Ting bryde sig om. Nej, Gu' skal de ej — der bliver alligevel aldrig Bukser af det Skind. Pas du bare din Kaffe kedel.“

„Det bliver skidt med Hans,“ sagde den Skaffer, som bar Kopperne om.

Hun saa det, at det var galt fat. Med Koppen i Haanden kom han ravende derover og sagde:

„Tror I nu, at Brudeparret er gaaet til Køjs?“

„Tag dig nu i Agt, Hans Kragh, at din Mund ikke kommer til at slaa Sludder i Aften,“ sagde Skaffereren.

Hans satte sig hos dem og begyndte at synge.

„Hyss, hyss, Hans. Der staar Lars Storgaard i Døren.“

Af gammel Vane tav han, da han saa Husbonden nærme sig Krogen, hvor han sad.

„Naa, her sidder du, Hans. Vi søgte dig før, da Købmanden fra Koldby skulde have sin Vogn.“ Lidt efter lagde han forsigtigt til: „Du maa vist helst se at finde Sengen, saa du kan faa sovet ud til i Morgen.“

Men Hans slog Knytnæven mod Bordet, saa Kaffepladderet sprøjtede om ham.

Det manglede bare, han skulde kommanderes til Køjs den Dag, da Mariane havde Bryllup.

Lars Storgaard saa betuttet paa ham og trak sig i Stilhed ud af Døren.

En stram Os af Sved og Kaffe punch og Menneskeaaende havde gennemtrængt Rummet og drev ud af Døren som en kvalm, diset Taage. Inger havde en Følelse af, at alle hendes Sanser var indspundne i Os og Taage. Det tyndede mer og mer om Bordene; thi alle de udenbys Gæster var taget bort. Saa tog hun Mod til sig og bad Skaffereren om at faa Lov til at gaa hjem.

Dagslyset var ved at bryde frem, da hun gik ned ad Gaden. Over Kirkegaardsmuren hørtes de første pippende Fuglerøster fra Kirkens teglhængte Tag. Hist og her lød et Hundeglam fra de Gaarde, hvor Folkene var vendt hjem fra Gilde.

Da hun var kommen ind i Bækgaarden og atter stod i den gamle Stue, hvor Morgendæmringen brød sig gennem de smaa rammede, højtsiddende Ruder, tænkte hun paa det forrige Gry. Fra Alkoven hørte hun sin yngre Søsters regelmæssige Aandedrag — hun var altsaa gaaet tidlig hjem fra Brylluppet.

Hvor var det længe, længe, siden hun havde forladt denne Stue. Saa lang en Dag havde hun aldrig før oplevet.

Og da hun lagde sit Tøj sammen paa Stolen, faldt der Taarer paa den vinrøde Kjole.

II.

Det forekom Hans Kragh den næste Dag, at han gik og vadede frem gennem en tyk, graa Taage. Alle Muskler i hans Lemmer var slappede, og hele Tiden syntes han at høre en Kedel koge. Desuden havde han en Kvalme, som han skulde udspy al Landsens Edder og Forgift.

Det var første Gang, han havde haft sig en stor Rus, og aldrig havde han tænkt sig, at Følgen var saa forbandet.

Med askegraat Ansigt og farveløse Øjne drev han Formiddagen hen i Stalden — helst saa langt som muligt fra andre Mennesker.

Efter Middag, da Gæsterne atter gav Møde i Bryllupsgaarden, stillede han tavs ved Vognene, hjalp Kvinderne ned og spændte Hestene fra uden at mæle et Ord.

Henimod Aftenen huskede han først, at han var ganske fastende, og han begav sig da over i Køkkenet for at faa en Bid Mad i al Stilhed. Før han

naaede Bryggersdøren, hørte han de bragende Salver af Køkkenfolkenes Latter, naar Grethes sjofle Tunge løb løbsk. I Dag var hun i sit Es. Jens Væver havde husket hende fra Morgenstunden. Straks Hans viste sig i Døren begyndte hun:

„Ih se, Godmorgen, bitte Hans Kragh. Du blev nok sølle tilpas i Aftes, fordi du ikke kunde faa Lov til at følge Bruden i Seng.“

Hans lod, som han intet hørte. Han nikkede til nogle Forgangspiger, som ordnede Sølvtoj efter Mærker ved øverste Ende af Køkkenbordet, og gik roligt hen og spiste af den Mad, som een af Gaardens Piger satte frem i Spisekammeret. Men denne selvfølende Utilgængelighed gjorde Grethe komplet rasende.

„Han skulde vel ogsaa ligget og boltret sig i Mette Storgaards Dundyn — saadan en sølle Pjæs. Nej Mariane var ikke gal, hun vidste nok, hvem hun vilde til Sengs med.“

Med et Spring som et hidset Dyrs var han ude i Køkkenet foran Grethe. Men da kom han til at se paa Gaardens to Tjenestepiger, der trak i hinanden og lo, ret som de, undte ham hans Skæbne.

Ja vist, han forstod det godt. Han havde altid været stor i egne Tanker, holdt sig for god til at omgaaes dem og andre Tjenere. Og nu var Gengældelsen over ham — han saa Virkeligheden lige i Øjnene: Han var kun deres jævnlige — et fattigt Tyende som de — og slet intet, intet andet var han.

Og oppe fra Bordet mødte han et Blik fra to mørkegraa Øjne — et langt dvælende Blik, brændende af medlidende Forstaaelse.

Da dukkede hans Nakke sig modløst, og han vendte sig for at gaa. Men foran Komfurovnen laa Grethe paa sine Knæ og dryppede Hønsene og sang med groft Mæle:

„Højt paa en Gren en Kra-a-ge ...“

Paa en omvendt Tørvekurv i Bryggerset sad hendes femtenaarige Datter Boline og maledede Kaffebønner. Hun stemte i med skingrende Røst:

„Sim saladim bamba saladu saladim.“

„Det lyder næsten lige saa kønt, som naar Lænkehunden i Gaarden halser ad de fremmede, og Pasop bjæffer med fra Trappen,“ sagde Dorthe Brat til de andre.

„Ja, naar Vognen helder,“ ...sagde Inger.

„Da er det s'gu aldrig et Gran for meget til ham,“ sagde een af Pigerne. „Her har han gaaet og knejset, som Katten var ikke hans Lige.“

Paa maa og faa drev Hans om. Danse vilde han ikke, drikke langt mindre, allerhelst undgik han Menneskers Blik, der røbede Nysgerrighed, Skadefryd og Medlidenhed i Flæng.

Saaledes var Dagen gaaet, og Mørket faldet. Da han endnu følte sig lige utilpas, gik han over i Staldkammeret for at hvile lidt ud. Her sov han ind og vedblev at sove, indtil han blev rusket vaagen af Husmanden, da Gæsterne begyndte at tage hjem.

Hver Gang han i denne Tid vækkedes af Søvne, følte han sig som et Menneske, der intet mere har med Verden at bestille.

Som Natten skred frem, tog Støjen og Larmen til. Han ønskede bare, at disse Dage var forbi, saa han kunde faa Lov at sørge i Ro.

Før Daggry gik han ud gennem Havelaagen ned ad Elmegangen, hvor han og Mariane saa ofte havde vandret i Forsommerens lyse Nætter. Der stod Bænken under de to Kæmpetræer — paa den havde han taget hendes Ja for to Aar siden. Det var den Gang, han lige var kommen hjem fra Krigen, og hun havde været saa rent tosset efter ham. Hvor havde han ikke maattet opbyde al sin Viljekraft, for at ingen skulde mærke deres Forhold.

Mod een af de tykke Stammer lænede han sig tilbage og indaandede Havens Duft og Fred.

Maanens sidste blege Lys faldt hvidt over det mørke Løv. Luften var fyldt med den stærke Duft, som Hyld og Reseda udaandede, og naar Natten trak sin dybe Aande, strøg de svale Vinde dulmende over hans brændende Pande og dæmpede hans oprevne Hu.

Hvor underligt, tænkte han, at Naturen var saa aldeles ligeglad, hvad enten Mariane havde Bryllup eller ej. Her ude var godt og trygt, det var kun inde i Storgaarden Sorgen var.

Da kom han til at se op mod Vaaningen, hvor et Par Vinduer netop blev stærkt oplyst. Det var i Gæstekammeret — Brudekammeret. — I samme Nu var hans Hjerte atter fuldt af alle Helvedes Kvaler.

Han saa Skygger bevæge sig der inde, saa Arme udstrækkes og Hoveder hvile mod hinanden. Han følte en rasende Trang til at gribe en Sten i Grusgangen og kaste den med Kraft mod dette Bur for Turtelduer.

I ustyrlig Hidsighed sprang han op fra Bænken og knyttede Hænderne. Han vilde, han maatte gøre noget fortvivlet enten paa sig selv eller de andre. Skinsygens Kvaler drev ham ud af Elmegangen og hen mod Lindelysthuset. Da han kom til Indgangen, skimtede

han noget derinde — der sad et Menneske paa Bænken langt inde i Skyggen. I den Tro, at det muligt var en, som var bleven syg, gik han nærmere og bøjede sig over et mørktlokket Hoved, som hvilede paa Bordet. Det var Inger Bæk.

Hun var altsaa bleven træt og havde sat sig stille hen, og saa havde Søvn overlistet hende.

Hun sov saa fast, saa hun ikke mærkedet at han satte sig ned ved Bordet.

Saa sund og sorgløs en Søvn. Det virkede paa samme Vis beroligende at se paa hende som at sidde ude og høre Nattens Hjerter slaa.

Der var kommen en Natsværmer ind i Lysthuset. Hun slog i Søvn med Haanden efter den og lagde paa samme Tid sit Hoved anderledes til Rette, saa hun nu vendte Ansigtet mod ham. Han mærkede det varme, friske Aandepust fra hendes halvaabne Mund og saa den dunkle Skygge, som de lange, sorte Øjenvipper afsatte paa den unge Kind. Med eet huskede han tydeligt Blikket fra disse mørkegraa Øjne — et underligt talende Blik.

Hun var vist i Grunden en køn lille Pige, Inger i Bækgaarden. Men hvad vidste han egentlig derom? For ham havde der kun været een eneste Pige i Fjenderup By — alle de andre havde for ham kun været som smaa Konfirmander.

Han kendte dem ikke videre, og Inger mindst, thi siden Moderen i Bækgaarden døde, havde Faderen levet et meget stille og tilbagetrukket Liv med sine to Pigebørn. Naar Hans fra Storgaardens Port saa ned over Fjenderup By, havde han altid tænkt, at Bækgaarden var den tristeste af alle Gaarde i Fjenderup, og Familien dernede de mindst fornøjelige af alle Byens Folk.

Ret særegent var det nu dog, at hun sad her ude alene, medens alle andre unge var vilde efter at more sig. Han glemte et Øjeblik sine Kvaler og lod sig fange af den Stilhed, som havde samlet sig om hendes ubekymrede Ungdom.

Hun vækkedes af Fuglekvidder og saa sig forvildet om; det varede lidt, inden hun begreb, hvor hun var.

„Hvad, er det dig, Hans. Jeg tror næsten, jeg var nær ved at falde i Søvn.“

„Det tror jeg næsten ogsaa,“ sagde Hans og smilede ved at tænke paa, hvor fast hun havde sovet.

„Mon jeg har siddet her længe, hvad kan vel Klokkeren være?“

„Snart fire.“

„Saa har jeg sovet to Timer“ — hun rejste sig hurtigt — — „ja se, der er Dagskær i Østen.“

„Ja nu er der Gudskelov kun den ene Dag tilbage.“

„Men hvad saa siden?“

„Ja saa slaar Bondens Tromme.“

Han sagde disse Ord med tonløs Stemme, og hun følte klart, hvad de betød. Ubønhørligt vilde Dag følge Dag, mens han hver Stund maatte se hende, der havde taget hans Fred.

„Ja hvad — det er vi alle saa vant til, Hans, vi er jo skabt til at slide,“ sagde hun; thi hun syntes, at hun for enhver Pris maatte lade, som hun intet vidste. Hun flyttede paa sig for at gaa, men han greb fat i hendes Haand og holdt hende fast.

„Gaa ikke, bitte Inger, det haster ikke saa stærkt, der er ingen derinde, der savner os.“

„Hvorfor skal vi sidde her ude? Jeg maa ind.“

„Nej vist ej. Luften er saa frisk og svaler saa rart, og inde — der er der ikke noget ved at være.“

„Er der gaaet dig noget imod, Hans?“

„Ikke andet, end at jeg vist aldrig bliver glad mere her i Verden.“

Hun saa paa det ludende Hoved, det hængende Mundskæg og de sænkede Øjelaag, og Synet brændte sig ind i hendes Hjerter. Saa lagde hun begge sine Hænder om hans Hoved og trak det ind mod sit Bryst ... Men i samme Nu styrtede hun ud af Lysthuset op mod Vaaningen; han hørte hendes stivede Skørter knitre og slaa om de hurtige Ben.

Saa rejste han sig langsomt og fulgte efter. Fra et aabentstaaende Vindue hørte han en Mandsrøst synge:

„*Thi vi ængstes jo hverken af Sorg eller
Skræk,
men et godt Glas Vin driver Sorgerne væk.
Lad Violinen klinge
tre Dage ud i Træk.*“

III.

Det var ikke nogen venlig Gaard af Udseende, Bækgaarden i Fjenderup. Folk vilde vel nærmest kalde den skummel, som den laa der ud mod Landevejen med sin gabende Port, sine mossede Tage og lave, klinede Vægge. Heller ikke bidrog de gamle, mørke Popler om Have og Toft til at gøre Indtrykket lysere, thi naar Høst- og Vaarvind huserede i denne Egn, saa sang de altid saa klagende Sange i Poplerne om Bækgaarden.

Engang havde den været en af de mest solide og tidssvarende Gaarde i

Landsbyen, men ved Tidernes Ugunst var der i de sidste Generationer solgt fra Mark og Eng. Dog stod endnu det lange Stuehus og de rummelige Udhuse som talende Vidner om Gaardens Storhedstid og lagde et vist gammelt og anseligt Præg over den.

Med Hensyn til Indretning og Husskik var ingen væsentlig Forandring sket de sidste fyrretyve Aar — den Tid, gamle Niels havde været Ejer af Gaarden. Han adskilte sig deri fra sine Byfæller, der var stærkt smittede af Tidens Hang til Ændringer og Forbedringer i daglige Forhold.

Han elskede denne gamle Bolig, dens mørke Bjælkeloft, de højtsiddende Vinduer og Panelerne langs Væggene. Hans tidligt afdøde Hustru havde delt denne Hjemstedkærlighed, og efter hendes Død lærte han deres to Døtre at dele den.

I andre Retninger var han noget af en Fremskridtsmand — var ivrig Læser og holdt Blade sammen med Præsten, ligesom han var stærkt optaget af de ny Rørelser, der fremkom i visse Egne af Landet.

En Søndag Eftermiddag sidst paa Høsten var Inger alene hjemme. De havde kørt Rug ind om Formiddagen, fordi det saa ud til Regn, og nu efter Middagen og Søvnens var Faderen og Søsteren Ane Mette gaaet til Kirke. Karlen var drevet ud af Gaarden med tændt Pibe, og Vogterdrengen var i Marken hos Køerne.

Først var hun gaaet ned til Bækken, hvor hun og Søsteren havde en Bænk under en Hyldebusk.

Der havde hun altid elsket at sidde og lytte til, hvorledes den klare Strøm sladrede sig frem gennem Engen. Det var saa aldeles vist, at de smaa Bølger blev mere højrostede, naar de trillede forbi den gamle Gaard; men i Grunden var det ikke saa sært; thi ingen i den hele Landsby holdt af Bækken som de dernede.

Hvad havde den ikke kunnet fortælle hende om de Mennesker — hendes egen Slægt — som i gammel Tid havde beboet Bækgaarden — hvorledes de havde kæmpet og stridt for Arne og Fred, for Frihed og dagligt Brød.

Men siden hin Dag, da Storgaardens Mariane havde haft Bryllup, kunde hun ikke længere lytte saa sorgløst til Bækkens Sladren, thi denne Dag havde kastet en Skygge over hendes Liv, en tung Skygge, som ikke igen vilde forsvinde.

Saa gik hun ind og hentede sit Sytøj, hvormed hun satte sig paa det grønne Havedige ud mod Gaden. Herfra kunde hun overskue det meste af Byen,

se, naar Kirkefolkene kom, og her skyggede Poplerne saa rart mod den hede Sol.

Jens Væver og hans Kone, der var nærmeste Naboer, gik over Gaden for at slaa en Sladder af. Jens havde de ny gule Skindærmer paa, og Merskummeren var tændt, og Stine havde en nystrøgen Sirtses Hue paa. De talte om Vejr og Vind og Høstens Travlhed.

Oppe fra Storgaarden lød Piskesmæld og Vognrummel, og de sorte Heste trak Stadsvognen ud af Porten.

„Hvor mon Rejsen gælder hen i Dag,“ sagde Stine Væver.

„Der gaar ikke en Dag,“ sagde Jens, „uden at de kører og rinker saa her og saa der.“

„Det er noget for Mariane.“ Inger saa hende i Tanken for sig, naar hun steg op i den fine Jagtvogn og satte sig hos sin Pranger, mens Hans maatte staa som en anden Lakaj og hjælpe Herskabet til Sæde.

„Nu rejser Hans til Helmissø,“ oplyste Væveren, „det er heller ikke en Dag for tidlig.“

„Nej, dette her kunde da ikke blive ved at gaa,“ mente Stine, „han er bleven som et andet Menneske.“

„Det vil lige godt blive haardt for ham at komme fra Storgaarden, hvor han har haft sit Frisprog i saa mange Aar. Men bitte Børn, som det har taget haardt paa ham, at Mariane tog Søren Balle. Jeg siger saa tit til ham: Hans, siger jeg — der er da andre Piger til end Mariane.“

„Ja, det siger Jens saamænd saa mange Gange.“

„Og de andre kan vel være lige saa gode selvom de ikke er født med saa mange Gryn i Lommen.“

„Ja, det har du rele Ret i, Jens,“ sekunderede Stine. „Men der kommer saamænd Hans ud af Porten.“

Inger blussede op ved at se ham komme ned ad Gaden, og Jens Væver fik travlt med at komme hjem; Stine havde ingen Jag, for Stine var et Kvindfolk, og efter Jenses Mening var de blottet for alle „Kondevitter“.

Hans standsede ved Gærdet, da Væverens gik, og Inger følte, hun blev ildende rød i Kinderne. De havde ikke, siden Brylluppet stod, talt andet sammen end Goddag og Farvel.

„Du sidder nok herude og slikker Sol,“ begyndte han Samtalen.

„Der er saa kvalmt inden Døre, vi faar vist snart Torden.“

„Ja, det trækker stærkt sammen. Har I snart Kornet i Hus?“

„Nej, hele Havren staar ude og det meste af Byggen.“

„I er altid bag efter andre Folk.“

„Ja vi har for lidt Hjælp. Fa'r er for gammel, men han vil ikke give sig.“

„Ja, I trænger haardt for en Avlskarl, saa der kan komme Gang i Støvlerne. Mon I ikke kunde bruge mig hernede?“

„Hvad er det for Snak, jeg tror, du er hvims.“

„Det er ramme Alvor.“

„Er det sandt, at du skal fra Lars Storgaards?“

„Søren Balles,“ rettede han, „Proprietær Balles. Ja, jeg har sagt op. Kan jeg saa ikke komme hertil?“

„Det er jo kun noget Tøv og Snak, du staar og siger, Hans. Du vilde jo aldrig tjene for den lille Løn, som Fa'r giver en Karl.“

„Nej, men jeg vilde maaske tjene for noget andet — for een af hans Døtre ligesom du nok husker, han gjorde, Jakob hos Laban.“

„Du glemmer nok, han maatte tage dem begge to, og du vilde vist nødig have baade mig og Ane Mette.“ Hun forsøgte paa at le det hele bort; men hun hørte paa sin egen Stemme, hvor kortaaet hun var, og hun fingrede nervøst Sytøjet sammen, som laa i Skødet.

„Nej, det skulde naturligvis kun være den ene, og det maatte saa blive dig, der er den ældste.“

Inger fandt, at den Spøg nu var dreven vidt nok. Hun samlede sit Arbejde og gjorde Mine til at springe ned af Gærdet.

„Gaar du ind uden at svare mig?“

„Hold nu op med de Løjer, Hans.“

„Det er slet ikke Løjer, bitte Inger.“ Han satte Foden op paa Diget, hældede sig frem og tog fat i hendes Haand.

„Slip min Haand, Hans Kragh. Tror du ikke, at jeg husker, hvad du sagde i Lysthuset Sankt Hans Nat, at du aldrig blev glad mere her i Verden. Jeg ved jo godt, at du ikke bryder dig om mig.“ Hun slog sine store, ærlige Øjne op mod ham, og han slog sine ned, mens han svarede — dæmpet og bortvendt:

„Du kender den Sorg, jeg har haft, og jeg vilde lyve, hvis jeg sagde, at den var glemt. Men bære paa den hele Livet igennem kan jeg da heller ikke. Med dig kunde jeg godt tænke mig at leve sammen.“

„Men hvis jeg nu ikke bryder mig om dig?“

„Det gør du, bitte Inger — det gør du,“ sagde han og klemte hendes Haand, saa hun skreg.

„Slip min Haand. Der kommer Kokkegrethe.“

„Ja, der kommer hun, det giftige Gespenst. Kan vi ikke mødes senere — i Aften?“

„Jeg skal komme herud til Diget et Løb efter Sengetid.“

„Ja gør det.“ Han forlod hende og fulgte Gaden længere nedefter; og hun gik ned af Diget.

Da Grethe kom til Stedet, hvor de havde talt sammen, hævdede hun Hovedet og snusede, som om hun vejrede noget uvant i Luften. Tankerne fimrede og fik travlt, inden hun naaede sit Hus bag Niels Bæks Gaard.

Imidlertid trak Uvejret sig nærmere hen over Fjenderup By. Vandet i Gadekæret blev sort, som Himlen var det, og Ænderne søgte skræppende hjem.

De første Tordenskrald hørtes kun som en dump Brummen; men for hver Gang, Vejret lod sin Røst høre, blev det stærkere og mere truende.

Men Inger fandt Uvejret herligt. Det lagde en egen betagende, dunkel Stemning over den lykkeligste Stund i hendes Liv.

Hun havde en Ven, hun elskede ham over alt i Verden, hun skulde møde ham om Aftenen — den selvsamme Kvæld — og ikke en eneste Sjæl vidste det uden de to. — Denne lyksalige Vished var næsten ikke til at bære.

Hun maatte ned til Bækken — der, hvor hun altid plejede at bære sine Sorger og Glæder hen. Dernede under Hylden vilde de ogsaa sætte sig om Aftenen — Haand i Haand. I Førstningen uden at tale, kun lyttende til Vandets Rislén. Men siden vilde hun fortælle ham, hvor hun altid havde holdt af ham — lige fra hun var en lille Pige, der gik med sine Bøger til Skole, havde hun spejdet efter et Glimt af ham, naar hun gik forbi Storgaardens Port, endskønt hun vel vidste, at det maatte blive ham og den kønne og rige Mariane — thi det bedste var ikke for godt til ham.

Alt det vilde hun sige i Aften og tusinde andre Ting.

Da huskede hun Kirkefolkene og skyndte sig ind for at stille Kaffetøjet frem. Der var saa mørkt i de lavloftede Stuer, saa hun næsten ikke kunde finde, hvad hun skulde bruge; og da Faderen og Søsteren traadte ind, var hun vis paa, at de intet kunde se paa hende, thi Mørket skjulte hendes Glæde.

Tordenen drev bort, medens de drak Kaffen, og hun saa paa Faderen, at han ventede, at hun som sædvanligt skulde spørge til, om Prædikenen var god. For alt i Verden kunde hun ikke faa sin Mund til at spørge derom. Saa tog hun en gammel Huspostille og satte sig ved nederste Ende af Bordet, men

hendes Husandagt gik langt uden om Bogens Blade.

Faderen pudsede Brillerne og tog Avisen ned fra Bjælkeloftet, og Ane Mette satte sig ogsaa ned med en Almanak, og saaledes sad de tavse en Timestid, indtil der hørtes Skridt i den stenlagte Forstue.

„Der kommer fremmede,“ tog Ane Mette i at raabe. Samtidig saa Faderen op og lyttede.

„Hvem kan det være,“ sagde han.

Døren gik op, og Lars Storgaard og Hans Kragh traadte indenfor og bød Goddag.

„Goddag og velkommen. Gaa fra Døren og sæt jer hen til Skiven.“

Niels Bæk saa fra de ubudne fremmede og hen paa sin ældste Datter, hvis Kinder var bleven saa sydende hede.

De to Mænd tog efter Indbydelsen Plads ved Bordet og gav sig til at tale om Uvejret, som nu var forbi, og om Høstarbejdet.

Inger rejste sig og gav Søsteren et Vink om at følge. Men Ane Mette blev nysgerrigt siddende for at erfare, hvad de to vilde, indtil Inger aabnede Køkkendøren og kaldte paa ny. Saa smed hun tvært Almanakken paa Bordet og gik uvilligt ud.

Da hun var forsvundet, slog Lars Storgaard ind paa en forretningsmæssig Tone; den samme han anlagde, naar han var ude paa Handelens Vegne.

Ja du kan vel sagtens tænke dig til, Niels, at vi er kommet i et bestemt Ærinde.“

Niels indrømmede.

„Og saa kan du vel ogsaa tænke, hvad det er for et Ærinde?“

Niels nægtede.

„Jo, se, det er nu Hans der, han er gaaet og kommet i Tanker om, at han vil have din Datter.“

„Saa—aa“ ... Niels Bæk trak længe paa Svaret — „Da er han s'gu da vist kommen paa de Tanker for nylig.“

„Nu vil jeg raade dig til, Niels Bæk, at du ikke tager det saa fos. Du kender jo Sagerne, som de staar, og saa ved du ogsaa, at det ikke var min Skyld, om Hans ikke blev Mand i Storgaarden.“

Niels svarede ikke hertil, og Lars vedblev:

„Mariane havde jo nu set sig en anden ud, og det har altid været min Tro, at man staar sig ved at lade de unge selv løbe Risikoen.“

„Ja, det er vist nok — men saa ...“

„Vent lidt, Niels Bæk, jeg blev ikke færdig med, hvad jeg vilde sige. — Mariane fik saa sin Vilje, men det har lige godt gjort mig ondt for Hans.

Han har pinte fortjent en anden Omgang.“

„Og saa vil du nu hjælpe ham lidt til Rette.“

„Naa, hvad det angaar, saa er de unge vel saa omtrent enige.“

Gamle Niels Bæk rettede sig i Sædet. Han mindedes Ingers Rødmen, da de to fremmede traadte ind i Stuen.

„Ja, se det forandrer jo rigtignok Sagen ... Ser vi det, ser vi det ... Naa saa du og Inger har talt sammen om det, Hans?“

Ja, Hans kunde ikke nægte det.

Lars Storgaard lagde ud paa ny. Han mindede Niels Bæk om de mange Aar, hvori Hans havde gaaet som det mest betroede Tyende i Storgaarden. Var han bleven Mand derovre, havde Mette og Lars aldrig flyttet af Gaarde; men nu blev Enden nok den, at de snart flyttede ind i Aftægtshuset paa Toften. Ogsaa af den Grund vilde han helst sørge lidt godt for Hans, mens det stod til ham, og to Hundrede Rigsdaler skulde han altid faa med sig fra Storgaarden. Sammen med hans egen lille Arv kunde det altid blive en pæn lille Skilling at drage ind med i en mindre Gaard.

De Ord „mindre Gaard“ stødte Niels Bæk, og han svarede derfor noget kort afvisende:

„Nu skal jeg tale med Inger om det — det er jo dog hende, hvem det særlig angaar — og hvis hun er stærkt derfor, skal jeg saamænd ikke sætte mig imod det.“

Hans sad under denne Forhandling som den mindst interesserede af dem alle — ret som det hele laa ham saa uendelig fjernt.

Forbavset saa han sig om i den sære, gammeldags Stue. Saa lavt til Loftet der var, lavere end noget Sted, han kendte. Og Vinduerne sad saa højt oppe og var saa brede. Mon Inger og han skulde ligge derhenne i den lukkede Alkove — for den gamle vilde vel ikke afse Sovekammeret.

„Du ser dig om, Hans Kragh. Ja, her er ikke saa højt til Loftet og vidt mellem Væggene som i Storgaarden,“ prøvede Niels Bæk sig frem, da han havde lagt Mærke til hans Udtryk.

Hans samlede sig med den Bemærkning, at Bækgaarden nok trængte til at ombygges, hvortil Lars Storgaard fremsatte den Formodning, at der vel nu ogsaa blev Raad derfor, naar der nu snart kom Penge til Gaarden.

Men Niels Bæk svarede, at den Klat Penge kunde faa Ærinde saa mange Steds. Engen trængte til Dræning, og Marken til Gødning, og det var vel fuldt saa vigtigt. Forøvrigt havde han altid ment, at saadant maatte vente, til

der var Raad. Han havde altid følt sig tilfreds og lykkelig i den gamle Gaard, som den var.

Desuden mente han, at Gaarden maatte ikke spille for stor en Rolle. Han havde altid hørt „at den, som gifter sig for en Gaard, skal fortryde det inden et Aar.“

I Køkkenet hjalp de to Søstre hinanden med at faa Vandet i Kog. For hver Gang Ane Mette stoppede en Top Lyng under Kedelen, gisnede hun over, hvad Hans og Lars vilde. Tilsidst gav hun sig til at drille Inger, hvem hun beskyldte for altid at have sværmet for Hans.

„Inger gik til og fra uden at regne hendes Snak. Men pludselig gav hun sig til at græde saa heftigt, at Søsteren holdt inde og saa paa hende i Forskrækkelse — saa bitterligt havde hun aldrig før hørt nogen græde.

„Men Inger, Inger, hvad er der i Vejen. Kan du ikke lide ham.“

„Jo, jo, men nævn det ikke.“

„Men holder du af ham, hvorfor flæber du da. Det er da rent taabeligt.“

„Aa ti dog stille, Ane Mette.“

Hvorledes kunde hun faa hende sagt, at medens hun der gik og glædede sig til det første hemmelige Mødes duftende Samvær, saa kom han der med Værgen for sig, ligesom dem, der frier til en Gaard eller en Formue. — Nej, nej, hvor det dog gjorde ondt.

Hun græd saa voldsomt, saa Ane Mette maatte bære Kaffen ind.

„Kommer Inger ikke ind,“ spurgte den gamle.

„Det gør hun vist knap,“ sagde Ane Mette, der var gnaven over Frieriet.

Men saa gik Hans derud.

„Din Søster siger, du vil ikke ind, hvad skal det betyde .... Men tror jeg ikke, du græder. Kæreste Ven, hvad er det for Kunster?“

Han lagde Armen om hendes Hals og sagde blidt overtalende :

„Vær nu dig selv, Inger. Jeg ved jo, du holder af mig, hvad græder du da for?“

Straks, da han sagde disse Ord, syntes hun, at hendes Sorg og Skuffelse svandt ind til det pureste Intet. Hun hævede sit Blik mod ham og smilte hengivent gennem Taarer. mens hun svarede:

„Ingenting.“

Han gav hendes Haand et Tryk og sagde:

„Ja, saa er vel den Sag i Orden.“

Hvortil hun stille og inderligt svarede Ja.

Senere, da de fremmede var gaet, og hun kom ind i Stuen, sad Faderen

alene derinde. Langt inde i den mørke Bænkekrog sad han. Hans Ansigt var stærkt sammentrukket, som det altid var, naar han tænkte skarpt over noget.

Han kaldte hende til sig:

„Du er godt tilfreds med, hvad her er bestemt?“

„Ja, Fa'r.“

„Ja, for du holder af ham?“

„Ja, Fa'r.“

„Laja, bitte Inger. Dette her ser jo underligt ud — for andre at tykkes. — Men du maa jo selv bedst forstaa, hvad dit Hjerte vil. — Og saa til syvende og sidst er der vel ingen af os, der ved noget om, hvordan vor Lykke skal skæres for os. — Der var vel nok den Mand til, som jeg hellere vilde have overdraget Bækgaarden til. — Men min Lid staar til dig Inger — du vil aldrig glemme, at denne Gaard og jorderne dertil er *din* Arvepart ...

IV.

Først i Oktober Maaned var der kommen en ny Mand i Bækgaarden. Det var vel nok kommen Fjenderupboerne lidt hovedkulds med dette Giftermaal, men de var ikke uvante med den Slags hurtige Bestemmelser, og her, hvor Partiet var mellem saa lige Børn, hvad Formue og Vilkaar angik, her fandt de sig hurtigt til Rette.

I Gaarden sporedes heller ikke nogen væsentlig Forandring den første Tid.

Inger gik om med en stille Lykke i sine store, forundrede Øjne, og Hans lod til at befinde sig ganske vel ved at være undsluppen de pinlige, daglige Forhold.

Gamle Niels havde vel trukket sig tilbage fra Markarbejdet og gik nu og smaanuslede i Gaard og Huggehus — men han følte sig derfor ingenlunde aflægs eller tilovers.

De maatte finde sig i — de unge Folk — at han vedblivende gav sit Besyv med i Laget, og det hjalp ikke, at Hans undertiden trak lidt paa Skulderen eller anslog en hoven Mine, naar den gamle fremsatte sine forældede Anskuelser — *han* havde i Sinde at holde paa sin Gaardmandsværdighed til det sidste og ikke lade sig sætte til Dørs af en ung Mand, som aldrig havde ejet hverken Bo eller Fæste.

Fra Hæderspladsen for Enden af Egebordet, hvor han læste sine Aviser og de Bøger, som han hver Lørdag Aften hentede i Præstens Studerekammer, oversaa han med sit Høvdingeblik, at alt gik i Huset i den

gamle Gænge, og at Inger ikke foretog sig noget uvant i den indre Styrelse.

Heri støttedes han kraftigt af sin yngste Datter. Ane Mette havde fra første Dag af mødt Svogeren med kold Uvilje.

Hun var saa uryggelig vis paa, at Hans kun havde giftet sig med Inger for Gaardens Skyld. Han havde ikke villet være Tyende andet Steds end i Storgaarden, og saa greb han efter Inger for at faa et eget Hjem. Men hvad der mest oprørte Ane Mettes Sind var den Tanke, at hendes smukke Søster Inger ikke havde holdt sig for god til at gifte sig med en, der var bleven forsmaaet af sin første Kæreste. Ane Mette var ikke langt fra at betragte det som Vanære, at Inger vilde tage de Smuler, som faldt fra Marianes Bord.

Saa blev der da en skjult Krig paa Kniven mellem Ane Mette og Hans Kragh. Thi han for sin Part kunde heller ikke taale hende.

Det irriterede ham daglig at se paa hendes ranglede, opløbne Vækst og slatne Holdning. Sjusket og uordentlig var hun i sin Paaklædning, gik over i Ryggen, som han kaldte det, og havde altid Haartjavsér hængende om Ørerne, saa hun saa ud, som hun vilde flyve bort med Vildgæssene.

Inger, der følte det som sin Opgave at retlede Søsteren — hun havde som voksen ingen Moder haft — gjorde sig Flid for at holde Sjuskeriet nede. Men Holdningen *var* snavs, og Haaret *var* tjavset.

Det var Mellemmadstid i Bækgaarden. Nede ved Ovnén sad Inger og spandt, og Ane Mette kartede. For Bordenden spiste og læste Niels Bæk samtidigt, Karl og Dreng sad nederst ved Bordet, og fra Forstuen hørtes Hans Kraghs Skridt.

Han satte sig ogsaa straks til Bordet smed Benet over Bænken udenfor og vendte sig for at betragte Kvindernes Syssel ved Ovnén.

Han tænkte imens paa, hvorfor han dog ikke kunde være mere glad ved sin unge Hustru, saa frisk og indtagende hun var — Saaledes, som naar hun der sad og kneb Munden sammen i ivrig Optagethed, mens hun snoede Ulden mellem de flittige Fingre, og den lille graa Strømpefod drejede Rokkehjulet med snurrende Hast.

Ane Mettes Arbejde gik langsommere fra Haanden. Der var altid som en Vanskelighed ved hvad hun foretog sig. Saa fælt de Karter skrattede under hendes klodsede Hænder. Nu smed hun dem for at spise sin Mad.

Hans Øjne fulgte hende, da hun med Mellemmaden i Haanden stillede sig ved nederste Vindue for at se ud i Gaarden. Hun spiste altid saa graadigt, Ane Mette. Hans sad og tænkte, at hun hulkede i sig som en Stork.

Han rejste sig for at se, hvad hun var saa optaget af. Det var Ænderne, der snadrede i Møddingpølen og sloges om Føden.

Hun lo himmelhøjt:

„Det er dog et Kraftens Bagbæst, ham med den store Top — altid saa æder han fra de andre og hakkenyser dem oven i Købet. Maa han ikke blive een af dem, der skal slagtes — den gamle Abekat.“

„Skal der slagtes Ænder nu ?“ spurgte Hans.

„Til Mortensaften, naturligtvis.“

„Holder I Mortensaften endnu ? Da var det ogsaa en Skik. Den er da forlængst lagt af alle andre Steder.“

Men Niels Bæk forsvarede varmt den gamle Sædvane. — Om der ikke var Dage nok at trælle i Aaret rundt. — Hvorfor saa kaste Vrag paa en Festaften, der kunde lyse og varme lidt i den mørkeste og koldeste Tid ?

Ane Mette stemte i med. — Det manglede bare, at de ikke skulde have Mortensgaas i Aar, som de plejede.

„Du kan selv være en Mortensgaas,“ sagde Hans.

Siden sagde han til Inger, at da han hverken var gal eller katolsk, fik de have ham undskyldt, at han ikke kunde finde Fornøjelse i at holde den Aften hellig.

Aftenen kom. De andre holdt efter gammel Skik op med Arbejdet en Time før og redte og pudsede sig nok saa højtideligt. Kun Hans, som hele Dagen havde rensat Korn i Loen, blev ved med sit. Selv ikke den liflige Duft af Andesteg, som stod ud af Køkkendøren, syntes at øve nogen Virkning paa hans Hverdagshumor.

Lidt før Skumringen kom Ane Mette farende og heldede sig over Halvdøren :

„Eske Bissekræmmer kommer,“ sagde hun aandeløs.

„Jeg tror, du er taabelig,“ svarede Hans.

„Hvordan er det, du tager paa Veje for det ?“

Kort efter børstede han Støv og Avner af sig og gik over i Stuen.

Paa Bordet var aflæsset en Mængde Kramvarer, Baand, Tørklæder, Garn og Naalehuse og mangfoldige andre Ting, som en yngre Karl falbød til de to Kvinder, der syntes ivrigt optagne af at undersøge Varernes Godhed.

Kræmmeren saa op og nikkede, da Hans traadte ind.

„Her er nok kommen en ny Mand i Bækgaarden,“ sagde han. „Er det ikke dig, der var hos Lars Storgaards?“

Hans svarede et mut Jo og satte sig ind ved Bordet; han kunde ikke faa Øjnene fra Ane Mettes barnagtige Lader. Hun holdt et rødt Kejserindetørklæde op for Lyset og raabte elleveld, at Faderen skulde se paa det.

„I kender jo Skikken,“ sagde, den gamle og lagde en Rigsdaler paa Bordet. „Se nu til at faa *noget* for den.“

Inger gik til og fra. Hun havde forsynet sig med enkelte nødvendige Smaating, men der var nogle skotsktærnedede Silkebaand, som hun ikke kunde lade være at tage imellem Fingrene atter og atter. Hvor de knitrede, naar hun strøg over dem. Sikken Hagesløjfe der kunde blive. Hun trængte saa haardt til ny Bindebaand i den gamle Hat.

„Ja, tykkes Manden nu ikke ogsaa, det er et sjælden dejligt Baand,“ prøvede Kræmmeren at hjælpe den unge Kone. Men da det lod til, at denne Ægtemand var fuldstændig ufølsom for smukke Baand, pakkede han sin Ransel sammen og saa efter sin Hue.

„Ja, Sengen i Storstuen staar opredt, som den plejer,“ sagde Niels Bæk.

Men Eske Bissekræmmer saa paa den ny Mands kolde Ansigt og sagde, at han nok kunde naa Kroen, inden det blev helt mørkt, hvortil Hans svarede, at det vist ikke vilde falde særlig vanskeligt.

Og saa sagde han Farvel og gik.

„Det var første Gang, han gik herfra uden Husly,“ sagde den gamle misfornøjet.

Ænderne var spist, og den gamle gav sig til at læse højt for de andre, saaledes som han altid var vant denne Aften.

Men Hans satte sig ned i Armstolen ved Kakkellovnen og skubbede Kasketten ned over Øjnene uden mindste Deltagelse for, hvad de andre foretog sig. — Han lod, som han sov hele Tiden, mens Svigerfaderen læste. Først da Vogterdrengen med spæd Røst tog paa at kvæde en Vise, satte han sig fremover i Stolen og lyttede.

„Den Møller havde saa kroget en Tand, den hug han i Kællingen og trak hend' i Land.“

sang Drengen, og de andre lo ad Visen om de tre Skalke.

Hans saa paa hele denne Børnekomedie med et spottende Smil. Da blev Svigerfaderen opmærksom paa hans Mine og sagde:

„Ja, vi er vant til at kunne more os med *lidt* her i Bækgaarden.“

„Der skal jo heller ikke meget til for at fornøje Børn og gamle Folk.“

Niels Bæk havde et hidsigt Svar paa Læben, men han bed Harmen i sig og gav sig til at synge. Han sang med indsmigrende Tekstuttale og vibrerende Stemme, som det var de gamles Vis :

„Ved Danmarks søndre Vænge staa
Forrædere i skumle Flokke;
med fremmed Hjælp de ville slaa,
hvad ej de selv formaar at rokke.
Ja Ejderens Bølge, klar og blaa,
med Magt de frække vil forvanske
og sætte kun en lille Aa
som Grænse for de frie danske.“

Gamle Niels standsede brat.

„Jeg syntes, du sagde noget, Hans Kragh.“

„Ja, jeg sagde, at den Grænse blev nok alligevel sat ved Aæn.“

Den gamle saa hvast over Brillerne:

„En Grænse kan vel flyttes igen.“

„Ja, hvis man har Magt til det.“ —

Hans rejste sig og gik hen imod Alkoven, hvor han begyndte at klæde sig af.

„Gaar du i Seng nu, mens Folkene er inde?“

„Naar vi intet Kammer har for os selv, er jeg vel nødt til det. Sovekammeret har I nok forpagtet paa Livstid.“

Med disse Ord smed Hans sig i en Fart op i Alkoven og trak Skodden for; hvorefter Karl og Dreng hurtigt bød Godnat“ og skyndte sig over i Staldkammeret.

Ved Bordenden sad den gamle og saa hen for sig. Han sagde noget ganske sagte —det lød, som han talte til sig selv:

„Det er sært med de Folk fra sidste Krig. Det er, ligesom de har tabt Haab og Mod med det samme. Jeg er næsten bange for, at vi har forlist mere, end vi ved af, sammen med Slesvig.“

Ane Mette tændte med Hænder, der rystede af Vrede, sin Væge for at finde sin Seng ude bag Køkkenet.

Her smed hun sig paaklædt ned paa Dynerne, Blodet bruste hende for Ørerne, saa forbitret var hun ... Aa, om hun var Inger, hun skulde kløre ham i den selvsamme Nat —sætte alle sine Negle i hans storsnudedede Ansigt. — Men de gjorde Inger bare ikke. — Nej, for hun elskede ham, dette Umenneske, der havde ødelagt deres glade, harmfri Tilværelse.

Hun huskede fra sin Skoletid et Billede, hvor en Flok smaa, graa Mænd med røde Topluer var ved at forlade en Egn for stedse. — Nu forstod hun det. Det var de glade Hjemmets Aander, der forlod den gamle Gaard ved Bækken.

Hvor det var Synd for dem, de graa Mænd. Hjemløse vandrede de nu af Sted over de øde Vintermarker — og de vilde aldrig, aldrig mere vende tilbage.

V.

Gamle Niels Bæk blev ikke længe nogen Hindring for de unge Ægtefolks Lykke. Han fik en heftig Lungebetændelse nogle Dage senere, og fjorten Dage efter Mortensdag var han død.

Den Morgen, da han døde, mødtes Hans og Ane Mette i Gaarddøren. Hun kom for at sige ham, at alt var forbi. Hendes Sorg var vild og ubehersket som hendes hele Sjæl, og uden Blu slyngede hun ham i Ansigtet, at nu var der fri Adgang til Sovekammeret, for nu var der kun een Mand i Bækgaarden.

Hans hørte tavs paa hendes halvforstyrrede Snak. Han var bleg og rystet. Siden den Dag, den gamle blev syg, havde han inderligt haabet, at han skulde overvinde det, saa der kunde komme Forstaaelse imellem dem; men nu var den gamle Hædersmand død, og Uretten kunde ikke gøres om.

Da han kom ind i Sovekammeret, sad Inger endnu ved den dødes Leje. Hun sad hensunken i sine sorgfulde Tanker og hørte ham ikke. Hun tænkte paa, hvad Faderen i disse Nætter, da hun alene vaagede hos ham, havde sagt hende. Naar Feberen efter Midnat sank, kaldte han hende til sig og talte om det, som hun skjulte dybest i sin Sjæl. — Hun maatte for alting ikke forsage, aldrig slippe Haabet. Gud vilde nok, før eller senere, røre ved Hans Kraghs Hjerte. Og da vilde Solen atter skinne langt ind i Bækgaarden, som den Gang hans Piger var smaa, og deres Moder levede.

Nu hævede hun de mørkfrynsede Øjelaag og saa paa Hans med sine talende Øjne.

Men han trak hende ind til sig og lovede i ømme Ord, at han nok skulde være god og kærlig mod hende.

Saa gik der nogle Dage, da Inger syntes, de kom hinanden nærmere end før; men saa var det, at der kom en Dag, der tog hendes spirende Haab saa let, som Paaskeøsten tager de første Knopper af Træet — endda der ikke skete noget særligt.

Det var Søndagen efter Faderens Begravelse. Hun og Hans havde været i

Kirke og fulgtes nu hen til Graven, hvor hun knælende gav sig til at ordne Kransene. Da var det — hun vilde huske det, saa længe hun levede — at en Skygge kastedes hen over Graven, og da hun saa op, var det Mariane i Storgaarden, som kom hen imod dem i lang sort Fløjlsmantille og med brusende Fjer i den sorte Silkehat.

Inger hørte ikke eet af de Ord, der flød fra hendes røde Mund. Hun saa paa Hans, der havde taget Marianes fremrakte Haand. Hun saa deres Blik hvile i hinanden, saa en Bølge af Glæde, af beundrende Fryd stige op i hans lyse Øjne. Og hun forstod, at Døden var ikke længere i hans Tanker, thi selve Livet var draget derind — det straaledede fra det rødblonde Haar under den sorte Hat og skinnede fra en Hud, der var som Æbleblomstens Blade — og han drak Synet ind med alle sine Sanser.

Hun saa sig selv i sin fattige Dragt. Hun havde den sorte Kjole paa, som hun fik til Ane Mettes Konfirmation. Nu passede den kun daarligt, var for snæver over Brystet, og ved Haandlinningerne stak de blaafrøse Hænder alt for langt frem, hvorfor hun prøvede at skjule dem i Nederdelens Folder.

„Ja, hvad skal man sige, han var jo en gammel Mand,“ lød det med Marianes kælne Stemme.

„Og det er en forfærdelig Bolig med Træk,“ sagde Hans, „det er næsten umuligt at undgaa Forkølelse.“

„I skal vel ogsaa snart have bygget.“

Ethvert Ord, de sagde, gled forbi Ingers Øre. Hendes Blik havde fæstet sig ved den store Hagesløjfe, som Marianes Hat var bunden med. Hvor havde hun set det Baand før, disse dejlige, skotske Farver?

„Du staar og falder i Staver,“ sagde Hans.

„Jeg fryser,“ svarede hun og begyndte at gaa. De andre to kom langsomt bagefter.

Hvad hjalp det nu, at hendes Fader var gaaet i Døden for hendes Lykke? Ved Hans' Side gik Mariane i Storgaarden, og hvor hun var, der var der ikke andre Kvinder til.

Det gik med Ingers Haab som med Aarets Dage, der i denne Tid blev kortere og mørkere. — Det kunde dog hænde, at en Solstraaale faldt gennem de smaa Ruder og ned til Ovnen, hvor hun sad ved Rokken — men det hændte aldrig, at hun saa et Glimt af den Varme, som hendes unge Sind higede efter.

Kold og følelsesløs gik han Dagen lang og agtede aldrig paa, om hun var glad eller bedrøvet, og han blev snart atter lige saa pirrelig, som han havde været før Faderens Død. Naar han talte til hende, var det altid om de ligegyldigste Ting, saa hun forstod, at for ham var hun endnu kun den lille Pige fra Niels Bæks, der gik til Skole, da han var fuldvoksen Karl.

Hun kunde nok saa ofte stille sig det Fakta for Øje, at hun *var* hans Hustru — for Gud og Mennesker. Hans Blik sagde hende, at det var den reneste Vildfarelse. Hun var intet for ham og havde aldrig været andet end det Middel, hvorved han opnaaede at blive Gaardmand.

Da ønskede hun, at hendes Hjerter maatte blive koldt som hans, saa hun kunde bære det altsammen i Forsagelse og Ro. — — Men det var det forunderligste af alt, at hun vedblev at elske ham lige højt.

Det hændte nu og da, naar hun om Aftenen steg op i den store Dobbelt seng i Sovekammeret og lagde sit bløde, unge Legeme ind til hans, at han kunde vende sig om mod hende og knuge hende ind i sin Favns; men hun følte det aldrig som noget Udslag af Kærlighed; thi bag efter havde han hverken Ord eller Tak derfor.

Vinteren skred frem og Julen kom, men drog glædeløs forbi Bækgaarden, og i de sidste Juledage var Hans kommen i Vane med at drive over i Storgaarden efter Fyraften.

Derovre var ofte stærkt Rykind af Prangere og den Slags Folk, der drikker og dobler til langt ud paa Natten. Da kom han sjældent hjem, før hun var falden i Søvn. Han fandt hende aldrig værdig til at høre noget om, hvad der gik for sig derovre — og hun spurgte ikke; thi Dagen efter var han endnu mere utilgængelig end sædvanlig, og de tynde Læber var klemt fastere sammen end ellers.

Fastelavns Mandag var der Legestue i Storgaarden. Af den Grund var de to Søstre ene hjemme i Bækgaarden; thi Ane Mette gik ikke endnu sammen med den øvrige Ungdom, da det ikke var længer siden Faderens Død. Men Folkene var med, og efter Kaffen havde Hans tændt Piben og sagt, at han vist gik over for at se lidt paa Dansen.

De to unge Kvinder havde faaet Lyst til at gøre sig det lidt hyggeligt i Ensomheden. De havde sat Rokken til Side og taget Hækletøjet frem, og af Kokkegrethe, der havde været i Staden for at hente Hvedebrød hjem til Ungdommen, havde Ane Mette købt

friske Boller, og nu sad de just og glædede sig til en Kaffetaar, da de hørte nogen i Forstuen, og en Haand tog i Klinken.

Det var Dorthe Brat. Hun havde Legestuestadsen paa.

„Jeg tænkte nok, I var ene hjemme. Da jeg saa Hans gaa op ad Gaden, kom jeg til at længes efter at se jer.“

„Ja, du er een af de faa fra gammel Tid, som ikke har svigtet os. Hent saa Kaffen, Ane Mette, saa skal vi have det rart en Stund.“

Dorthe sad og saa sig om i Stuen. Hun saa paa Bordpladen, der lyste hvidt som Ben, paa Havsandet, der var slaaget med fine Kast over Lergulvet. Lysestagerne paa Bilæggerovnen var blanke af Pudsning, og de store Messingbækkener skinnede som Spejle under Tintallerkenrækken.

„Hvor her er pænt. Jeg siger det saa tidt hjemme, at de gamle Gaarde er de hyggeligste — fri for alt det Skrabsammen, som de har i de ny, og som de slet ikke forstaar at stille paa Plads.“

„Det skulde du en Gang sige til Hans — han synes alting her er skrækkeligt,“ sagde Ane Mette.

Inger undskyldte ham. Han var jo vant til at have det saa flot i Storgaarden.

„Der er grimt i Storgaarden nu,“ sagde Dorthe, „den er bleven som en Kro ved en Landevej. Men forresten er Mariane lige saa stærk som Søren Balle i at trække Fremmedfolk dertil.“

„Hun har altid været sær efter det fremmede og ny. Kan du huske, hvor ofte hun skiftede Veninder, og hvor hun i Legen vilde raade over os alle?“

„Der var ingen Steder, vi legede som her. Din Fader kunde altid saa godt staa os bi. Hvor jeg ser ham tydeligt for mig, naar han sad der oppe i Bænkekrogen og saa paa os over Brillerne, der altid hang langt nede paa Næsen.“

„Og saa lærte han os Kortkunster og bandt Færge op for os i Tærskeloen, og tidt stod han selv paa Enden af Fjælen og styrede og sang,“ huskede Ane Mette.

Saaledes sad de længe og littede deres Sind ved at tale om den Tid, som havde været, og før de anede det, gik Dagen, og Skumringen var over dem.

„Det er nok ved at mørknes,“ sagde Dorthe; hun huskede nu, at hun var gaaet ud for at danse og ikke for at snakke Tiden bort. „Følg med mig over for at se paa Dansen.“

Ane Mette vilde nok, men Inger tøvede. Hun var ikke sikker paa, at Hans vilde synes om det. Desuden

havde hun ikke været i Storgaarden siden Marianes Bryllup.

Dorthe sagde dertil, at hun vidste, Mariane havde saa ofte bedt hende om at komme. Og naar nu hendes Mand gik alligevel — vilde det saa ikke være kløgere at gaa med en Gang imellem.

Jo, saa vilde Inger da ogsaa nok. Men de maatte først pudse sig lidt.

„Hvorfor det — Folk ved jo, I har Sorg.“

Saa fulgte de med Dorthe.

En frisk, fejende Foraarsblæst slog dem i Møde, da de kom udenfor Porten. Det var længe siden, Inger havde været ude af Gaarden, men som hun nu gik sammen med Veninden, følte hun sig ung som forhen og huskede med Fryd, at hun kun var enogtyve.

„Der er Gækker i Degnens Have,“ sagde hun og tænkte i det samme paa Hans. Hun var kommen til at længes efter ham, da hun mærkede Foraarsblæsten.

Da de var kommen ind i Storgaardens Forstue, spejdede hun gennem al den Mennesketummel, men han var ikke til at opdage.

I Dansestuen plejede gifte Folk kun sjældent at findes, og ved Bordet i Dagligstuen, hvor Bymændene sad, var han heller ikke, altsaa maatte han være i Familiens Skød.

Hun angrede, at hun var gaaet med. Ligegyldigt stillede hun sig ved Døren og saa ind efter de dansende. Havde det ikke været for Ane Mettes Skyld, var hun gaaet straks.

Dorthe, som allerede var tagen op til Dans, valsede forbi Døren og vinkede til dem, at de skulde komme ind og tage Plads. Men Inger rystede paa Hovedet til Svar.

Hendes Opmærksomhed havde fæstet sig ved Døren til Lillestuen, hvor de mere ansete Gæster blev modtaget. Flere Gange havde højroset Tale og skraldende Latter trængt sig ud derfra, naar Døren til Forstuen gik op og i.

Det var netop ved en saadan Lejlighed, da en Pige slog den vidt aaben for at komme ind med en stor Bakke, at Inger saa, at Stuen var fuld af Gæster, der sad om det runde Bord. — Gennem Skumring og Tobaksrøg havde hun ment at kunne skimte Hans mellem en Mængde fremmede Skikkelser.

„Det er nok Koldbyfolk, som besøger Søren Balles,“ oplyste Kokkegrethe, der stod ved Døren med sin Hvedebrøds kurv.

En ny Lattersalve naaede hendes Ører. Ud af Døren kom Mariane ved en fremmed Mandspersons Arm, og alle de øvrige der inde fra fulgte efter. En ung

Koldbybonde vilde høfligst danse med Konen i Huset, og de andre fulgte med som Tilskuere. Sidst i Flokken slentrede Hans og Søren Balle.

Inger saa paa sin Mand's Mine, at han vilde lade, som han ikke havde set hende. Idet han nu skubbede sig forbi hende, trak hun ham i Frakkeærmet.

„Hans,“ sagde hun.

Han lod overrasket og sagde:

„Hvad for noget — er du her.“

Saa gik han efter de andre ind til Dansen og lod sig ikke senere til Syne.

Hans Hustru blev staaende en kort Stund — overbegloet af Kokkegrethes rødrandede Øjne, der lyste onde gennem Mørket.

„Nu gaar jeg hjem. Bliver du lidt, Ane Mette?“

„Nej, jeg vil med for at hjælpe dig at røgte til Kvælds.“

Men da de vilde gaa, kom et Par af Ane Mettes jævnaldrende og hængte sig ved hendes Arme og bad hende blive i Mørkningen, mens der var Pavse. Nu, naar alle ældre Piger skulde hjem til Malkningen, blev der altid saa herligt i den store, mørke Stue for de purunge. Da vandrede de i lang Række op og ned ad Gulvet med hverandre om Livet og hviskede og lo og fortalte alle de Skrøner, de havde hørt siden sidst.

Hvor Inger huskede det .... Den glade Ungdom !

Ane Mette modstod ikke.

Saa gik da Inger alene hjem i Mørkningen og gav sig i Færd med Kvældens Syssel.

Hun bar Tørv ind i Køkkenet, varmede Mælk til Kalven og satte Skodden for Hønsehuset, før hun gik til Malkningen. Det spredte Tankerne saa rart at gaa der og sysle med de daglige Ting — at føle Kalvens varme Tunge slikke hendes Haand, at høre Mælken risle i Spanden — ja selv at titte ind til Hønsene i deres lune Velvære.

Hun var kommen ind med Mælken og stod og siede den nede i Mælkestuen, da hun hørte nogen gaa i Køkkenet. Det var vel Karlen, tænkte hun, som — efter at have spist sin Mellemmad — var gaaet ud til Skorstenen for at tage en Glød til sin Pibe. Men saa hørte hun Hans' Røst kalde.

Hun blev saa hed, som een der træffes i Synd. Det var vist ikke for det bedste, at han var vendt hjem paa den Tid.

Hendes Anelse slog til. Han var smækvred.

— — — Hvad lignede det efter, at de kom derover og stillede sig an. Naturligvis havde han ikke noget imod,

at de søgte dertil, hvor andre Mennesker var — tværtimod. — Men de kunde vel da klæde sig som alle ordentlige Folk og ikke gaa der og ryle sig ud. — Gik Ane Mette nu ikke derovre og lignede — han vidste ikke hvad. Vist var det, hun kunde kyse Mennesker langt bort. Han havde hørt en Karl fra Koldby sige, at hende derhenne i Døren med den sorte Kyse saa ud, som hun vilde stange. Hende skulde de bruge i Fjenderup til at skræmme Spurve med.

Inger spurgte, om hun havde været lige saa herlig at se paa som Søsteren.

„Aa, du ser jo aldrig saadan ud. Det *kan* du simpelthen ikke. Men derfor kunde du gerne fikse dig lidt op — som andre unge Koner.“

„Som Mariane,“ drillede hun.

„Aa ja — ogsaa som Mariane,“ svarede han bøst.

Saa gik han og slog Døren haardt i. Fra Vinduet saa hun ham gaa gennem Porten.

Hun stod en Stund ved Vinduet i den mørke Stue. Tænde vilde hun ikke, for i den stille Mørkningsstund blev Tankerne tidt saa sikre og saa klare. Derfor satte hun sig hen i sin Stol ved Ovnen og overvejede, hvad der var at gøre — for Fredens Skyld. Thi Hans Kraghs Hustru var vel meget ung, men hun var ikke uden Tanker.

Længere og længere flagrede Lykken — Kærlighedens brogede Fugl — bort fra hende. — Men Freden i Hjemmet — Husfredens lyse Aand — den maatte og skulde holdes fast.

Maanelyset brød sig ind over det dybe Rum, saa hun ganske tydeligt kunde se Udskæringerne i Panelerne. Det blide Lys ligesom kærtegnede den gamle Stue og lagde i hendes Sind en Forvisning om, at det blev godt engang alt sammen .... Naar de rigtige Tærninger blev kastet, saa vandtes Lykken hjem til Bækgaarden. — I den Tro var hendes Fader død.

Men een Tanke fæstede sig fastere end de andre: Pigebarnet maatte hjemmefra. Det Offer maatte bringes, hvor svært det end vilde blive at sende dette leddeløse, ubegavede Barn ud for at kæmpe sig frem blandt uvedkommende Mennesker, paa hvem hun maaske vilde virke lige saa afskrækkende som paa Hans.

Maanelyset listede sig ind i hendes Sind. De hvide, sitrende, venlige Straaler vævede sig sammen med hendes bekymrede Tanker, og de bar hende til Drømmenes Kyst, Haabets hellige Land.

Aa, om hun vandt sin Mands Kærlighed. — Om der kom Liv i de

lyse, vandkolde Øjne, og Pulsslaget kunde jage Blodet op i hans blege Kind! Hun vilde give sit Hjerteblod for, at hans Blik en Gang maatte se paa hende som paa Mariane.

Maaske, hvis de fik et lille Barn. Men naturligvis fik de ingen, da der ingen Kærlighed var. Hun vilde føle det som en Skam og en Straf, hvis de ingen fik.

Der lød Skridt i Forstuen. — Straks flygtede Fantasus med alle sine vingede Børn — Inger Bæk var atter alene hjemme.

Det var Ane Mette, som kom.

Da der ikke var tændt, troede hun, at Inger var gaaet til Sengs og listede sig sagte gennem Stuen for ikke at vække hende. Hun blev helt bange, da Søsteren kaldte hende ved Navn.

Det var godt, tænkte Inger, at der ikke var tændt Lys, saa kunde hun lettere faa hende sagt, hvad der var besluttet for hende.

„Sæt dig, Ane Mette. jeg vil tale med dig.“

Ane Mette satte sig nederst paa yderbænken, vendt mod Søsteren i Arnekrogen. Hun var kendelig oplivet og gav sig straks til at pludre løs om, hvordan det gik histovre.

„Forresten kunde jeg lige saa godt have danset som Hans; men der var vist ogsaa mange, som syntes sært derom.“

„Dansede Hans?“

„Han dansede naturligvis Menuet med Mariane. Ja, jeg havde ellers besluttet ikke at sige det, men saa blev jeg gal i Hovedet alligevel, thi hvad lignede det efter, naar du sidder alene herhjemme.“

Det var med en noget utydelig Stemme, at Inger gav sig til at tale med Søsteren om at søge Plads udenfor Hjemmet. Hun forestillede hende, at det var baade det bedste og det sundeste, af hun kom ud og lærte noget af fremmede. Her hjemme vilde det i Længden ikke gaa, da hun og Hans jo var som Ild og Vand. Hos Bønder vilde hendes spinkle Kræfter vel ikke strække til, men maaske hun kunde komme til Madammen i Skolen, der skulde skifte til Majdag.

Inger kunde kun dunkelt skimte Søsterens Ansigt gennem Mørket. Paa Hovedets skødesløse Holdning havde hun set, at hun i Førstningen kun var lidet optaget af at høre efter. Men efterhaanden bøjede hun sig lyttende fremover, og ved de sidste Ord kastede hun sig tilbage mod Bordet, slog Forklædet over Hovedet og hulkede:

„Til Madammen i Skolen.“

VI.

„Nu har vi set Ploven drive, Storken flyve og det lille Lam bræge,“ sagde Folk i Fjenderup, og saa vidste alle, hvad Tid paa Aaret det var; Foraarsfornemmelserne kom med Knopperne paa Træerne, selv i de trægste Sjøle slog Livet hurtigere Slag. De bøjede Nakker rettede sig, der skød Glimt frem i de sløve Øjne — alt, hvad Kulden havde bundet og kuert og bøjet, det rejste sig og krævede sin Ret i Dagens Lys og Varme.

Paa Grøfter og Gærder langs Fjenderup Gade skød Vaarens saftige grønne Spirer frem, og over Frugtbuskene laa som et grønt Slør let kastet den Majdag, da Hans Kragh fulgte Ane Mette i Tjeneste.

Ude ved Havediget stod Inger og skyggede med Haanden mod Solen for at se dem gaa op ad Gaden. Men Synet skar sig ind i hendes Hjerter ved at se Søsteren gaa med sine fattige Ejendele og trække saa nødtvungent i Benene; og Hans var altid et Par Skridt foran — det var at se til, som han førte hende til Arresten.

Da han kom hjem, gik Inger omkring med vaade Øjne. — Det var ogsaa noget at vande Høns for — trøstede han. — Ane Mette skulde vel ikke giftes med Madammen i Skolen, og Vejen til Bækgaarden tog hun jo ikke med sig. — Og saa red han i Marken med de blissede Heste og spændte dem for Ploven. Han havde en Følelse, som der var ryddet en Sten af hans Vej — og Gud skulde vide, der var nok endda, tænkte han, mens han vendte den sandede Jord paa den stenede, magre, forsømte Ager. Med et Suk mindedes han Storgaardens fede Muldjord.

Hjemme, tænkte han, gik hans Hustru nu og prøvede paa at sætte deres ny Tjenestepige ind i det daglige Arbejde. Hun laa ikke paa den lade Side, Inger; men hvad hjalp det altsammen — de vilde aldrig faa den Gaard „op at se“. Vintersæden tegnede daarligst af alt det, der stod paa Fjenderup Bymark. Hvad havde det hele at sige, de var kun de eneste to — de slog sig vel nok igennem. Føden havde de, og der blev vel lidt til Klæderne ogsaa, og andet var der vel ikke at leve for.

Og saa piskede han paa de røde, blissede Heste, der forresten ogsaa var nogle rigtige Ralliker.

—————

Inger mærkede snart, at det store Lod heller ikke vandtes til Bækgaarden i denne Trækning. Hans var saa iskold som nogen Sinde, og han gik oftere til Storgaarden end før.

For ham var det blevet saaledes, at naar han ved Sekstiden kom hjem fra Markarbejde, kom der en Uro over ham, saa han ikke kunde være inde. I Regelen tændte han da Piben og gik ud med det forsæt, at han kun vilde lufte sig lidt ved Huslængerne og Halmstakkene; men saa snart han derfra øjnede Storgaardens høje Tag med Vejrhane og Storkerede, kunde han ikke modstaa. Det drog ham, han maatte derover, hvad det end skulde gælde. Alt det Sollys, som naaede Fjenderup, havde samlet sig om den store, skinnende Gaard øverst i Byen.

Thi alt det Pres, som dagligt tyngede hans Sind, naar han gik der hjemme i „Møddinghullet ved Bækken“ — saaledes nævnte han altid i Tanken den gamle Gaard — forsvandt, saa snart han var kommen gennem den høje Port hist oppe og saa Vaaningens med alle de store Vinduer lyse sig i Møde.

Tindrede ikke alle de blanke, store Ruder i Foraarslyset som livsglade, unge Øjne?

Straks var alt glemt, hvad der dagligt voldte Møn — en sandet Mark, en faldefærdig Gaard, en kedelig Hustru med talende Øjne og stilfærdig Røst — alt det blev straks saa fjernt og uvedkommende, hver Gang han traadte over Tærskelen i Storgaarden.

En dejlig Aften sidst i Maj gik han som sædvanligt derover for at holde Fyraften. Han standsede i den flisebelagte Forstue og lyttede til Latteren, som rungede ud fra Mellemstuen, Saa smed han Træskoene og bankede paa. Mariane kom og lukkede op.

„Det er Hans,“ sagde hun straalende og rakte ham Haanden. „Kom, nærmere og sæt dig hen til de andre, her er Løjer og Langkaal, kan du tro.“ Latteren sad endnu i hendes Stemme og spillede i hendes muntre Blik, og den kaldte Livet frem i hans glædeløse Øjne. Han strøg Huen af og hilste paa de tilstedeværende.

Der var Kristen paa Bakken som var kommen ind for at handle om en Plag, og der var Præstegaardsforpagteren med sit knaldproprietæragtige Anstrøg, og der var Sognefogden Mads Klint, som sad og bredede sig i den sorte Damaskes Sofa mellem Vinduerne ved Siden af Søren Balle, og der var endvidere et Par Gaardmænd, som ogsaa jævnlige var Gæster i Gaarden, men ved et Hjørne af det røde Klapbord sad en Mand, som ikke hørte til i Selskabet; det var Simon Skomager, som var gift med Grethe Kogekone.

I Egenskab af Sognets Bedemand var han mødt i Storgaarden med

Indbydelse til et Begravelsesgilde, der skulde højtideligholdes i to Dage med Mad og Drikke. Saa havde Søren Balle budt ham ind paa en Kaffepunch i Lillestuen, og nu følte han sig saa bæret og vel tilpas i det velhavende Gaardmandsselskab, at han rent glemte at gaa igen.

Hans Kragh overskuede straks Situationen — de var allerede naaet saa langt frem med Simon, at han sang.

Søren Balle betroede Hans, hviskende over Bordet, at han „havde nok“, da han kom dertil.

Bag Kakkellovnslaagen lyste den røde Kobberkedel. Mariane gik til og fra med Kopperne og skænkede smaa sorte, som hun stillede foran Gæsterne, men ingen Kop blev saa hurtigt tømt og fyldt paa ny, som den der stod foran Søren Balle. Det var ikke første Gang, Hans lagde Mærke til, at hun ofte og gerne skænkede for sin Mand, og han undrede sig i Stilhed derover.

Han sad og hvilte sine Øjne paa hendes Skikkelse — den svaje Ryg, de bløde, lade Bevægelser, alt det sanselige, der strømmede fra dette Legeme, der kun syntes bestemt til at hvile i Mænds Arme. Gik hun ikke der saa uanfægtet og sendte ham de samme dristige Blik som i gamle Dage, da hun tilhørte ham og ikke andre ...

Simons Sang og de andres Latter og Skæmt drev forbi ham, uden at han sansede stort deraf. I Marianes Nærhed beherskede den Vished, at han havde hende for Øje, enhver anden Følelse.

En Pige kom og rev Døren op. Det var Kokkegrethes Boline, som tjente i Gaarden.

„Vil I da ikke snart til at gaa igen, Far? Hvorfor Fanden bliver I da ved at sidde og glane her? I er jo sattemæ saa fuld som en Høne, og enhver kan prikke Jer paa Øjnene ...“

Simon vendte sig med Besvær i Stolen og sagde kun med snøvlende Stemme: „Hold Kæft.“ Men Pigebarnet tog fat paa ny:

„I er vel ikke en Gang færdig med at byde til Gilde, og saa bliver I dog siddende her saa længe, til I ikke mere kan se en Flue paa en Væg.“

„Hun er bare gal over, den tossede Tøs, at hun ikke ogsaa er bleven budt til Gilde,“ sagde Søren Balle. „Du kommer s'gu til at gaa ind i Folkestuen og byde dem med ogsaa.“

Med Møje og Besvær stivede de Simon af og hjalp ham ind i Dagligstuen, hvor Karle og Drengene gabende strakte Bænke i Mørkningen. De kom hurtigt op at sidde, da de vejrede, at der skulde være Sjøv med Simon.

Inden for Døren stillede han sig op med Ryggen støttet mod Væggen og vidt skrævende Ben for ikke at dratte om, og under mange Armsving og Haandbevægelser gentog han Indbydelsesformularen for det skoggerleende Tyende:

„Jeg skulde hilse fra Mette Marie i Kroen og hendes Børn, om I vilde komme paa Torsdag og følge den gamle Kromand til hans sidste Hvilested. Om I derfor vilde give Møde Klokken ti, spise lidt Frokost og høre paa en Salme, derefter tage med paa Kirkegaarden og høre paa hans Ligtale og saa følge med dem hjem og spise et Maaltid Mad og være hos dem et Par Dage ...“

Her standsede Simon brat; thi det var bleven ham uklart, hvor vidt Lektien endte her, eller den var længere endnu. Men han tog straks fat igen og fortsatte med de Ord, hvormed han plejede at afslutte Bryllupsindbydelser:

„og mere jer sammen med dem med Spil og Dans og anden Lystighed.“

Bragende Haandklap og Træskotrampen fra Bænken indenfor Bordet afløste Simons Indbydelse.

Men Datteren Boline, som nede fra Køkkendøren havde fulgt Oprinet med ædende Harm, sprang op i Stuen og gav Faderen et klaskende Slag paa den hængende Kind og forbandede sig paa, at hun hurtigt skulde faa hentet den, som han nødigt af alle vilde se.

Der foresvævede Simon en dunkel Forestilling om et Par røde Næver, der bedre forstod at drive en Lussing end de Tjatter, som Tøsen havde. Han blev med eet tam som et Lam og ravede slukøret hen til Tyendet paa Bænken, hvor han satte sig med en Fornemmelse af at have spist Kirsebær med de store og faaet Stenene i Øjnene.

Mariane vendte sig om mod Simons Tøs: ”Du er godt taabelig, at skabe dig gal over *det*.“

Leende og sludrende satte Gaardmændene sig atter ind i Lillestuen til deres Kaffepunch.

Hans Kragh kastede sig igen i Armstolen for Enden af Bordet og støttede sit Hoved i sin Haand. Han var atter bundet af den djævelske Magt, som tvang hans Hu mod Mariane. Hun strøg sig forbi hans Stol saa tæt og saa tidt, og hendes Øjne søgte hvert Minut hans stirrende Blik og holdt det fast.

Men Hans sad og glædedes ved, at Aftenen faldt paa, og Stuen blev fyldt med Skygge, saa han kunde skjule sin Stirren for de andre.

For øvrigt sansede de vist intet. Han var den eneste ædru iblandt dem. Søren Balle underholdt dem med

Prangerhistorier og lo skrattende af sit eget Bavl.

Men endnu højere lo Mariane.

Ikke før i Aften havde Hans vidst, at hun foragtede sin Mand. Og han forskrækkedes ved denne Tanke; thi han havde altid før betragtet ham som et Bolværk, en Hindring for deres Lidenskabs stærke Strøm.

Nu vidste han — at han var mindre end Intet.

Der blev Støj og Larm i Dagligstuen. Mariane aabnede Døren og saa derind.

„Det er Grethe, som er kommen for at hente Simon,“ sagde hun. „Men han stritter imod og vil ikke med.“

„Da hjælper det ikke alligevel. Grethe kan magelig bære ham paa sine Skuldre hjem. Jeg har før set hende slæbe ham hjem som en anden Bøkalv,“ sagde Mads Klint.

„Mon ikke ogsaa vore Koner kommer snart og henter os hjem,“ sagde han, henvendt til Hans Kragh, der fo'r op af sine Tanker, da han blev tiltalt.

„Min gør i hvert Fald ikke,“ sagde han og rejste sig for at gaa, mens han var revet ud af sine Stemninger.

„Hvad, vil du allerede gaa?“

„Ja, jeg maa hjemad. Det er jo Aften.“

„Aa pyt, Børnene skriger vel ikke for dig.“

„Ved du nu hvad, Søren Balle“ — det var Sognefogden, som tog Ordet — „du og Hans har vist ikke noget at lade hinanden høre. Jeg kalder det ellers ringe af saadan — et Par raske Mænd, at der endnu ingen Udsigter er nogen af Stederne.“

Mariane slog en skinger Latter op og sagde, at hun nok skulde vedblive at holde Hundene fra Døren.

Hendes Latter irriterede Hans, der altid havde fundet hende mindst køn, naar hun lo saa ubehersket. Han syntes heller ikke om hendes Svar. Hun havde siden sit Giftermaal tillagt sig en egen uklædelig rask Maade at svare paa. Men dette Svar var *for* frækt.

Han sagde Farvel og gik.

Hjemme kunde han ingen Mennesker finde. Den forekom ham altid saa fortærende, denne Dødsens Stilhed i alle Kroge, naar han kom fra det larmende Liv hist ovre.

Nederst paa Egebordet glimtede gennem Skumringen noget hvidt. Han gik for at se, hvad det var, og fik fat paa et lille bitte Stykke Linned med to smaa, ganske korte Ærmer.

Nej, hvad var dog det ?

Der faldt et Bind fra hans Øjne. Det var altsaa *det*, hun i den senere Tid havde gaaet og talt saa famlende om,

uden at han havde anet, hvad hun mente.

Et Øjeblik var han overvældet. Blodet stemte ham for Brystet. En ukendt Følelse steg op i hans Sind.

Saa gik han hurtigt ad Køkkenvejen ud i Haven. Der var ingen. Rastløs skyndte han sig ned mod Bækken — han havde aldrig længtes efter sin Hustru før.

Han øjnede hendes hvide Forklæde under Hylden og kaldte paa hende med høj Røst.

Hun rejste sig af sine Drømmerier og gik ham langsomt og indadvendt i Møde.

Da saa han, at det forholdt sig saaledes, og det forbavsede ham, at han ikke havde set det før.

I overstrømmende Jubel sprang han hen mod hende og løftede hende op paa sin Skulder.

Hun skreg i Angst, og han satte hende varsomt ned igen. Det gik naturligvis ikke an at gøre hende forskrækket.

Saa sagde han i Bevægelse:

„Hvorfor kunde du ikke sige det, Inger?. Hun saa paa ham med sit forstandige dybe Blik og sagde lavt:

„Jeg tænkte, det vilde volde dig Harm.“

„Din lille Tossenakke, hvorfor skulde det harme mig, at du er et spillelevende, sundt Kvindemenneske.“

Han svang sin Hue, da de gik op mod Huset.

Hurra. Hurra. Nu havde han alligevel faaet noget at arbejde for. Han havde altid været en Nar efter Smaabørn; hvor vilde en pludrende Røst og en klar Barnelatter live op i Bækgaardens mørke Kroge.

VII.

I den Tid, som nu kom, gik Hans ikke over til Storgaarden, og Inger var fuld af Haab.

Den store Kærlighed var vel endnu langt borte. Det fik hun tilfulde at mærke i denne Tid, naar hun i overvældende Trang til at nærme sig ham, lagde sine Hænder varsomt paa hans Nakke og lod Fingerspidserne glide gennem hans lyse Haar; thi da kunde han vende sig om og se saa uforstaaende spørgende paa hende, saa hun straks blev inderlig flov.

Alligevel var der naaet langt frem.

Iskulden og Ligegyldigheden var borte, og der var Omsorg i hans Væremaade. Han taalte ikke, at hun tog haardt fat, og han vogtede nøje paa, at hun fik meget at spise og gik tidligt til Ro.

Og Inger var for ung til at begribe, at det var Barnet og ikke hende, det gjaldt.

Hun tænkte, at det nu nok var gaaet, som Faderen spaaede, at der skulde røres ved Hans Kraghs Hjerte. Nu gjaldt det kun om at vente, til Barnet kom.

Paa den Maade gled da Sommeren saa taaleligt hen over Bækgaarden i Fjenderup.

Den første Lørdag efter Høst blev Fjedervognen trukket frem i Bøndergaardene i Byen, og fra Knagene indenfor Døren til Storstuen toges det blanktpudsede Seletøj ned.

De unge sov ikke over den Dag, og de gamle var tidligt paa Færde. Selv Børnene satte sig søvndrukne op i Sengen og stirrede paa Dagens Forberedelser, ja hver Gang en Hest vrinskede, eller en Høne kaglede, troede de, det var til Dagens Forherligelse.

Ganske vist skulde de ikke selv med til Staden, men saa fattig var ikke en eneste Karl eller Pige i Byen, at de ikke om Aftenen bragte noget med hjem i det rødtærnede Tørklæde til Husets Børn.

Som sædvanligt var Inger den første, der vaagnede i Bækgaarden. Hun havde ikke sovet meget for Smærter. Hun laa lidt, inden hun vækkede Hans; han kunde nok trænge til Søvn; thi Dagen kunde blive baade lang og besværlig, naar han skulde holde ud med Folkene i Staden.

Det var sært for hende at tænke paa, at hun for første Gang siden sin Konfirmation ikke skulde med til Byen og holde Høstlørdag. — Saa hurtigt Ungdommen dog svandt med sine muntre Glæder. Selv i Fjor, da hun og Hans var med som Kjærestefolk, havde det ikke været som tidligere.

Dagen i Fjor — der knyttede sig saa bittert et Minde dertil. Thi den Dag var det for første Gang bleven hende klart, at Hans ingen Kærlighed bar til hende. Han var tavs og indesluttet den hele Dag og syntes ikke, hun var fin nok.

Nej, Mariane havde taget baade hans Munterhed og hans Kærlighed — om da ikke Barnet kunde gøre Mirakler.

„Hans, Hans,“ hun trak ham læmpeligt i Skjorteærmet. „Hans, hører du ikke. Det er Høstlørdag — fint Vejr — det er Hans.“

Efter nogen Strækning og Gaben var han med.

„Du er vel ikke bange for at være alene hjemme?“

„Hvad skulde jeg være bange for. Der maa vel være mindst en Maaned til.“

„Vi skal nok komme hjem med noget godt til dig.“

Ved disse faa, venlige Ord blev den unge Kone lige saa glad som alle andre Fjenderup Børn.

Hun stod straks op, kogte Kaffe og smurte Mad, som de skulde have med — mange, mange Mellemmader med tykt Paalæg paa tyndt Brød. — For hvert Stykke, hun lagde ned i den rødmaalede Tejne, huskede hun Stemninger, som længst var forbi — spraglede Minder fra lignende Dage. — Hun raabte paa Pigen og bad hende sige Ane Mette, naar de traf hinanden i Byen, at der ogsaa var lagt Mad ned til hende. Hun maatte vel være kommen med Forpagterens Vogn, siden der ingen Bud havde været hos dem om Plads.

Pigen Else kom ind i Stadstøjet.

Inger hentede fra Dragkisten i Øverstestuen noget vellugtende Kølnervand, som havde ligget der siden Brylluppet. Det stænkede hun paa Pogens Haar og kom noget paa hendes Ærme.

Saa vilde Duften deraf endnu ligge i Stuen, naar de andre var kørt af By. Den vilde trænge sig op under det lave Loft og fylde Rummet, saa hun kunde gaa og indaande den i Dagens lange Ensomhed, og der vilde være noget af Fest derinde.

Hans skyndte paa, at de skulde sætte sig til Vogns, saa de kunde naa Byen, inden Varmen blev alt for stor.

„Nu ser Jens Væver til og hjælper Drengen, hvis Køerne skulde bisse. Stine har ogsaa lovet at se ind ad Døren til dig. — Naa, saa i Guds Navn, da.“

„Lykke paa Rejsen,“ raabte Inger efter dem. Hun løb gennem Huset og ud til Havediget for at vinke til dem en Gang endnu.

Henad Landevejen rullede i lang Afstand Vogn efter Vogn i blaa Morgenluft under Høstens vide Himmel.

Hun følte sig mere ensom, end hun havde tænkt.

Drengen var kommen hjem fra Marken efter at have sat Køerne paa Græs. Hun satte hans Davre frem. Det var endda godt, der var eet Menneske, som hun skulde sørge for.

„Hvad tror du, de kommer med til os to i Aften, Søren Peter?“

Den elleveaarige Søren Peter grinede bredt over den store Hornske.

„Jeg ved da nok, hvad Manden har lovet mig.“

„Hvad har han da lovet dig?“

„En Kridtpibe.“

Søren Peter skævede hen til sin unge Madmoder, om hun havde hørt det. Saa føjede han til :

„Bare han nu ikke kommer i med saa mange, saa han glemmer det.“

„Hvorfor skulde han det ?“

„Aa, der er vel saa mange at træffe saadan en Dag. Det kan rele nok være, der er Folk fra Storgaarden derude. To Læs kørte derfra. Manden og Konen i den forreste Vogn og Folkene i den anden.“

Søren Peter satte sin Hue paa og sprang atter ud i Marken paa sine bare Ben. Men Inger var bleven underlig beklemmt ved at høre, at Mariane ogsaa vilde til staden, stik imod al Sædvane, da gifte Koner ellers altid ventede til Ugen efter. — Hvad vilde hun sammen med de unge for.

I denne Tid, da hun selv følte sig saa ubekvem, var det hende imod at tænke paa *hende*, den smidige Væsel, der gik og strøg sig saa kælent op ad alle Folk.

Hvor hun huskede det Udtryk, der kom frem i hendes Ansigt, naar hun vilde besnære. Hun saa i Tankerne, hvorledes Kulden i Hans' Øjne tøde op ved Fosforglimtene i hendes, saa han tilsidst var bundet paa alle Sanser.

Og mens hun gik og ryddede Stuerne op, kunde hun ikke faa Skinsygens Kvaler ryddet af Sindet igen. Bestandig fo'r det gennem hendes Tanker:

„Mon de nu har truffet hinanden ?“

Da Huset var bragt i den daglige Orden, gik hun for at røre sig lidt nede paa Engen langs Bækken.

Dagen var bagende hed. Hun lagde sig ned i det kølige Græs og gav sig til at plukke de lange Straa og ordne dem i Haanden. — Paa en Hedestrækning yderst i Marken blomstrede Lyngen. Det var rart at faa lidt af det med, og hun spejdede ud ad Markvejen, om hun turde vove sig saa langt.

Ude paa Vejen kom en Pige springende paa bare Ben. Hun blev snart vis paa, at det var Ane Mette. Hvorledes gik det til, at hun ikke var i Staden ?

Derpaa fik hun snart Forklaring, da Søsteren smed sig i Græsset ved hendes Side og med dirrende Læber fortalte, hvorledes Madammen havde forstaaet at lave det saaledes sammen, at hun maatte blive hjemme.

„Og jeg havde endda lagt Smørrebrød ned til dig — mange Stykker — med Rullepølse.“

Ane Mette elskede Rullepølse. Ved Søsterens Ord saa hun for sig en gammel rødmalet Tejne, gemt bag i Vognen under Presenningen.

Hun lagde sig bag over med Hænderne foldet under Nakken og genoplevede de herlige Dage, da gamle Niels Bæk kørte til Staden med sine to Døtre.

De sad i bageste Agestol, Inger og hun, og saa paa Faderens hvide Haar, der flød ned over den blaa Vadmeldsfrakkes Krave. Han sad altid og smækkede saa morsomt med Tungen og talte i eetvæk til Hestene. Og alle de Folk, som de kørte om ved paa Vejen, nikkede og hilste, og Faderen nævnede de fleste af dem ved Navn.

Nu sad de begge der, forladte og fattige, med den store stille Ensomhed viden om — mens alle unge Mennesker i Landsbyen var til Høstlørddag. Da hun for en Time siden gik gennem Gaden for at naa Marken, havde alle Ruderne blinket mod hende, som om de vilde sige :

Kan du se, her er ingen hjemme ?

Hun saa paa Søsterens mørktlokkede Hoved, der var bøjet over Straaene i Skødet. Ansigtet var blegt, Øjnene sænkede.

„Hvorfor blev Hans ikke hjemme hos dig?“

„Han turde ikke betro Køretøjet til Morten, der er saa ung.“

Ane Mette blæste ad den Forklaring. Straks efter sagde hun:

„Jeg kommer et Løb over til dig i Middagsstunden i Stedet for at sove. Nu skal jeg skynde mig hjem og søbe Madammens Risvælling med Kanel paa.“

Hun skar Ansigt og forsvandt lige saa letbenet, som hun var kommen. Og Inger tænkte paa, hvilken af hendes Livretter hun helst skulde glæde hende med, naar hun kom derover om Middagen.

Dagen gik saa jævnt derefter. Ane Mette havde spist Pandekager med stiv Ribssaft, og Stine Vævers, som var muntert anlagt, havde tittet ind og faaet sig en Pandekage med, og Søren Peter lod sig se ved de Tider, da han altid plejede at blive fodret. Ved Kaffetid bragte han med sig en stor Gedde, som han havde taget i Bækken. Den blev Inger svært glad for; thi nu kunde hun tilberede et velsmagende Aftensmaaltid for de hjemvendende. Hans var saa ked af det evindelige Saltmad.

Det virkede oplivende, at hun havde denne Overraskelse paa Haanden. Søren Peter tilbød at grave Kartoffler op, og selv gik hun ud for at skære Persillen.

Da var Dagen saa langt fremskreden, at Gavlvinduerne hos Kristens paa Bakken var lueforyldte.

Om en Time eller to kunde de vel ventes.

Mens Kartofflerne skrubbkogte paa Ildstedet i Køkkenet, satte hun sig ud paa Havediget og lyttede efter Vognrummelen paa Landevejen og saa paa Solnedgangens Prag.

For hver Gang hun hørte en Duren langt ude, der, hvor Vognene rullede over Møllebroen, haabede hun, at det var hendes Folk, som kom hjem. Naar saa Køretøjet kom saa nær, at hun saa, det var ikke dem, var hun alligevel optaget af, hvem det var, og hvorledes nu det Selskab vendte hjem fra Staden.

Thi nogle sang, og andre raabte Hurra, Humør var der alle Steder.

Af og til mærkede hun Smerter i Underlivet; maaske kom det af, at hun sad i det fugtige Græs paa Gærdet, mens Duggen faldt.

Men det var svært at løsrive sig. Det herlige Landskab, der laa foran hende i Høstaftenens milde Lys, og det muntre Folkeliv, der rørte sig paa Landevejen, fristede hende til at blive.

Hvert Øjeblik hørtes den fjerne Duren paa ny. Endelig var det deres Vogn. Hun kendte de blisede Heste. Men der var kun to Mennesker deri. Og idet de svingede forbi Havegærdet og ind ad Porten, saa hun, at det var Hans, som ikke var med.

Ved denne Opdagelse fik hun atter stærke Smærter, der begyndte oppe under Ryggen, og samtidigt følte hun for første Gang en navnløs Skræk for, hvad der forestod.

Hun søgte at tvinge denne skælvende Angst i Kroppen. Den var jo meningsløs, da der vel baade var een og to Maaneder tilbage. Hun gik gennem Huset ud til Gaarddøren og sagde:

„Velkommen hjem.“

„Vi skulde hilse fra Manden,“ raabtes der fra Vognen.

„Er han ikke med hjem?“

„Nej, han var kommen i Selskab med Søren Balles og nogle flere her fra Byen, og saa vilde han have os til at tage hjem med Vognen, inden det blev altfor sent, for at du ikke skulde være ene hjemme, naar det blev mørkt.“

„Kom saa ind og faa Natter,“ sagde hun.

Hun holdt Hænderne i Siden for ikke at skriges; thi Smærterne i Lænden var der igen.

Da Morten hjalp Else ned af Vognen, sagde hun til ham, at hun tænkte nok, der vilde blive Skuffelse, naar Manden ikke var med.

„Jagu er 'et Synd,“ sagde Morten.

Da de kom ind, stod Kartofflerne og dampede paa Bordet ved Siden af, Gedden og Persillen.

Det havde altsammen været saa udmærket, om ikke Madmoder havde gaaet og set saa ulykkelig ud, mens hun bar Maden frem.

Kun Søren Peter lod Munden løbe. Han havde ikke faaet fat paa, at noget var galt. Han spurgte og spurgte om Karruseller og Danseestrader og Telte og Udraabere, og fremkom tilsidst med det, som hele Tiden havde brændt ham paa Tungen, om der ikke var en Kridtpibe med fra Manden.

Det troede Morten ikke, der var.

Da trak Søren Peters brede Mund sig skuffet sammen. Hans Øjne søgte Inger, og de sagde tydeligt:

„Hvad var det, jeg sagde i Morges?“

Selv havde hun den Fornemmelse, at Hans havde trampet paa hendes Hjerte, og at noget derinde rørte sig i Vaande.

Else rejste sig og tog ud af Bordet, og Morten gik ud efter noget i Vognen. Han kom og rakte Søren Peter en lille Pakke.

„Det er fra mig og Else,“ sagde han Derpaa viklede han en Flaske frem og satte den paa Bordet med de Ord:

„Og saa vilde vi gerne bede vor Madmoder ikke at forsmaa.“

„Det er Malagavin,“ forklarede Else.

Inger takkede bevæget og forsvandt i Sovekammeret. Der anklagede hun jamrende ham, som svigtede hende, naar det gjaldt.

Det kogte i hendes Tanker, naar hun tænkte paa Søren Balles — de rige Tyve, som stjal ham bort. Det var alle deres forlorne Herligheder og forsorne Glæder, som trak og bandt hans modtagelige Sind. Han havde levet i denne usunde Luft og indaandet den i saa mange Aar, saa han ikke kunde være den foruden.

Og Mariane, den Hore, det Stadstøj uden Sjæl!

Men Veerne trængte sig paa, og da Else stak Hovedet ind og venligt spurgte, om der var noget, bad hun hende om at gaa efter Stine Vævers.

Da Pigen kom tilbage og sagde, at Stine var gaaet til Sengs, men straks skulde klæde sig paa og komme, laa Inger paa Sengen i Skrig og Pine.

„Aa bitte Børn, aa Herre Gud, hvad skal vi gribe til,“ jamrede Else.

Og da Stine kom og saa, hvorledes Tilstanden var, gik hun straks ud til Morten og fik ham til at køre efter Madam Larsen.

VIII.

Paa Gæstgivergaarden „Fjends Herred“ havde Søren Balle truffet

den tykke Herregaardsforpagter Volmersen, der var Lysthaver til hans Præmiehingst „Svend Estridsen.“

Han havde da straks anmodet sine Folk om at kalde nogle Fjenderupmænd til som Vidner ved den forestaaende Handel, helst Hans Kragh, der kendte „Svend Estridsen“ ud og ind.

Værre Bjørn at bides med end tykke Volmersen havde Søren Balle aldrig kendt. I Løbet af faa Timer havde han gjort det af med de Fjenderup Bymænd.

Hans Kragh var den første, der hang med Næbbet. Men han var en Kylling til at taale vaade Varer, saa det skulde Søren Balle aldrig have agtet paa. Men da ogsaa Mads Klint, som ellers plejede at kunne døje Mosten, ogsaa blev tyktunget, saa forstod „Svend Estridsen“s Ejermand, at nu maatte han være paa sin Post. Heldigvis havde han været med til den Slags Fiksfakserier før. Han lod sig ikke rende med. Tykke Volmersen skulde bide i Græsset, om alt gik vel.

Men det trak ud. Ved Firetiden om Eftermiddagen rejste Hans Kragh, der igen var kommen til Hægterne, sig og sagde, at nu tog han hjem. Men Søren Balle bestemte ham med saa mange Bønder om at vente den Times Tid endnu, at han tilsidst gav efter og lod sin Vogn køre hjem. Men denne Time blev til mange Timer. De fleste af Egnens Bønder var forlængst taget hjem, da Hans erklærede, at nu søgte han sig Plads i en anden Vogn. Saa brød Søren Balle endelig op paa Marianes Tilskyndelse, endda Handelen ikke var gaaet i Orden.

Det var saa mørkt i Gaarden, da deres Vogn med det stampende, fnysende Forspand kørte frem, at Hans næppe kunde se Mariane, da han satte sig op i Vognen ved hendes Side paa bageste Sæde.

Søren knaldede med Piskan over de sorte Heste, der stejlede fo'r ud af Gæstgivergaardens Port. De stundede hidsigt hjem efter det lange Foder i fremmed Stald og dansede kaade hen ad Brostenene. Mariane lod, som hun var bange og klyngede sig tæt ind til Hans, saa den bløde Skindkrave, hun havde om Halsen, strøg imod hans Hage.

De var naaet ud paa Landevejen, og Høstnattens friske Vinde viftede Byens beklumrede Luft bort igen. Hans Kragh drog Vejret dybt.

Det var i Grunden ganske rart at sidde her ved Marianes Side i den smukke, sene Aften og lade sig trække frem af det vælige, sorte Forspand, mens Lygterne skinnede paa hver Side af den fine, magelige Vogn. Mariane laa tilbagelænet i Vognens Hjørne,

ogsaa hun nød Velværet, kunde han se, naar Lygteskæret skinnede Over hendes Ansigt. Han kunde føle hendes Legemes Nærhed, og Duften fra hendes Haar og Klæder, var nærvædet at gøre ham beruset igen. — Hun gav sig til at tale.

„Er du ængstelig for *hende* hjemme? Det er vel ikke ved Tiden endnu?“

„Nej, men derfor er det jo ikke saa rigtigt at forlade hende i denne Tid.“

„Nej, det skulde bare være *min* Mand ... Naa da ...“

„Du sagde engang for ikke længe siden, at saadant ikke skulde hænde jer,“ sagde Hans.

„Men hvis det nu hændte alligevel?“

„Saa var det jo ingen Ulykke. Du blev vel nok glad som andre Folk.“

Hun rettede Ryggen i en Fart. Det lyste blaalig hvidt ud af hendes Øjne:

„Er du da glad?“

„Ja.“

„Aa nej, du lyver for mig; saa godpjokket er du da ikke,“

„Det *er* sandt, Mariane.“

Hun lagde sig tilbage i Vognen og hviskede klynkende:

„Og her har jeg hver Dag gaaet og ynket dig, siden jeg fik Besked om, hvordan det forholdt sigovre hos jer.“

Lidt efter, da Hans mærkede, at hun græd, bøjede han sig hen mod hende og hviskede:

„Lad være, Mariane, du gør mig tosset.“

„Det er dig, som gør *mig* tosset.“ Hun rejste sig op og stak Munden til hans Øre:

„Det er dig, som volder, at jeg aldrig er glad. Naar jeg tænker paa hende, der er din Kone og skal føde dig Børn, da er jeg nær ved at gaa fra Vid og Samling.“

„Du har jo selv villet have det saaledes, Mariane. Du tog ham, som der sidder foran, og vragede mig.“

„Men jeg har ogsaa fortrudt det saa mange Gange, som der er Haar paa mit Hoved.“

„Det er da en farlig Hvisken, I fører,“ sagde Søren Balle. Han vendte sig og saa ned i det lave Bagsæde.

Fra nu af tav de. Hver sad lænet mod sit Hjørne i Vognen, til de nærmede sig Kørsagte Kro.

Der holdt et forspændt Køretøj i Vognporten. Søren Balle vendte sig atter og sagde:

„Jeg tør parere paa, det er Volmersens Befordring.“

Det var fuldstændig rigtigt sluttet. Nysnævnte kom trillende ud paa Vejen og rakte Hænderne frem imod dem med et tordnende „Holdt“.

Søren spurgte, om han havde betænkt sig.

Ja, det kunde der snakkes nærmere om inde i Kroen. Punchebollen var bestilt.

Men da Mariane hørte Hans sige, at han paa ingen Maade vilde ind, men hellere vilde følge Landevejen hjem til Fods, blev hun paa een Gang voldsom ivrig for at komme hjem.

Hvad lignede det at ligge og rakke paa Landevejene til langt efter Midnat. Nu vilde hun hjem, og saa fik det gaa med Hestehandelen, som det bedst kunde.

Saa maatte Søren Balle give efter, endskønt Forpagteren, der stod med Haanden paa Vogndøren, brugte alle sine Talegaver for at faa „Fruen“ med ind paa en Forfriskning. Da ingen Overtalelse hjalp, sprang den tykke Mand resolut op i Vognen til Søren Balle og raabte til sin Kusk, at han skulde overnatte med Køretøjet i Kørsagte og først stille med det næste Formiddag. Klokken elleve hos Proprietær Balle i Fjenderup.

Paa forreste Sæde i Vognen førtes nu en Samtale saa ivrig, saa spækket med Raab og Eder, at ingen af dem tænkte paa, hvad der foregik bagved.

Mariane havde lagt sig nærmere op mod Hans og strøg kælent hans Haand, der hvilede paa Forlæderet.

„Hans, Hans, vi maa tales ved, det er paa høje Tid, hvis jeg ikke skal blive tosset som min Faster i Glæsborg, der kom paa Daarekisten for en Kærestes Skyld ... Kom ud i Lindelysthuset, naar vi nu kommer hjem.“

„Det gaar ikke, Mariane.“

„Pyt ... Hvad tror du, de to Fuldsnuder mærker til det, naar de er inde i deres Handel Hans, Hans, sødeste Hans — lad mig faa Lov til at sige dig den eneste Gang, hvor forfærdeligt det har været for mig, siden vi to skiltes.“

„Hyss, hyss ... Din Mand lytter.“

„Han! Den Stud! Nej, han er saa knusende ligeglåd, om jeg er kold eller hed, lysten eller led.“

Hun vedblev efter en Stund, da Hans intet sagde:

„Sommetider saa gaar jeg og laver sammen paa, at jeg bliver ham kvit, at han kommer galt af Sted paa en eller anden Maade — at for Eksempel en gal Hest sparker ham i Livet, og han bliver baaret død ind — eller at han i et Lag drikker sig Døden til.“

„Men Mariane dog,“ udbrød han i Forfærdelse.

„Snak. Det er kun noget, jeg saadan gaar og brygger sammen. Men hvis der nu skete saadan noget — — Hans, Hans .... hvad saa?“

„Saa vilde der endda være et Menneske, som stod os i Vejen.“

„Din Kone?“

„Ja.“

„Og hun er vel næsten den værste for os?“

„Ja, Mariane, hun er meget den værste, for hun er et godt og trofast Menneske.“

„Du holder maaske alligevel af hende, skal vi se?“

„Nej, Mariane, jeg holder af dig og ikke af hende. Gud give, det var omvendt.“

Disse Ord blev sagt saa stille, at de lød som tunge Suk.

„Men nu mødes vi i Lysthuset i Aften. Naar du stiger af, gaar du lige der ud — ikke, Hans?“

„Jeg gør det ikke — hvis jeg kan lade være.“

„Men det *kan* du ikke,“ jublede hun og klemte hans Haand mellem begge sine.

—————

De første af Landsbyens yderste Huse var lagt tilbage. Nu rullede de forbi Hans Kraghs Toft, og foran til venstre kastede Bækgaarden sin store Skygge.

Han vendte sig, da de kørte forbi, og saa tilbage.

Lænkehunden gøede hæst, som om den kaldte paa ham, og ud over Haven spredte sig et svagt Skær fra Sovekammervinduet.

Han tænkte, det var vel Inger, som først nu gik til Sengs efter at have ventet paa ham.

Men faa Sekunder efter kørte de gennem Storgaardens Port. Inde i Gaarden straaledede alle de oplyste Ruder til Velkomst. I Køkkenet brasedes og kogtes for de hjemvendende, saa den hvide Em stod ud af Døren.

Først nu, da de steg af Vognen, fandt de to Prangere sig foranledigede til at spørge til deres Rejsefællers Befindende.

Under mange Komplimenter blev den fine Forpagter budt ind, og Mariane forstod saaledes at henlede Opmærksomheden paa ham og sig, at ingen lagde Mærke til, at Hans forsvandt gennem Havelaagen.

Hans Støvler knirkede i den grusede Gang, da han sneg sig ad den velkendte Vej til Lindelysthuset.

Men da han stod ved Indgangen, huskede han pludseligt den sidste Gang, da han var paa dette Sted. Han huskede det saa nøje, at han næsten ventede at se et mørklokket Hoved ligge ned mod Bordet — der inderst i Krogen, hvor Maanelyset faldt gennem Løvet i

flimrende Straaler — nøjagtigt paa samme Maade som hin Nat, da hans Harmen nær havde overvældet ham.

Han styrtede i Løb ud af Haven. — Afsted, afsted, som han var pisket af onde Aander.

Faa Minutter senere kom Mariane i susende Trav gennem Elmegangen. Hendes stivede Underskorter smældede om Benene, hendes Hjerter klappede højt og heftigt.

Hvad var det ... han var der ikke. Og hun havde dog selv set ham gaa gennem Laagen. — — Hun nævnte hans Navn — — „Hans ! Hans Kragh !“

Naa saadan, han var bleven rød .... Javist saa. Hun slog en uhyggelig Latter op, der klang underlig falsk i den stille Have.

Hvad var han egentlig for et vegt Mandfolk — — en Høne, der lod sig kyse af sin egen tossede Frygt. — Saa vendte hun sig og gik langsomt ind.

„Hvor Satan blev Hans af,“ raabte Søren Balle kort efter, da Handelen var sluttet. „Nu skulde vi baade til at spise og drikke Lidkøb.“

Da kom Lars Storgaard ind og sagde, at der nok var noget paa Færde i Bækgaarden. Han havde set Vognen komme med Madammen.

Mariane sagde, at de fik undskylde, men hun maatte til Sengs. Hun var bleven daarlig.

Og hun var daarlig. Thi for første Gang havde hun ikke faaet sin Vilje.

IX.

Da Hans havde gjort sig fri, stundede han haardt hjemad for at erfare, at alt stod vel til i den gamle Arnekrog, der laa gemt nede i Landsbyens mørkeste Ende og flød sammen med Nattens Mulm. Fra Sovekammerets eneste Rude skinnede Lyset ud i Haven, som et venligt Øje, der ventede hans Hjemkomst.

Da huskede han, hvad han om Morgenen havde lovet sin Hustru, og han skammede sig over, at han ikke havde tænkt paa det siden.

Inde i Gaarden stod Vognen endnu fremtrukket, men det forekom ham, at der var noget fremmed ved dens Skygge. Han gik nærmere for at se.

Vorherre bevare os naadeligt. Der var Jordemoderstol i Vognen.

Hans Hjerter slog saa heftige Slag, saa han næppe kunde tage roligt ved Dørklinken, da han stod i Forstuen. Med yderste Varsomhed lukkede han Døren op.

Morten sad alene ved Bordet med et tændt Lys foran sig. Han vendte langsomt Hovedet, da han hørte Dørklinken.

„Hvad, sidder du oppe ved denne Tid ?“

„Ja, der kunde jo komme noget i Vejen. Og pegende mod Sovekammeret tilføjede han lavmælt:

„For Madammen er her.“

„Hvordan gaar det saa ?“ Hans aandede med Besvær Ordene frem.

„Else siger, det er forfærdelig strengt. Nu har det staaet paa i tre Timer, og der er ingen Forandring at mærke endnu.“

Et sønderrivende Skrig fra Sovekammeret stadfæstede Mortens Tale.

Han lænede sig mod Dørkarmen, hans Ansigt var blegt og fortrukket.

„Har hun spurgt efter mig ?“

„Det har jeg ikke hørt noget om.“

Else kom ind fra Køkkenet og saa Manden, der stod skælvende lænet mod Døren. Saa maatte han vel være svirende, tænkte hun, saadan han der stod og rystede og sank sammen.

Saa gjaldt det da om at holde ham borte fra Sovekammeret.

Til Else gentog han det samme Spørgsmaal, om hans Kone havde savnet ham.

Jo, i Begyndelsen. Den første Times Tid havde hun hvert Øjeblik spurgt, om han var kommen. Men siden Veerne blev saa haarde, havde hun ligget stille hen.

Else slog grædende Forklædet op om Hovedet.

Hans Kragh gjorde en Bevægelse og tog nogle Skridt, som om han vilde styrte hen mod Sovekammerdøren.

Men Elses Instinkt var straks vaagent :

„Gaa ikke der ind, Hans Kragh, du kunde volde hendes Død. Madammen siger, at den mindste Bevægelse kan kvæle hende.“

Og saa styrtede Hans ud i Nattens mørke Stilhed.

I lang Tid kredsede han rundt om Gaarden. Han sneg sig langs Vaaningen, krummede sig under Sovekammervinduet for at lytte og styrtede af Sted tilbage. Thi hver Gang han hørte disse rædselsfulde Skrig, der blev frygteligere for hver Ve, havde han en Fornemmelse, som de sled og rev i hans eget Bryst. Saa flygtede han paa ny bort fra Huset.

Til sidst søgte han ud paa Engen og fulgte Bækkens Løb saa langt, at Gaarden helt forsvandt i Mulmet.

—————

Som alle andre gode Bymænd plejede han at søge sin Seng ved de normale Tider. Hvis noget afholdt ham

derfra, var det sædvanligvis Livet inden Døre i Selskab med andre Folk.

Men denne Nat var alle Døre lukkede.

Ja, hvis han vilde søge op til den store Gaard hist oppe, hvis Tag tegnede sig stormægtigt i Stjernelyset over de lavere Skygger af Landsbyens Huse — saa kunde han være saa temmelig vis paa at blive modtaget med varm Mad og stærke Drikke — og Gud skulde vide, han trængte dertil — men nej, nej — hvad havde han i Nat med dem at gøre ?

Nej ude — i Selskab med Nattens Magter. — Aldrig havde han følt saa klart, at Naturen er Menneskets bedste og mest forstaaende Ven.

Der oppe drev Skyerne hvileløse som hans eget Sind, dernede klukkede Bækken som en dæmpet Klage naar den skød sig frem over den stenede Grav.

Hver Gang han hørte den susende Flugt gennem Luften af vilde Fugles Træk, hver Gang et Dyr kaldte fra sit duggede Leje, mærkede han beslægtede Følelser i sit Indre, at han var en Del af det hele, en Tone i den store Stemme.

Og Tanken beroligede ham, saa han fik Mod til at søge hjemad og haabe det bedste.

Atter søgte han gennem Haven til Sovekammervinduet og bøjede sig ned.

Gud i Himlen, hvilke hvinende Jammerskrig.

Han tittede forsigtigt ind og saa Jordloderen staa bøjet over Sengen.

Den Rædsel var ikke til at udholde. Af Sted bar det — langt fra Gaarden — ud over Marken igen.

Der smed han sig opgivet i Græsset og gik i Rette med sig selv.

Hvad havde vel hun — det lidende Barn, som jamrede der inde — gjort ham, at hun skulde saaledes pines for hans Skyld.

Han havde narret fra hende baade Gaard og Bo, baade Ungdom og Fred — og intet, slet intet, havde han givet til Gengæld.

Om hun nu laa der og døde i sine Smerter — uden Ven og Husbond, uden Deltagelse og Kærtegn. Hvad mon hun da i sin sidste Stund vilde tænke om ham ?

Mon ikke, at han havde været et Uhyre, der havde tyvstjaalet Glæden fra hendes Liv.

Yderst i Marken paa den lyngbevoksede Kæmpehøj smed han sig ned paa sine Knæ og fremhulkede sin Sorg med oprakte Hænder.

Hvis Gud denne Gang vilde tage hans Hjertekvide og lægge den bort — saa vilde han fra nu af stræbe mod det Maal — at vokse fra en Pjalt til en Mand.

Imens svandt Natten, og Dagskæret kom. Han saa ned ad sig selv og sit ny Tøj og havde næsten glemt, hvorfor han havde det paa. Det var saa længe, længe siden, han havde kørt med Folkene til Staden.

Han frøs nu stærkt og vandrede ad Markvejen hjem mod Gaarden. Da han var kommen nær dertil, hørte han Træskoskridt over Gaardspladsen, og han blev frygtelig rød for, at det maaske var Morten, der skulde køre efter Læge. Han skyndte sig gennem Portlaagen.

Nej, det var Else, som gik med Mælkespanden over i Nøset. Hun sprang hen imod ham, svingede Spanden og raabte:

„Nu er det overstaaet. Det er en Pige.“ Men i samme Nu føjede hun til :

„Det er ikke værd at gaa ind endnu.“

Advarselen var overflødig. Thi nu, da den værste Tyngsel var taget fra ham, følte han ingen Lyst til at gaa ind, mens de fremmede Kvinder var der, saa de skulde være Vidne til hans Sjæls Oprør. Han gik for at vække Morten, der skulde køre Madammen bort, og derefter gik han ind i Stalden for at fodre Hestene. De fik dobbelt Foder med Havre til den Dag. — Ogsaa de skulde mærke, at der var landet en lille Pige i Bækgaarden.

Først da Madammen var hjulpet til Vogns, kom han frem og spurgte, hvorledes det stod til.

Jo, Faren var forbi, men Fødselen havde været usædvanlig haard, da Barnet var født mindst en Maaned for tidligt.

Da Stine Vævers lidt efter ogsaa forsvandt, listede Hans sig ind til Sengen.

Stille udstrakt med Hovedet træt ned i Pudsen laa Inger bleg som et Lig og med fastlukkede Øjne. Det sorte Haar flød udslaaet ned over den lyserøde Nattrøje.

Men hendes venstre Arm omsluttede et Legeme — saa bitte lidet, at Hans rørtes til Taarer ved at se derpaa. — Og det var *hans* Barn, hun der laa og omsluttede saa moderlig trofast ved sin unge Barm.

Han sank ned ved Sengen og hulkede og bad, indtil hun vaagnede og slog de mørke Øjne op. De udtrykte ikke noget ud over glad Overtaskelse ved at se ham.

Han greb hendes Haand og knugede den i overstrømmende Bevægelse — takkede og tryglede om Tilgivelse i eetvæk.

„Og du er ikke ked af, det blev en Pige. Jeg vilde saa gjerne have skænket dig en Søn.“

„Nu er jeg netop saa glad for en Pige. En Dreng kunde aldrig set saadan ud — saadan som just hun er. — Saa bitte smaa Fingre med lyserøde Negle og saa blød og dunet en Kind — var det vel noget for en Dreng at have.“

Saa stor var deres Glæde, at de i dette Øjeblik havde glemt alt, hvad der var gaaet forud — hun, hvor hun havde frygtet og længtes og lidt — og han, hvor nær han havde været sin egen Undergang.

X.

Det daglige Liv i Fjenderup gik sin jævne, uhindrede Gang.

Fjernt fra Kulturens Strømninger levede de deres nøjsomme, slidsomme Liv uden at granske over Tilværelsens Gaader.

De følte sig trygge paa Jorden, der efter deres Begreb var fastnaglet et Sted under Himlen. Og selvom de i Skolen havde lært noget andet, saa blev Solen alligevel ved at ligge paa Rejse for deres Skyld, saa der kunde fremkomme Dag og Nat. Og i Kvælden tændtes Maane og Stjerner „til at lyse over Jorden og til at inddele Tiden efter.“

Og Aarstid fulgte Aarstid.

Men Fjenderupboernes Liv skiftede ikke saa brat; det var stillestaaende som Vandet i Gadekæret.

Fra Kirketaarnet forkyndte Klokkeren hver Morgenstund, at en ny Dag var frembrudt, og som i umindelige Tider blev Portene Gaardene slaaet op, og straks efter styrtede en Flok snadrende Gæs og Ænder nedad mod Gadekæret. Men ikke eet af de Mennesker, som keg fra Luger og Porte efter Vejret, ventede, at denne Dag skulde bringe noget nyt til By.

Og naar Aftenrøden skinnede paa Udflyttergaardenes Vinduer, saa Ruderne blev som skinnende Ædelstene, og Pigerne gik med deres Spande til Brønden midt i Byen, mens Karlene rede Hestene til Vands og jog Fjerkræet op af Dammen, da slog Klokkeslagene den Kendsgerning fast, at nu var en Dag atter gaaet sin Gang over Landsbyens stille Verden.

Det var de samme Mennesker, som hilstes paa Gade og Sti. De kendte hinandens Stemmer og Gang, enhver Bevægelse, de gjorde — ligesom de kendte hinandens Klædningsstykker fra Huen til Træskoene.

Men under denne rolige Overflade gik stride Strømme fra Grunden. Strømme, der kunde afstedkomme baade Forlis og Undergang.

Bag de stillestaaende Ansigter lurede Lidenskabens Ild. Den røbede

sig nu og da ved Blodets hastige skiften i Kinderne, ved ud af Øjnenes Kroge.

I denne lille Afkrog — det pæne, skikkelige Fjenderup — var der een Gaard, hvor Tonen Tid efter anden udartede til at blive noget for sig.

Det var hos Søren Balles.

Dertil importeredes fra Købstaden en Mængde nye Skikke og Sædvaner, saa der snart vendtes op og ned paa alt i Storgaarden. En fremmed Vandringsmand kunde næppe kende den igen.

Dagligstuen var bleven til Folkestue, og Lillestuen blev Dagligstue for Herskabet. Tyendet kaldte Husbonden ved Efternavn, og var der udenbys fremmede til Stede, vidste Pigerne, at Madmoder godt led, at de tiltalte hende „Madam Balle“.

Men paa samme Tid voksede Kammeratskabet mellem Husbondsfolk og Tyende.

Lars Storgaard og Mette havde paa gammel Vis kun været „Manden“ og „Konen“. Men ingen af deres Tjenestefolk vovede nogen Sinde at tiltale dem som Ligemænd. Der var Stilhed om Mette, naar hun sad ved Rokken, og ingen knyede, naar Lars gav sine Ordre. Men nu var der da en evindeligt Pjæveren igen, naar Søren og Mariane gav deres Befalinger.

Der trak en Strøm af Ungdom op imod den store Gaard, og de sugede graadigt til sig af al den kaade Galskab, som laa i Luften deroppe.

Aldrig var Porten lukket, aldrig var Kedelen kold, aldrig blev Kortene gemt. Latteren stod i skummende Bølger ud til Svinget ved Vejen, og tyk Em drev i ringet Damp ud fra Bryggerset til langt efter Solfaldstide. Thi det var særligt mod Aften, at Vildskaben baskede med Vingerne hos Søren Balles.

Men Gaardens Piger undrede sig, naar de saaledes saa Mariane give sig hen. — De vidste, at hun ofte var ved et helt andet Sind. — Da kunde hun smide sig over Fodenden af sin Seng og græde saa halsstarrigt som et lille Barn, der ikke kan faa sin Vilje.

Saa mangan Formiddag, naar hun stod ved Ostebaljen og krystede den sammenløbne Mælk mellem sine lange Fingre, kunde hun staa og falde i Tanker, saa Vallen blev kold. Men saa kunde hun pludselig med et hurtigt Kast slaa Nakken tilbage og drive den ostede, sammentrykkede Bold hen i Nakken paa Kokkegrethes Tøs, der skurede Mælkekar i Bryggerset, saa samme Dame i afmægtig Raseri gav sig til at skælde og bande sin Madmoder dehen, hvor Varmen er for stor.

Hun maatte ofte blive hjemme, naar Manden tog ud; thi hans Forretninger var af den Slags, at hun bare var ham i Vejen. Da var det tiest, at Kedsomhedsgriller og Grædenykker kom over hende.

Familierne i de to Gaarde havde ikke truffet meget sammen siden hin Høstlørdag. Mariane havde pligtskyldigst gjort Barselvisit i Bækgaarden, men hun havde godt mærket, at hverken Inger eller Hans havde følt sig synderlig beæret, endda hun baade havde haft Svedsketærte og Portvin med sig.

Og om Vinteren havde Bækgaardens Beboere mest holdt sig hjemme.

Men Rygter siver jo altid ud, og hver Gang der blev talt om de Mennesker histnede, skærpedes Marianes Høresans, og hun vidste god Besked om dem. Saaledes vidste hun, at Faderen var mere glad for Barnet, end Moderen var, at den lille Pige allerede ved juletid kunde række Hænderne efter ham. Men hun vidste tillige, at de sad forfærdelig smaat i det, og at de stred haardt for komme igennem.

En Søndag Eftermiddag i tidligt Foraar, da hun var gaaet over til Kokkegrethe, saa hun Hans Kragh med Kone og Barn paa Havediget.

Han laa, saa lang han var, langs det brede Gærde. Lidt borte sad Inger med Barnet i Skødet. Hver Gang hun prøvede paa at stille det paa Halen, væltede Ungen sig om og trillede som en Kugle derhen, hvor Faderen laa. Han rejste sig da paa Albuen og løftede den lille Pige op paa sin Skulder, mens han og Inger lo.

Hele den ganske Dag og mange Dage efter huskede Mariane Optrinnet paa Havediget — Solens Lys over deres Hoveder og de mørkeblaa Barneøjne, som fra Hans Kraghs Skulder skuede ud over den fjenderupske Verden.

Fra Gavlvinduet i Øverstestuen saa hun dem en Søndag Eftermiddag gaa til Gudstjeneste. Da Hans Kragh kom til Svinget, hvor Kirkevejen drejede forbi Storgaardens Port, dukkede han Nakken og sænkede venstre Skulder nedad mod Konen, der slank og mørkklaedt gik med Salmebogen svøbt ind idet hvide Klæde.

Javist, det saa altsammen meget agtværdigt ud. — — Men denne Bevægelse med Skulderen den røbede dig, Hans Kragh — — det var nok Mindelse om de gamle, glade Dage.

Men Inger saa sig tilbage over Skulderen; hendes Blik var fuldt af Angst, da det traf Mariane, der spejdede fra Vinduet. Javel saa Mariane

kendte nok Grunden til disse mørke Øjnes Frygt. Hendes kække Blik mønstrede den forsagte Skikkelse, der gik op ad Kirkebakken ved Hans Kraghs Side. Hun lignede en ung Tjenestekvinde. Den gamle sorte Kjole var nok ikke slidt af Kroppen endnu, det var svært saa den strammede og stumpede. De korte Ærmer naaede ikke de magre Haanded, og hun havde ingen Handsker eller Vanter paa.

Godt, at det ikke var een selv, der manglede Klæderne til Kroppen, tænkte Mariane — — men i hendes inderste Sjæl lod en Røst sig høre, der paastod, at hun ganske sikkert vilde give Kjoler og Hatte og Handsker — ja Søren Balle og Storgaarden med for at blive, hvad Inger var. Hvor utroligt det forekom hende, var det dog sandt.

Viserne paa Uhret i Storgaardens Dagligstue skred langsomt frem fra Ziffer til Ziffer. Dræbende kedsommeligt fandt Mariane det; hun spejdede atter og atter gennem Vinduerne, naar hun hørte Skridt paa Stenbroen i Gaarden; men det var altid Gaardens Folk, ikke en fremmed lod sig se den hele Dag.

Søren Balle tog paa at bande. Det var da ogsaa et Satans Arbejde at faa saadan en lang Helligdag til at gaa. Ved Sekstiden tog han det fornuftige Parti at gaa til Sengs. Men Mariane tog et stort Uldklæde frem og haft Tandpine de sidste Nætter, og nu vilde hun inden Natten faldt paa, ned til Grethe for at se, om hun ingen Raad havde.

Kvælden var blæsende og mørk. Mulmet laa tykt over Landsbyen, hvis Gaarde tegnede sig langs Gaden som mørke Masser. Hverken Børn eller Ungdom hørtes støje i denne uhyggelige, raakolde Aften.

Mariane sneg sig ubemærket frem langs Gærderne, til hun naaede den nedre Bydel. Lydløs som en Skygge skød hun sig frem under Bækgaardens Poppelrække og stillede sig ind i Portlaagen, hvorfra hun kunde se op til Vaaningen.

Der var ingen Forhæng for de højtsiddende Vinduer, og hun kunde se, naar de rejste sig op fra Inderbænken ved Bordet. Hun listede længere frem over den brede Gaardsplads og strakte sig paa Tærne for at se ind.

Ingers mørke Hoved rakte sig over Bordet. Hun smilte trist og saa til Siden, mens hun Klippede Tandens af Lyset. Det sorte Haar laa blankt og ligedelt over en hvid Pande, ligesom paa det Billede af Jomfru Marie, der hang over Degnens Sofa.

Men hvad var nu det, der saaledes fo'r op og ned der inde ... Aa, det var Hans, som hystede sin lille Pige. Der kom saamænd nok snart flere Unger i Reden, saa kunde Hans Kraghs Lykkebæger blive fuldt. Det var sandsynligvis derfor, at Ingers Kind var saa hvid, og Kjolen saa snæver. Marianes Blod kom til at koge ved denne Tanke ... Hvad var det dog for en meningsløs Forestilling, Hans og Inger opførte, endnu værre end den, hun selv opførte med Søren Balle. Thi hun vilde sætte sit Liv paa, at Hans ikke brød sig mere om sin Kone, end han før havde gjort.

Hun gik ud af Porten, fulgte Laden og kom ud paa Toften, hvor Kokkegrethes Hus laa. Det bestod af en lang, klinet Længe, hvor der kun var Vinduer i den ene Ende. Den anden var uden Lys og brugtes til Bolig for Svin, Faar og Høns. Tidligere havde Huset været Aftægtsbolig for Bækgaardens Gammelfolk.

Der var hængt Lagener for de to Vinduer, men Mariane kunde skelne baade Simons Bukkeskæg og Grethes Høgenæse, naar deres Profiler afsattes paa Lærredet. Mens hun stod og stirrede paa den skumle Bolig og saa dens Beboere afbildet paa Forhænget, som Skygger af mørke Djævle, begyndte den tykke, kagemæskede „Krigsmand“, der bagede sin dovne Krop under de fire Ovnben, at gø heftigt, hvorfor hun samlede sig og gik gennem den stenpikkede Forstue og aabnede den skæve Dør.

Grethe vidste ikke, hvad hun skulde tro, da selve Storgaardens Mariane traadte over hendes ringe Tærskel paa denne Tid af Dagen. Hun gav Simon, der var fuld, et Vink om at forsvinde og bød Mariane til Sæde i Halmstolen ved Ovnen.

„Her er Røg,“ sagde Mariane og indaandede med Besvær den stærke, røgfylde Luft.

„Ja, det er noget Fandens Mas med de Østenvinde. Een skulde jo haabe, det kunde ramle om engang af sig selv, det gamle Skidt.“

„Ved du hvad, du skulde stikke en Svovlstik til,“ lo Mariane.

„Ja saagu, naar det ikke var for skammens Skyld — og for Syndens da med,“ sagde Grethe og prøvede paa at anlægge en from Mine, hvad dog ikke ret lykkedes.

„Du skal nok snart ud og tjene Penge.“

„Pyt, ikke andet end et lurvet Gammelmandsbal — der bliver nok ikke megen Honning at slikke.“

„Sig ikke det — hele Byen skal vel da med. Er Listen sluttet?“

„Simon har bisset med den hele Dagen, den ligger vist her,“ sagde hun og trak Bordskuffen ud.

Mariane faldt over den med Begærlighed.

„Hans Kraghs skal ikke med,“ sagde hun, „hvad skal nu det betyde.“

„Det skal vel betyde, at de er nogle fattige Lus. Og saa vil han endda spille den store Gaardmand, som den Gang han solgte de blissede og købte sig et Spand flotte Heste. Hvor længe han kan hænge ved, det maa Rakkeren vide. I Gaar trak Simon den store Vædder til Torvs for ham. Der skulde været betalt Restancer med Pengene, men guten Vædder kom usolgt hjem igen.“

„Hvis nogen engang vilde have sagt Hans Kragh, at han skulde sidde hjemme, naar alle andre Fjenderupfolk samledes til Dans og Morskab, saa vilde han vist have fundet, det var haarde Konditioner,“ sagde Mariane og saa hen for sig.

„Ja, det er ikke altid, der rides, som der sadles til. Han har nok slaaet større Brød op, end han var Mand for at bage.“

Et frygteligt Vindstød rasede mod Huset. Mariane rejste sig for at gaa.

„Det gaar underligt til i denne Verden,“ sagde hun og rakte Grethe Haanden til Farvel. Og saa gik hun langsomt hjem til sin Pranger, der tog et halvt Lispund paa om Aaret.

Om Bækgaarden susede Poplerne i Foraarsstormen, og Vinden peb i Sprækkerne i den gamle Gaard. Selv Husløgene paa Taget svingede, som de skulde piskes ned af den rasende Blæst.

XI.

Dagen efter kom Ane Mette svingende med Vandspanden ned til Brønden i Nedergaden. Det var hendes sædvanlige Gang hver Mandag Formiddag; thi da kogtes gule Ærter i Skolen, og Vandet fra Posten i Skolegaarden var yderst uheldigt til at koge Ærter i. Derfor blev Mandagen som en Festdag for Ane Mette — ikke alene for Madens Skyld, skønt hun jo ganske vist foretrak gule Ærter med skaaren Purløg for Risvælling med Kanel paa — men mest, fordi hun altid plejede at lade Spanden staa lidt ved Brønden, mens hun løb over og saa ind ad Døren til Inger og lille Marie, der hvinede af Glæde, naar Moster traadte ind.

„Er der noget om, at I ikke vil med til Ballet?“ spurgte hun, da hun havde faaet Barnet paa Armen og jumpede med hende frem og tilbage over Gulvet.

Inger standsede Rokkehjulet og saa paa hende:

„Vi har jo ikke Raad, Ane Mette — det ved du jo — tre Rigsdaler er mange Penge for os — foruden det, at der er Skotøj og andet, vi maa have.“

„I gør jer vist ogsaa ringere, end I har Behov. I Fars Tid var det da aldrig saa galt.“

„Men husk paa, at dine Penge maatte ud, da Far døde — og saa de ny Heste og Uheldet med Grisesoen ved Juletid — aa, der har været det ene efter det andet — en ond Skæbne ved alt, hvad vi tog os for. I den allersidste Tid har vi ikke kunnet faa Smør, endda vi har prøvet saa mange Raad.“

„Det er nu alligevel galt at sidde hjemme alle Tider, Havde det endda været Majdag forinden, saa skulde jeg givet jer Penge dertil, men det er vist ikke værd at bede Degnen“ — —

„Prøv aldrig paa det,“ advarede Inger... „Nej, blive fra Ballet, det kan vi nok komme over — jeg skal undvære alt af den Slags — spare og spinke og slide som en Hest — — naar bare, bare...“

Hun heldede sin Pande mod Hørhovedet paa Rokken og brast i bitterlig Graad.

„Naar bare hvad, Inger — — hvad mener ikke skal gaa fra Gaarden.“

Ane Mette satte Barnet ned i Gangvognen og strøg Haaret fra Kinden: Gaa fra Gaarden — fra Bækgaarden! Inger, Inger, hvad er det dog, du siger. — Det kan der da vel aldrig være Fare for.“

„Der er stor, stor Fare, Ane Mette. Hans taler saa ofte om at sælge. Du kan nok forstaa, han har jo ikke den Taalmodighed som vi for det har ikke været *hans* Arv.“ Inger rejste Hovedet og tørrede de mørke Øjne med Forklædet. Saa sagde hun til Søsteren, der med Taarer i Øjnene havde stillet sig foran Rokken :

„Kan du huske fra din Skolegang en Mand, som hed Naboth? Da jeg gik til Præsten, fortalte han os en Dag, at den Mand svarede, da Kongen vilde have hans Vingaard: „Herren lade det være langt fra mig at sælge mine Fædres Arv.“ De Ord lyder hver Nat for mit Øre vel de hundrede Gange.“

„Men hvis Hans nu kom til at holde mere af dig, naar Gaarden blev solgt?“

„Tror du ikke, jeg har tænkt paa det? Jo, mange, mange Gange — men jeg jager det bort, for det er kun en Fristelse.“

„Gud hjælpe dig,“ sagde Ane Mette og vendte sig for at gaa. „Hvem taler i Gaarden,“ sagde hun og saa mod

Ruderne — „Det er Hans og Søren Balle, de gaar over i Nøset.“

Ane Mette gik, og Inger rejste sig for at se ud. Hun saa dem komme tilbage over Gaarden, saa Søren Balle række Haanden ud med Tilbud og Hans give et rask Slag i den til Gensvar; der blev en Handel afgjort, forstod hun. Straks efter kom de begge ind.

Hans var oprømt. Søren Balle havde købt den store Vædder, og af den Maade, hvorpaa han meddelte det, kunde Inger høre, at den var bleven svært godt betalt. Mens hun stillede Brød og Snaps frem, lagde hun Mærke til deres Samtale, der til Dels drejede sig om Gaarden og dens Drift. Hun hørte, der blev talt om, at der sagtens kunde være skaffet Laan, dersom der havde hørt tidssvarende Bygninger til Gaarden, men de gamle Rønner var altid i Vejen, naar Laan skulde gøres. Tilsidst hørte hun dem begge udtale i fuld Enighed, at det var anderledes reelt og fornøftigt at have en mindre Ejendom, som man kunde sidde ved kvit og frit end sidde og hutle sig frem i en forgældet Gaard.

Derefter spurgte Søren Balle til Gammelmandsballet — de skulde naturligvis med, Hans og Inger — hvem skulde ellers med, om ikke det sidstgifte Par i Byen. Jo, Hans mente ogsaa nu, at de tog med.

Der blev talt frem og tilbage, da Søren Balle var gaaet, om de skulde eller ej. Hans mente, at det jo næsten var Fingerpeg af Skæbnen, at de lige skulde sælge Vædderen saa godt. „Jo, nu tager vi med den Gang og prøver paa, om vi ikke kan faa Humøret op engang endnu, som i de unge Dage.“

De unge Dage! Der laa en underlig Vemod gemt i de Ord — en Længsel efter en herlig, lystig Leg, han havde taget Del i — den Gang, da Kærlighedens Sol skinnede over hans Liv. — Og Længselen fulgtes af et stikkende jag i Brystet. Det stod klart for ham, at Livets fagreste Blomst var visnet for alle Dage.

Han stod stille med Hænderne paa Ryggen og saa ned for sig.

Hvorfor vilde han for øvrigt begære mere end andre. IFjenderup kunde Folk saa udmærket leve sammen i Ægteskab uden at være forenede i Kærlighed. Og Inger holdt desuden af ham — og de havde Tøsen.

Saa saa' han beslutsomt op og sagde:

„Nu gaar jeg saa over til Simon og lader os tegne paa Listen.“

Inger gik til og fra sine Dragkisteskuffer, for Tøjet var meget ringe, næsten for ringe, hvad hun dog aldrig vilde berøre for Hans, thi saa

vilde han komme med det samme Omkvæd, at de heller ikke var andet end Smaakaarsfolk. Naar den gamle vinrøde blev lagt ud og pyntet op med Strimler og Baand, gik det saamænd nok.

Men da Dagen kom, spurgte Hans alligevel misfornøjet, om hun ikke havde andet at tage paa end det gamle Hylster, og selv ønskede hun inderligt, at hun havde været noget finere klædt for hans Skyld, thi han glædede sig nu saa meget til Festen.

Som altid, naar Fjenderupboerne kom sammen til Gilde, blev det en munter og fornøjelig Fest. De *spiste* sig glade og *drak* sig lystige og *dansede* Hverdagens tyngende Kedsomhed bort.

en eneste, som ikke kunde glæde sig sammen med de andre, var Inger. Hun kunde ikke fri sig for et knugende Pres over Brystet og troede, at det var den snævre Kjole. Ved Bordet gik det nogenlunde an, thi da oplivede hendes muntre Veninde, Dorte Brat, hende med kostelig Snakken om Per og Povl, men mest om Madammen i Skolen, der smilede honningsødt for Midten af Bordet ved Siden af Mariane og havde en fyldig, hvid Kappe paa med en Mangfoldighed af ubestemmelige Blomster, som af Dorthe nævnedes „Tulirikler“. Stine Vævers sad nær ved de to Veninder, og disse morede sig dygtigt, naar hun vilde proppe mere i Jens, end han vilde have.

„Du kan jo lade mig passe mig selv,“ sagde han gnavent, „men Kvindfolk skal nu ogsaa have deres Næse alle Steder.“

„Men naar jeg nu ikke selv kan spise noget, Jens, og vi jo ligegodt skal betale vor Part, saa tykkes jeg da, at du skulde se at klemme saa meget ned som muligt.“

Saa opgav Jens at tale mere med Stine om den Ting — hun var jo kun et Kvindfolk og havde derfor ikke bedre Forstand, end hun snakkede til.

Da Dansen begyndte, kom Hans først rigtig i Aande, men Inger satte sig stille hen for at se paa — — hun passede saa lidt blandt de pyntede og glade Mennesker. Ved Siden havde hun Madammen.

„Hun er dog et Livstykke, den lille Mariane — se dog, hvor hun kan svaje den ranke Krop.“

Degnekonen pegede paa et Par, som netop svingede forbi. Det var Landsbyens Købmand fra Staden, som valsede med Mariane. Han plejede, siden Søren Balle var kommen til Fjenderup, at være en selvskreven Gæst ved alle større Sammenkomster, som han da tilsatte en egen Kulør. Forresten

var han bekendt som en stor Kvindejæger.

Han styrede ud og ind af Kredsen med sikker Haand, Marianes rødblonde Hoved laa mod hans Kravebryst. Hun overstraalede i Dag sig selv. Hun havde aldrig haft noget paa, der havde klædt hende som denne kornblaa, rige Dragt, der var som taget ud efter Haarets Farve. Lyset skinnede paa hendes Klæder, og Glæden skinnede i hendes Øjne — *hun* vidste, hvad det var at more sig.

Aa ja — naar man var smuk og rig og velklædt og beundret af sin Mand — saa var der langt ned til Fattigkones Sorger, tænkte Inger. Hun saa nu, at Hans iagttog dem nøje.

Han stod nemlig og tænkte paa, at han og Mariane kunde danse langt flottere sammen, og han fristedes til at vise denne Bysnude, hvorledes en Fjenderupbonde kunde træde en Dans.

Saa tog han Mariane op til Menuet næste Gang. Inger vilde ikke se derpaa, hun vendte sit Hoved til Siden og fæstede Blikket paa Degnekonen, der var falden i Søvn og hvert Øjeblik nikkede saa eftertrykkeligt, at „Tuliriklerne“ i Kappen hoppede. Og sikke de skillingsrunde Øjne hun slog op, da Inger maatte vække hende til Kaffeboardets Glæder.

Hans var gaaet udenfor for at lufte sig og blev da uforvarende Vidne til en Samtale, som førtes henne ved Vognporten af Købmanden og Degnen. Det var førstnævnte, som havde Ordet:

„Jo, ser De, Sørensen, det er ikke til alle Landsbyerne, man naar at komme, Distriktet er for stort, om man saa maa sige. Men Fjenderupboerne er et velhavende Folkefærd — og fornøjelige ogsaa — og saa bliver Byen desuden ved at hævde sit Ry for sine kønne Piger — og Koner.“

„Aa jo, vi har sandeligen ret kønne Fruentimmer,“ indrømmede Sørensen. „Mariane i Storgaarden har jo altid været bekendt som „Prinsessen i Fjenderup.“

„Saamænd. Men hun er dog lidt for meget af et Udstyrsstykke — — nej, der er andre. Anders Brat har en køn Datter, men Prisen for dem alle bærer nu Hans Kraghs mørkøjede lille Kone.“

„Saa aa — synes De det, Købmand... Ja, De er jo Kender, større Kender end jeg.“

„Den Maade, hvorpaa hun betragter Folk — først hæver hun Øjet saadan ganske langsomt mod een, men saa snart hun saa møder en andens Blik, trækker hun sit til sig med sky Hast og klipper med de sorte Øjenvipper. — — Jo, Død og Pine er hun køn. Hun ser

forøvrigt ud, som hun ikke selv havde nogen Anelse om det.“

„Ja, naar De siger det, Købmand, De har sandeligen større Forstand paa det end jeg.“

„Og Manden gaar, som hun ikke var til for ham.“

„Ja, se — der er vel ikke det allerbedste Forhold. — De ved vel nok, at det var ham og Mariane Storgaard.“

Hans hørte ikke mere; han gik ind og fandt sin Kone siddende i samme Krog som før.

„Nu har du siddet der længe nok, kom nu og lad os danse,“ sagde han og lagde sin Arm over hende. Hun vilde have glædet sig over den dans, hvis hun havde været bedre klædt, men Kjolen strammede, saa hun knap kunde trække Vejret. Tilsidst bad hun ham holde op, da hun ikke kunde taale at danse med den Kjole paa.

„Stakkels du,“ sagde han og trykkede hendes Haand, „næste Gang vi skal til Fest, skal du faa nyt Tøj, som andre.“

„Hvis vi faar Raad,“ sagde hun, „men lad det nu ikke forstyrre din Glæde i Aften, mor dig, saa godt du kan. Havde *det* ikke været, kunde vi maaske begge have været i højt Humør i Aften.“ Hun troede, da hun sagde disse Ord, at der nu ikke var andet i Vejen end de knappe Kaar. Han havde jo set saa mildt til hende for lidt siden.

Dagen efter Ballet vandrede han stundesløst ud og ind. Han tog et Bed i Marken med Hestene, men kom snart hjem, fordi det regnede, og begyndte atter paa det urolige Jag ind af een Dør og ud af en anden. Inger gik med opsmøgede Ærmer og havde frygtelig travlt; snart var hendes mørke Hoved bøjet over en Gryde paa Ildstedet, snart over Mælkefadene, som hun skummede Fløden af. Han sagde sig selv i Skamfuldhed, at hvis han vilde tage fat udendørs, som hun satte Kræfterne ind indendørs, saa kunde Gaarden vindes endnu. — Men han kunde ikke. Hvorfor skulde han det, naar han aldrig kunde tænke sig Lykken flagre ind under Taget til dem. — I Dag følte han det saa vist igen, siden han havde været sammen med andre Mennesker — Inger kunde være saa flink og prægtig og sød, som hun være vilde — hun var blot aldrig skabt til Hustru for ham.

I Bryggerset var Else i Gang med Kærningen.

„Det gaar som det plejer,“ sagde hun — „der bliver heller ikke Smør denne Gang.“

Inger vendte sine rædde, bekymrede Øjne mod hende og sagde:

„I Dag *maa* vi have Smør, Else.“

Men Hans rakkede ned paa de elendige Lokalteter, der var Skyld i det altsammen.

Hen paa Eftermiddagen stod han med tændt Pipe i Døren til Gaarden og saa paa, hvor Regnen plaskede i Møddinghullet; han stirrede tankeløst paa de brune Bobler, som steg og sank.

Saa forsvandt han gennem for at se, hvad der gik for sig paa Gaden. Der var intet af nogen Betydning. Jens Væver gravede i sin Have, men nu drev Regnen ham ind. Men paa Storgaardens Tag var Storcken vendt tilbage. — Den stod veltilfreds og selvglad i sin gamle Rede.

Inger gik for at hente noget Lærred, der blegedes paa Havegården. Hun løftede Kjolen lidt og lagde sig paa Knæ for at rinke det sammen. Lærred var der nok af i Bækgaarden i Skabe og Kister. Hun tænkte just paa, at dette Stykke vilde hun sælge og købe sig en ny Kjole for Pengene. Hans skulde ikke vide noget om det, før den var færdig — — mon kornblaa vilde klæde hende? Nej, det klædte vist kun lyse. Hun mærkede Foraaret, Duften af de første saftige Planter — hun saa, at Diget var fuldt af Løvetand. — Hvad var det, Blæsten sagde, naar den fo'r gennem de brunknoppede Popter? Hendes Liv i de sidste Aar havde ogsaa været som en Foraarsstorm. — Aa ja — men disse Foraars Østenvinde rensede Luften, vidste hun — de skulde til, for at Sommeren kunde blive frodig — saaledes vilde det ogsaa gaa med dem, naar de omsider i fuld Enighed og Forstaaelse tog fat.... Gud i Himlen! — Der gik Hans jo op ad den opblødte Gade til Storgaarden — og bag efter ham hoppede Vipstjærterne sorgløst om Vandpytterne.

Hun samlede sit Lærred og vilde bære det ind. Men hvor var det dog tungt at bære — saa tungt, saa tungt laa det i hendes Arm.

Kortspillet var i Gang i Lillestuen, da Hans Kragh traadte ind.

Søren Balle raabte til ham, om han vel syntes, der var andet at bestille i saadan et Syv Satans Vejr. Der var kommen to unge Karle fra Koldby paa Handelens Vegne, og nu fik de sig en rask Trekort med Jens Væver som fjerde Makker; thi Lars Storgaard vilde aldrig spille om Hverdagen med sin Svigersøn.

„Du kan faa mine Kort, Hans Kragh,“ sagde Jens og rejste sig. „Jeg skal hjem til Stine, inden hun bliver rent tumpet over mig — for hun er jo ikke mere end som et Kvindfolk.“

Hans lod sig nøde. Han havde ikke tænkt sig at sidde ned, endsige at spille Kort. Sandheden var, at han gerne vilde være med. Hvorfor skulde man ikke række Lykken en Haand; det var højt Spil, saa han. — „Ulykke i Kærlighed, Lykke i Kort,“ hed det jo — og saa meget var da sandt deri, at i den Tid, man spillede, glemte man sit andet Forlis.

Han tabte imidlertid, men jo mere han tabte, des hidsigere blev han paa at vinde.

De afrødes ved, at Aftensmaden blev sat frem. Hans mærkede godt, at Mariane gjorde sig megen Ulejlighed for, at han skulde se efter hende, som i tidligere Tid; men han var i Dag aldeles ufølsom. — Han brød sig Pokker om hende eller nogen anden Kvinde paa den hele Jord. De var kun til at vildlede og ødelægge Mænd, saa de blev til rene Pjalte.

Efter Maaltidet tog de fat paa ny. Søren Balle svor paa, at han gik ikke i Seng, saa længe som det Vejr stod paa. Mage til Foraarsstormt havde han ikke kendt, det var hver Nat, de rasede.

Omsider smed Hans Kortene paa Bordet:

„Nu maa jeg hjem, at den gamle Kasse ikke rent skal smadres, inden vi faar sat Støtter til.“ Han betalte, hvad han var bleven skyldig, det var omtrent alt, hvad der i var tilbage af de Penge, som han fik for Vædderen. Han bød Godnat og skyndte sig hjem. — — Vejrhanen peb efter ham — en lang, hvinende Tone, der skar ham i Øret. — Huh, hvor var han ærgerlig paa sig selv — hvad vilde han deroppe .... Han ræddedes ved at tænke paa, at han sikkert vilde vedblive at gaa derop igen — — dersom der ikke skete et Mirakkel.

Da han lukkede Portlaagen til Bækgaarden op, drev Stormen den rasende tilbage. I Forstuen hørte han den sprøjtende Lyd, naar Kærnestangen stødtes op og ned.

„Hvad for noget, har I ikke faaet Smør endnu,“ spurgte han, idet han aabnede Døren.

Kærnen var anbragt foran Ovn, for at Varmen kunde indvirke paa Fløden. Else stampede med kraftige Tag. Hun trak Aanden i uregelmæssige Pust, Ansigtet var rødt og svedigt.

„Ja, saadan har vi hængt i siden Klokken ti i Formiddag,“ sagde hun.

Inger sad øverst ved Bordet inde i Bænkekrogen. Den Tællepraas, som var tændt paa Bordets nederste Ende, kunde ikke kaste sit Lys saa langt, saa Hans kunde se hendes Ansigt. Han var ogsaa helst fri for at møde hendes Blik.

Han gav sig til at sige en hel Del for at aflede sine egne Tanker.

Det var dog ogsaa forbistret, at de skulde plages saa haardt i denne elendige Bolig. Saadan en fugtig Mælkekælder fandtes ikke i det hele Sogn. Ingenting kunde blive, som det skulde være, før de fik Gaarden bygget om og kom til at bo som andre Mennesker. — Det var ikke godt, hvor Armod var til Huse. — — Han vidste, hvor hans Ord saarede, men han kunde ikke lade dette Pineri fare. Og han blev ved.

Inger rejste sig for at afløse Else. Hun gik paa en egen træt og langsom Maade hen imod Kærnen, og der var et Udtryk i hendes Ansigt, som han ikke kendte — et tomt, forstenet Blik, som om hun havde opgivet alt.

Ja Gud skulde vide, tænkte han, at det intet Under var, om hun opgav Haabet. Han følte den inderligste Medlidenhed med hende, — og med sig selv tillige.

Hun hev i Kærnen, saa Kinderne blussede, og Øjnene blev blanke af Anstrengelse.

Han kastede Frakken og skød hende lempeligt til Side.

„Lad mig, Inger. Gaa du i Seng, det trænger du til.“

„Vi maa jo have Smør. Du skulde haft det med til Byen paa Lørdag — vi trænger til Pengene.“

„Men nu bliver Else og jeg ved, og giver os ikke, hvad Else?“

Elses Svar var, at de fik aldrig Smør, før der blev sendt Bud tit Grethe om Raad. Man kunde lige saa godt smide det altsammen for Grisene og lade dem snage det i sig.

Inger tændte en Væge og gik ind i Sovekammeret, hvor lille Marie sov trygt i sin Vugge og uden Anelse om Stormen, der fo'r hylende om Hushjørnerne, eller om andre af Livets Storme.

Imidlertid blev Hans snart færdig med Kærningen, der krævede større Udholdenhed, end Mænd er i Besiddelse af. Han kom ind for at gaa tit Sengs og sagde, at der var *for* varmt for Fløden i Stuen, nu havde de sat Kærnen ud i Bryggerset, hvor den kunde staa Natten over.

Saa spurgte han Inger, hvorfor hun ikke sov. Hun sagde, at det var for Stormen.

Og saa begyndte han atter paa sin Kæphest, en ny Bolig. Da behøvede man ikke at ængste sig, naar Uvejr stod paa. De *skulde* nu ud af alt dette.

Inger svarede ikke. Hun laa ganske stille og saa ud for sig med mørke og store Øjne.

Mens han skubbede sig frem mellem Vuggen og Sengen, vedblev han:

„Og hvis der nu kommer flere. Vi har jo næppe nok Plads til den ene.“

Men Inger svarede fremdeles ikke. Og selv efter at Lyset var slukket, kunde han mærke, at hun laa i den samme ubevægelige Stilling og saa ud for sig med dette vidt aabne, stift stirrende Blik.

XII.

Hen paa Natten vaagnede Hans og mærkede, at Inger ikke var i Sengen.

Herover blev han dog ikke ængstelig; thi hun havde før rejst sig fra det fælles Leje om Natten, naar i denne Tid følte sig utilpas. Der stod nogle Draaber i Køkkenskabet, som hun i plejede at tage af. Og Hans faldt hurtigt Søvn igen.

Hvor længe han havde sovet, kunde han ikke huske, men han blev vækket ved stærke Slag paa Vinduet, og Mortens Røst raabte fra Haven, at der var Ild i Laden.

I samme Nu var han ude af Sengen og styrtede i det blotte Linned ud til Vinduerne i Stuen.

„Skynd dig og tag Barnet,“ raabte han, mens han i lynsnar Hast fik Tøjet paa.

„Ilden slaar ud af Taget, og hele Gaarden er straks ompændt.“

Men Inger sad paa Sengestokken og famlede med Tøjet og vendte op og ned derpaa, endda hun havde haft Strømper og Underskørt paa, da hun sprang ud af Sengen.

„Men saa tag dig dog sammen, Menneske,“ raabte han, sprang ud og vækkede Else og kom atter tilbage, inden Inger havde Kjolen hægtet. Han snappede Barnet op og gav det til Pigen med den Besked, at hun skulde gaa med det over til Anders Brats. — Saa tog han et fast Tag i Ingers Arm og sagde:

„Jeg kan jo vel vide, det gaar dig nær, men nu gælder det om at samle sig.“ Med disse Ord var han ude af Døren.

Hun stod som bedøvet og kunde slet ikke fatte, hvad der var sket, ikke forstaa, at det hastede.

Da hun aabnede Døren til Stuen, var den rød som en gloende Ovn. Saa uvirkelig, eventyragtig den saa ud — den gamle Stue — mens hun for sidste Gang stirrede rundt i hver Krog der inde.

Fra Gaarden hørte hun Brøl af Dyrene, der ogsaa var i Vaande, da de førtes ud. Hans og Karlen løb i Trav frem og tilbage mellem Stald og Kohus,

og Søren Peter drev, højlydt grædende, Køerne ud af Porten.

Endelig forlod hun Stuen, og da hun traadte over Tærskelen til Gaarden, begyndte Kirkeklokken at ringe. Der var nu ogsaa Ild i vestre Længe, saa hun, da hun gik hen mod Laagen. Hans raabte, at hun skulde gaa over til Anders Brats, men saa langt syntes hun ikke, hun kunde gaa fra Gaarden.

Vækkede af Nattens tryggeste Søvn, forstyrrede og blege styrtede Fjenderupboerne ned mod Bækgaarden.

Træskobeslagene sang mod den haarde Gade. Nogle kom springende, andre sindigt gaaende, nogle var stærkt indpakkede, andre halvt i Tøjet — alt imens det ringede Brandalarm fra Kirketaarnet.

I Degnens Pigekammer ud til Halvgaarden laa Ane Mette alene og sov.

Paa andet Aar havde hun nu spist Madammens Risvælling med Kanel paa. Det havde givet Stadighed og Resignation. Men Skikkelsen var endnu lige ranglet, og saa snart der var lidt paa Færde, rev Haartjavserne sig løs.

Hendes Fritid havde været stærkt beskaaret, og hun gik aldrig længere end til Bækgaarden.

Som hun nu hin Stormnat hørte Kirkeklokken ringe og saa Kammerets kalkede Vægge farvedes ildrøde, var hun straks paa det rene med, at der var Ildløs. Hendes første Tanke var Bækgaarden. Hvorfor skulde ikke det værste ske.

Hun sprang op for at lytte efter Fodslagene paa Gaden. Der var ingen Tvivl — de gik nedad alle.

Skyndsomt greb hun efter Tøjet og fik noget af det bagvendt paa — og saa styrted hun ud af Bagdøren.

Luerne væltede op og ompændte hendes gamle Hjem. — Gennem sorte, kvælende Skyer af Røg skød rødglødende Tunger højt i Vejret. — Knitren og Brag af styrtende Bjælker hørtes højt op i Gaden, sekunderet af Stormen, der som en vældig Ildpuster tog fat og fik Baalet til at blusse, saa Gnisterne føg langt uden om Fjenderup By.

Sprøjten var trukken frem, men blev brugt til ingen Nytte. Bækgaarden var hjemfalden til Undergang. Og da Fjenderupboerne havde gjort sig fortrolig med den Tanke, stillede de sig afsides i store og smaa Klynger og saa til og diskuterede. Godt var det, at Gaarden laa afskaaret fra den øvrige Bydel ved Bækken. Nu var det kun Grethes Hus, som stod Fare.

„Hans Kragh har vel godt assureret?“

„For ham er det kun Vinding. Nu kan han med Glans rejse sig en ny Gaard.“

„Han trængte ogsaa haardt til den.“

„Det var ligegodt en sære Ting, at Ilden kom op i Udhusene.“

„Ja, den maa jo være paasat. Den Ting er rele nok.“

Ane Mette sprang fra Klynge til Klynge.

„Hvor er Inger?“ spurgte hun.
Ingen vidste det.

Af Stine Vævers fik hun den Besked, at Barnet var bragt over til Anders Brats.

Hun fo'r derover, men Inger var heller ikke der. Derimod kom Hans for at se til sin lille Pige, der var bleven rent skræmt og ustandseligt græd i de fremmede Omgivelser. Heller ikke han vidste, hvor Inger var.

Ane Mette satte af Sted igen uden at sanse. Forbi de mørke Klynger paa Gaden, nedent om Haven og langs med Bækken — der maatte hun vel findes.

Hylden svajede med de nøgne Grene, der af Stormen piskedes langt hen ad jorden. — Paa Bænken derunder sad Inger sanseløs som en mørk Skygge. Flammerne tegnede hendes Skikkelse paa Bredden af Bækken. Hun mærkede næppe, at Søsteren satte sig ved hendes Side, følte ikke, at hun græd. Hendes Blik fulgte den trillende Bæk, der genspejlede den flammerøde Himmel. Nu og da drev Stormen en brændende Flage ned i Vandet — den sydede lidt, før den gik under.

Et hvirvlende Sus naaede deres Øre.

„Det var Taget paa Stuehuset, som faldt,“ sagde Ane Mette. „Inger, Inger — nu brænder vort gamle Hjem — Inger dog — hvorfor græder du ikke? Kan du ogsaa, som alle de andre, tænke paa Fordelen nu? Hvorfor sørger vi ikke sammen over Bækgaarden? Nu er den ikke mere til ... Vor glade Barndom, vor sorgløse Ungdom brænder med — vi har ingen Minder derom mere — de var alle, allesammen eet med Bækgaarden. Saa græd dog, Inger, lad dit Hjerte faa Luft.“

„Aa, gid, gid jeg var død. Var du ikke kommen, tror jeg, at jeg havde ladet Bækken føre mig med sig. Blev Dyrene reddede?“

„Ja.“

„Ogsaa Lænkehunden?“

„Ja, ja. Hans har faaet alt ud, hvad reddes kunde. Du kan ikke tro, hvor han har været paa Færde. Hans Røst lød over alle andres, han var her og der og alle Vegne.“

„Hans, Hans!“ Det lød som et bønligt Skrig, og nu brød Smerten sig Vej fra det kortaandede Bryst. Hun rejste sig og fulgte viljeløst Søsteren op mod Brandstedet.

Tagene var faldne, og af de fire Længer var der nu bleven et uhyre, glødende Baal, men Folkemængden vedblev trods Storm og Uvejir at betragte det usædvanlige Skue i deres rolige Landsby. I Nattemulmet tog det sig fantastisk og frygteligt ud.

Nogle Kvinder, deriblandt Mariane og Stine Vævers havde stillet sig i Læ i Anders Brats Port. De havde Hovederne indhyllet i Bindeklæder og Armene indviklet i de store Forklæder. De faa Replikker, som skiftedes imellem dem, faldt med langsom Vægt og lange Mellemrum.

Hvem havde først opdaget Ilden?

To Karle fra Koldby, som ved Totiden red fra Storgaarden. Men da de kom over til Bækgaarden for at gøre Allarm, var Morten allerede ved Sovekammervinduet for at kalde.

Hvordan var Morten bleven vækket?

Ja, det kunde Jens Væver, som lige kom til, godt oplyse dem om, for der var een, der havde banket paa Herbergvinduet.

Hvem, hvem havde banket?

Ja, det var det underligste af alt, for det vidste hverken Morten eller nogen anden Besked om. Han havde selv troet, at han havde drømt det, indtil han saa Skæret i Kammeret, og da var der vel gaaet et Kvarter.

Det var dog det særeste Spil, Fandt de. Stine Vævers mente, det var Varsel, den Banken; men Jens sagde, at det skulde de ikke høre efter, for det var kun Kvindesnak, Stine saa eller hørte Varsler hver evige Dag. Men derom var de alle enige, at det var knusende Held for Hans Kragh — for han *maatte* jo dog ellers snart til at bygge. — Der havde saa vist ikke været stukket en Glød til Taget af nogen, som vilde ham ondt.

Men der begyndte Stine Vævers atter at lade sit Lys skinne. Hun havde altid ynket Bækgaardsfolkene for det Naboskab, de havde. ...Naar Folk ikke var ædru fra Morgen til aften, saa ...

„Nu synes jeg, du skulde passe lidt paa din Mund, Stine; du kunde vist let komme til at sige mere, end du kan svare til,“ advarede Jens.

En halvvoksen Dreng kom løbende forbi Porten og sagde, at nu var der ogsaa Ild i Simons.

Idet Klyngen satte sig i Skridt for at komme ned paa Toften for at se Grethes Baal, nærmede to mørke

Skikkelser sig, som forsvandt ind ad Porten.

„Hvem var det ?“ spurgte Mariane.

„Jeg tror, det var Inger og Ane Mette, svarede Jens Væver. „Det var forresten svært, at de slet ikke talte til os. — Men det gaar dem vel nær — de har jo altid holdt saa meget af den gamle Gaard.“

Grethe kom dem hylende i Møde. Mariane trøstede hende med, at det var godt, den gamle Skrammelkasse brændte.

„Ja nu kan du pinte faa Suppegryden paa at koge, Grethe,“ raabte Lars Storgaard til hende. Men Grethe snøftede, thi Hunden var ikke kommen ud.

„Er Simon reddet ?“ spurgte Dorthé Brat.

Jo, Simon sad paa Toftediget med hængende Ben. Hun havde just været derhenne for at faa ham ind efter Hunden, men naar han blot havde reddet sin egen dovne Krop, saa brød han sig aldrig stort om, hvordan det gik saadan et sølle Bæst — den maatte jo være bleven hvingeltosset, det arme Skidt.

I det samme blev der raabt Hurra, og Hans Kragh kom med Hunden i sine Arme.

„Nu tror jeg, at alle Liv er reddede,“ sagde han.

„Du er en Karl, naar det gælder, Hans,“ sagde Jens Væver.

Men nu kunde Hans heller ikke mere. Hidtil havde han kun handlet og ikke tænkt nu begyndte Tankerne at plage ham, og han forlod straks de andre for at søge sig Ensomhed og Ro ude paa Markvejen.

Hvad var der dog hændet. Det var kommen saa brat og overvældende som en Drøm; han vidste næppe, om det var ham til Sorg eller Glæde. Naar han saa Flammerne slikke op fra den rygende Brandtomt og lyse paa den ensomme Poppelrække, kom der en Længsel op i ham efter den gamle, lave ærværdige Gaard, der dog havde været hans Hjem. Men hans praktiske Sans sagde ham, at det var noget af det heldigste, der kunde ske ... Ja, naar bare, bare han vidste, hvordan det var gaet til — det var saa ubegribeligt det hele — ikke til at fatte, hvordan. Og naar han huskede, hvad Morten havde sagt, fyldtes hans Sind med en ubestemmelig Rædsel. Hvad var det for en Kno, der havde slaaet de smaa Slag paa Mortens Vindue — at det var sandt, kunde ingen tvivle om, der selv havde hørt Mortens Beretning. — Hvad var det for en Haand, der egenmægtigt vilde gribe ind i deres Skæbne ? Hvorfor grebes han

af en saadan Frygt, naar han eller hans ikke havde haft noget dermed at skaffe ? Der skumledes paa Brandstedet, hørte han nok, og han havde godt forstaaet, hvad der mentes. — — Grethe kunde nok ogsaa godt lide at faa en ny Bolig, blev der sagt. — Saamænd kunde det tænkes — men nej ... det slog vist ikke til den Gang — Haanden, hvis var Haanden ? Han var nær ved at gaa fra Samlingen over den Tanke.

Det var ved at dages. Han burde vel se til at faa fat paa sin Familie. — Barnet var hos Anders Brats. — Hvad var der bleven af Inger; han havde ikke haft Tid til at tænke derpaa. — Hvorledes var det nu havde ikke Ane Mette en Gang om Natten spurgt ham, hvor Inger var ? Saa maatte han over i Gaarden for at se, hun var vel nok hos deres lille Pige. Han knappede Frakken om Livet; thi han frøs i den kolde Blæst, og saa gik han med stærke Skridt og sære, sære Tanker over til Anders Brats Gaard — uden om Brandstedet for ikke at træffe paa Folk.

XII.

Nattens Begivenhed havde vendt op og ned paa alt i Landsbyen. I hver Gaard var Indkvartering enten af Folk eller Fæ. I Storgaarden havde Kokkegrethe med Følge — Simon og Krigsmand — opslaaet Paulunet. Hos Anders Brats var Hans Kragh med Hustru og Barn. Else var havnet i en anden af Byens Gaarde, og Morten og Søren Peter havde fundet Ly hos Jens Vævers. Mads Klint havde taget Køerne i Hus, og Præsten, der ellers levede som Eremit og holdt sig fjernt fra Bøndernes Anliggender, tilbød beredvilligt at afstaa sin Gæstestald til Hans Kraghs Heste.

Kun Degnens havde ingen. Der var altid saa trangt med Husrum i Skolen.

Foreløbigt havde de haft Fortrædeligheder nok ved den Ildløs; thi det taabelige Pigebarn, Ane Mette, havde ikke været sig selv siden.

Bedst som hun stod, tabte hun, hvad hun havde i Hænderne. Saaledes var nu Madammens sorte Thepotte, der var Arv efter en gammel Tante, gaet om Morgen.

Og saa peb hun saa ynkeligt som en Hundehvalp. Nu havde Sørensen sagt, at naar Børnene var gaet af Skole, skulde hun følge med ham i Haven og sætte Kaalplanter. Saa gjorde hun da ikke Ulykke inden Døre i den Tid.

Stakittet for Haven vendte ud mod Landevejen, og Sørensen gik ofte hen til Laagen for at se hen ad Vejen; der

var ikke den Stadighed som ellers ved nogen Ting.

„Nej sikken et Køretøj,“ sagde han.

Straks efter holdt en Droske stille ved Havelaagen. Der sad to Herrer med guldtressede Huer deri. Han, som sad til venstre, lukkede Vogndøren op, sprang ud og kom hen til Laagen, mens Vognen kørte videre hen ad Gaden.

„Goddag, Lærer Sørensen.“

„Goddag, Hr. Fuldmægtig, og velkommen til Fjenderup.“

„Ja, det siger De nu saa raskt, Sørensen. Er det nu ogsaa sikkert, vi er velkomne? Hvad Pokker er det, Folk finder paa her ude i det skikkelige Fjenderup. Vil de svide den pæne By af?“

„Det ser sandeligen saadan ud, Hr. Fuldmægtig.“

Sørensen gik med den lange, gule Nankinsfrakke flagrende om Benene hen til den guldtressede, der stadig stod og holdt ved Laagen.

Hvad, der nu blev talt om, kunde Ane Mette ikke høre. Sørensen nikkede og rystede vekselvis sit graanende Hoved. Men da han atter rev Huen af og traadte tilbage fra Havelaagen, kunde hun høre hans sidste Ord:

„Ja ja, Hr. Fuldmægtig, jeg vil sandeligen ønske Dem godt Held i Dag. Men som sagt — det stille Vand har den dybe Grund. — Det er rigtig sandt.“

Saa var Sørensen atter begyndt at sætte Kaal, da Madammen kom. Ane Mette saa paa hende, at hun ogsaa vidste, der var kommen fremmede til By; thi hun havde taget hvid Kappe med Pibestrimmel paa.

„Det var Rettens Folk. Ja, det var sandeligen saa,“ sagde Sørensen.

„Ja, jeg saa dem køre forbi. Nu er Forhøret vel saa i fuld Gang hos Sognefogdens.“

Ane Mette følte sine Knæ ryste. Hun døjede med at stikke Tøjrepælen lige ned, naar hun gjorde Hul til Kaalen.

Madammen sukkede som et Træ i Skoven.

„Ja, det stille Vand har jo den dybe Grund,“ sagde hun.

Hvorfor sagde de dog begge to de samme Ord. Ane Mette var nær ved at dejse af Angst. — Hvad mente de med al den dunkle Snak, der havde summet hende om Ørerne den hele Dag.

Naar nu disse hundrede Kaalplanter var sat, og Theen til Side, saa vilde hun gaa over til Anders Brats; hun fik ikke Fred, før hun havde set dem alle tre.

En Timestid senere kom Mads Klint gennem Havelaagen.

„Naa, hvad bliver det til, Sognefoged?“

raabte Degnen.

„Ja, det ser s'gu ikke allerbedst ud.“

„Se, se, hvad er der da kommen frem?“

„Storgaardens Karle har set Lys hos Hans Kraghs, da de sadlede Koldbyernes Heste ved Totiden.“

„Vel ikke i Laden?“

„Nej, i Bryggerset.“

Sørensen rettede sin lange, nankinsklædte Ryg.

„Det var en slemme Bet,“ sagde han — „det var sandeligen en slemme Bet.“

Ane Mette forlod Arbejdet og gik ind i Gaarden. Degnen saa det og tænkte, hun kom tilbage. Men fra Gaarden gik hun — uvadsket og uhæget, med Muld paa Hænderne og Nederdelen hæftet op — ud paa Gaden og hen til Sognefogdens Gaard.

Kusken, som stod paa Gaardspladsen og spændte for Øvrighedens Vogn, grinede bredt til den Sluske, som kom travløbende gennem Portlaagen.

Gennem Forstuevinduet fik hun Øje paa Hans.

„Hvad vil du?“ Han skvattede op ved Synet af hendes forstyrrede Træk.

„Hvor er Inger?“

Han pegede tavs mod Døren til Storstuen, som aabnedes i det samme, og Inger kom ud derfra, fulgt af de to Øvrighedspersoner.

Overauditøren vendte sig til Hans:

„Det gør mig ondt at sige Dem, Hans Kragh, at vi — efter hvad der er fremkommet under Forhørene — ser os nødsaget til at tage Deres Hustru med os.“

Hans svarede ikke.

„Vil De saa gøre Dem færdig, lille Kone.“

„Jeg er færdig,“ sagde hun.

Hun havde den gamle Merinoskjole paa, og om Halsen havde hun bundet et bredt, sort Silkebaand i Sløjfe. Hovedet var let bøjet, men de mørkegraa Øjne var uden Taarer.

Da trængte Søsteren sig frem. Hun gik uforfærdet løs paa Øvrigheden.

Hvad de tænkte paa — om de var vel forvarede? Hvorledes kunde de mene, at Inger kunde brænde Bækgaarden af — den, hun elskede over alt i Verden. — — Havde deres Fader levet, vilde han aldrig have fundet sig i den Uretfærdighed, at de tog hende med sig. Men nu havde hun ingen Værge, den Stakkel — endda hun havde en Mand.

„Ane Mette dog,“ sagde Inger lavt, „styr dig selv.“

„Hvorfor siger du ikke, du er uskyldig?“

„Det har jeg sagt.“

„Hvorfor forsikrer du det ikke.“

„Det har jeg gjort.“

Fuldmægtigen bed sig i Skægget, mens han nød Synet af det opkildede, halvforstyrrede Pigebarn, der saa uforsagt læste Øvrigheden Teksten. — Haaret hang i lange Tjavser om hendes Ansigt, hun saa ud som en forrykt.

Men den graanende Overauditør milde Øjne hvilte deltagende paa begge Søstrene.

„Der er jo ingen Ulykke sket, fordi vi tager deres Søster med til Byen. Jeg har just nu sagt hende, at ingen vil have, hun skal tilstaa en Forbrydelse, som hun ikke har begaaet.“

„Nej, det er da vist nok,“ istemmede Mads Klint, som nu var kommen hjem.

Men mod Vinduet stod Hans Kragh lænet, og han sagde ikke et Ord.

„Vil De ikke ind i Stuen og tage Afsked med hinanden,“ sagde Overauditøren.

De to Ægtefællers Øjne mødtes. Hans lyse Øjne var saa fulde af Sorg, saa hun syntes, det var ikke til at taale.

De tav begge.

„Ja, ja,“ sagde Overauditøren, „vil De saa stige op?“

Selv satte han sig op paa højre Side af Fuldmægtigen.

„Men De har jo ingen Tøj paa, Menneske,“ sagde han til den skælvende Kvindeskikkelse foran paa Bukken. Han saa, hvor hendes Krop skjälv. — „Læg Dækkenet om hende, Jens.“

Mads Klints Kone kom med et Sjal, og Hans var traadt hen for at lægge Dækkenet om hendes Fødder. — Da faldt de første Taarer fra de mørke Vipper. — Hans følte dem paa sin Haand. — De brændte som Ild.

—————

Mads Klint nærmede sig Hans Kragh for at indlede en Samtale; men Hans rakte Haanden frem til Farvel og gik ud af Porten. Han fulgte efter Vognen nedad til Bækgaardens Tomt. Der stod han stille og saa efter den, indtil den som et mørkt Punkt forsvandt langt ude sammen med Vejens hvide Linie.

De to hede Taarer brændte endnu paa hans Haand, da han gik over til Anders Brats for at se til sit Barn.

Hans Liv var ødelagt, hans Lykke forspildt. Og det var altsammen hans egen Skyld, tænkte han. Saa megen

selvforskyldt Kval havde han aldrig vidst der var til i Verden.

Hos Anders Brats gik Dorte og hyssede for lille Marie. Saa tidt Barnet saa paa det fremmede Ansigt og Øjnene, der var røde af Graad, stak hun i at skribe. Hans tog hende paa Armen og bar hende op i Øverstestuen, hvor han klædte hende af og lagde hende ind i den store Himmelseng saa satte han sig paa Sengekanten og byssede og nynnede, som Inger plejede det, alt imens han saa sig om i den fremmede, tomme Stue.

Der jog et Stik af Smærte gennem hans Bryst, da han fik Øje paa Ingers gamle Kjole, hen ad en gammel Standkiste. Han huskede, hvor hun havde været tarvelig klædt — det var næsten ikke til at udholde at mindes det.

Dorte kom og bød ham ned til Aftensmad. Han var ikke sulten, sagde han. Saa satte hun sig paa en Stol ved Sengen, hvor Barnet nu sov, og gav sig til at tale med ham.

„Far siger, at Inger kunde godt være friet for at komme med i Dag imod Kaution.“

Hans svarede ikke.

„Er du nu vis paa, Hans Kragh, at du har gjort for hende, hvad du kunde?“

„Ja.“

„For vi kan jo ikke forstaa, at de har Lov til at tage hende, naar der ikke er Grund til Mistanke.“

„Men hvis der nu er Grund dertil?“

„Hans, Hans, det kan du ikke mene?“

„Det er haardt at skulle sige det — men jeg er nær ved at mene det,“ sagde Hans og gav sig til at lette sit Hjerte. — Han fortalte, hvad de havde talt om Aftenen før, da de ikke kunde faa Smør, og hvorledes han om Natten havde lagt Mærke til, at hun ikke var i Sengen. — Nu huskede han endvidere, at hun havde haft noget af Tøjet paa, da de vækkedes ved Mortens Raab.

Der faldt Skræk over Dorte. Hun var ikke længer saa sikker i sin Sag.

„Hun var jo ogsaa saa Underlig under Branden,“ sagde hun.

Efter en Stunds Tavshed føjede hun til :

„Ja, Inger var ikke saa let at faa fat paa. Hendes Tanker laa altid saa langt inde. Jeg tror, at hun kunde sætte alt paa Spil for den, hun holdt af.“

„Ja, saadan var hun,“ sagde Hans. Men han tænkte paa, hvor lidt han havde kendt hende, og hvor lidt han havde gjort for at kende hende.

XIV.

Hans Kragh var bleven tilsagt til at møde i Retten.

De faa Dage, der var gaaet efter Branden, havde været saa fulde af pinlig Uro, saa det var næsten som en Befrielse, da der kom Bud. Thi nu maatte det vel enten briste eller bære. Uvisheden havde alt for længe tæret paa hans Sind.

De to Tjenestefolk, Morten og Else, var ogsaa tilsagt. Ligesaa var de to Karle fra Storgaarden, som havde set Lys derovre om Natten.

Da Hans traadte ind i Retslokalet, saa han Dommeren sidde bag et stort Bord midt imellem to andre Embedsmænd, der havde Papirer og opslaaede Protokoller foran sig.

Fra de meget store Buevinduer faldt et stærkt Lys ind over Overauditørens graasprængte Hoved. Han saa op og nikkede til Hans Kragh og betydede ham, at han skulde tage Plads. Han satte sig paa Bænken ved Siden af Storgaardens to Karle, der saa aldeles udeltagende ud.

Lidt efter traadte Morten og Else ind. De havde Stadstøjet paa. — En sørgelig Anledning var det.

Saa aabnedes en Dør i Baggrunden, og en Retsbetjent førte Inger ind.

Ansigtet var blevet magrere, Øjnene laa ligesom længere inde, og det sorte Baand om Halsen fremhævede Kindernes store Bleghed.

Ved Synet af de tilstedeværende begyndte Taarerne langsomt at rinde; hun tørrede dem atter og atter bort med det sammenlagte Klæde, mens hun tungt og slæbende fulgte Retsbetjenten op til Skranken.

Hans følte en brændende Trang til at tage hende i sine Arme, kysse hende paa den sittrende Mund og sige hende, at hun trods alt — alt — var hans — at han aldrig havde elsket hende før nu.

Over Guldbillerne lyste de venlige Øjne mod hende:

„Naa, lille Kone, vi skulle saa til at se at komme til Bunds i den Ildløs. Kan De endnu intet erindre?“

„Nej“

„men maaske De da kan sige mig, hvorfor der var Lys i Bækgaarden, lige før Ilden brød ud.“

Inger tav; dette Spørgsmaal havde hun aldrig besvare.

„De, Hans Kragh, vidste jo, at Deres Hustru var staaet op om Natten, ikke sandt?“

Jo, Hans huskede, at da han en Gang tilfældigt vaagnede, var hun borte, men hun stod saa ofte op om Natten.

„Dette Spørgsmaal gaar vi ikke uden om, lille Kone. Hvorfor stod De op midt om Natten?“

Inger saa paa sine Hænder, som hun vred, saa Knoerne blev hvide, og Aarerne traadte blaalige frem. Blikket flakkede hvileløst rundt under de mørkstregede Bryn.

Saa svarede hun, at hun var staaet op for at se til Kærnen.

„Kærnen?“

Ja, de havde ikke kunnet faa Smør Dagen før.

„Det var dog en underlig Tid at staa op og kærne paa. — Hvorfor kunde det ikke være til næste Dag?“

„Vi trængte til Pengene.“

„Naa, saa De trængte til Penge ... Kan De“ — Dommeren saa i Protokollen — „kan De, Else Marie Jensen, huske noget til den Kærning?“

Jo, Else kunde let erindre det.

Men Spørgsmaalene blev mere nærgaaende. Hvad havde der været talt om mellem Ægtefolkene hin Aftenstund? Brillerne funkede, Øjnene skød Lyn. Skønt Else skuttede og vred sig, maatte hun frem med Talen om Gaardens Ombygning.

„Vidste De, Hans Kraghs Hustru, at Bækgaarden var højt assureret?“

„Ja.“

„Saa ønskede De vel ofte, den vilde brænde?“

„Nej.“

„Hvorfor ikke? Det laa dog saa nær.“

„Fordi jeg helst vilde beholde den gamle Gaard.“

„Ja, dette lyder højst usandsynligt.“

Folkene blev igen adspurgt, men de bekræftede Udsagnet. De havde tidt hørt Husbond anke over Gaardens Bygning — men Madmoder — aldrig.

Der faldt en Strøm af flimrende Foraarslys tværs gennem Stuen og hen paa de to unge Tjenestefolks bedrøvede Ansigter, som Angsten halvt havde stivnet. Et Kæmpetræ knoppede Grene, og for hver Gang flyttede Lyset sig. Nu laa det just over Elses Kind paa samme Sted, hvorfra hun nylig havde visket Taaren bort. Og det hvilede med Forkærlighed, syntes det, paa Mortens sribede Vest og Sølvkæden, der hang der hen over.

Aa, havde de dog bare ikke haft Kisteklæderne paa, tænkte hun.

„Sig mig, Hans Kragh, var Deres Hustru atter i Seng, da De blev vækket af Søvn?“

„Ja, hun var.“

„Var hun helt afklædt?“

Svaret lod vente paa sig.

„Nej,“ sagde han endelig.

„Hvorfor, lille Kone, havde De ikke taget Tøjet af?“

„Fordi jeg var saa træt.“

„De var træt af at slide med den Fløde?“

„Ja.“

„Træt af al den daglige, slidsomme Kamp?“

„Ja.“

„Og saa greb De i Øjeblikkets Opgivelse til noget, som De troede kunde bedre Deres Udsigter?“

Inger saa efter sin Mand, hun læste det ud af hans haabløse Blik, at han ingen Redning kendte. Hun syntes, hun var ude paa Dybet og sank og sank, og ikke een kunde række Haanden ud efter hende.

„De maa svare mig, lille Kone. For De vil jo indse, at der er ingen — slet ingen — uden De og Deres Mand, som kan have Interesse af, at Bækgaarden brænder. Har ikke De gjort det, maa det have været ham, der har brændt den.“

„Hans har ikke gjort det,“ sagde hun hurtigt.

„Nej, vel saa. Se kun paa ham.“

Og hun saa igen derhen, hvor han sad. Hun saa, at hans Sorg og Fortvivlelse ikke — var til at maale. — Der hjalp altsaa ingen Modstand. Redning var umulig. Hun maatte give tabt. Hun trykkede Lommetørklædet mod de sviende Øjne — de brændte som Ild.

„Skal vi saa se at faa Ende paa dette pinlige Forhør for Deres egen og Deres Mands Skyld. — De vilde ud af dette daglige Tryk, denne sejgpinende Armod — var det ikke saaledes?“

„Jo.“

„Og saa greb De til dette, fordi De ingen anden Udvej kendte? Naa, Svar mig nu, lille De.“ Han lagde en fast Haand paa Bordet og stod nu oprejst foran hende med det sikre, rolige Blik boret ind i hendes.

Da sank hun modstandsløs sammen og maatte gribe fat i Bordet. Disse glasklædte Øjne var ikke til at undvige.

„Vil De nu snart give Besked?“

„Ja,“ sagde hun sagte og sukkede tungt.

„Var det med en Væge, De tændte, eller rev De Tændstikker af?“

Ingen Svar.

„De rev vel en Tændstik paa Ladevæggen og stak den op under Tagskægget?“

„Det gjorde jeg vist.“

„Ja eller Nej?“

„Ja.“

„Og nu kun et lille Spørgsmaal til. — De afbrændte altsaa Bækgaarden for at faa en ny, mere tidssvarende Bolig at bo i?“

„Nej, nej,“ sagde hun heftigt.

„Jo, vist saa — hvad skulde Grunden ellers være. — Det kan ikke være gjort i nogen anden Hensigt. Enhver vil tro det.“

Ret som hun selv havde Følelsen af det samme, gav det et Ryk i hendes sammenkrøbne Skikkelse, den rankede sig, og Selvopholdelsesdriften fik hendes mørke, sorgfulde Blik til at flamme, da hun med lav, men tydelig Stemme gav sig til at forklare, hvorfor og hvordan det var kommen. Hver Gang hun kørte fast, hjalp Dommeren hende paa Gled igen — han begyndte at fatte denne psykologiske Gaade.

Hun var altsaa bleven gift med en Mand, som ikke gengældte hendes inderlige Kærlighed, og hun syntes ikke, Livet var værd at leve foruden. Saa havde hun haabet, at hun selv kunde vinde ham, hvis hun holdt ud. Hendes Fader døde, hendes Søster blev sendt ud fra Hjemmet — intet hjalp. Stærkest havde Haabet blusset op, da den lille Pige blev født, men hun mærkede snart, at Barnet fik det hele — der blev intet til Barnets Moder. Saa i den sidste Tid, da Armoden trykkede saa haardt, var hun begyndt at tro, at de smaa Kaar bar Skylden, og da hun saa tillige talte om at sælge den Gaard og den jord, der var hendes Arv efter Faderen, fo'r Fortvivlelsen i hendes Sind. Thi paa denne jord havde hun sin Rod og kunde ikke trives andet Steds. Da hun saa opsnappede fra Samtaler, som Hans førte med andre, at de kunde faa et større Laan, hvis Gaarden blev ombygget, saa var Fristelsen kommen. Først saa svagt, næsten uden at hun vidste, den var der. Men saa var det Dagen efter Ballet, da Hans atter gik over i Storgaarden, at Modet sank, saa hun ikke syntes, der var hæderlig Udvej mere at øjne — og da han kom hjem og talte, som om Gaarden var Aarsag til al deres Fordærv, kunde hun ikke blive den forfærdelige Tilskyndelse kvit. — Fortvivlelsen sagde hende, at nu fik det enten briste eller bære, for saaledes som Livet var, var det ikke til at udholde. Selv Stormen, naar den fo'r frem saa haardt den Nat, var for hende et Raab om at gribe til ...

Alt dette blev sagt med et Selvopholdelsens Mod... Det var en Opblussen, som hurtigt sluktes. Hun ravede nu og skjælv og støttede sig til Skranken. Paa et Vink af Overauditøren fik en Retsbetjent hende til at sætte sig.

Der sad hun, mens Protokollen blev læst op og Forhøret sluttet. Hun havde foldet Hænderne og fæstede Blikket mod Jorden for at tvinge sig selv fra at se derhen, hvor *han* sad. Saa

kom Retsbetjenten og førte hende atter ud af Døren i Baggrunden.

Hans Kragh havde bøjet sig fremover med Albuerne mod Knæene og Hovedet støttet i Hænderne, indtil hun fulgte Betjenten mod Døren. Da rettede han i et Spring sin spænstige Krop, som han vilde holde hende tilbage; men da Døren lukkede sig efter hende, faldt han ned paa Bænken i lydelig Hulken, der gennemrystede hans Krop.

Overauditøren lod de andre forlade Retssalen og nærmede sig den ulykkelige Mand. Det var Aar og Dag, siden han havde set saa dyb en Smærte foran Skranken.

„Det gør mig hjertelig ondt, min gode Mand. Jeg beklager Dem meget begge to — ogsaa hende. Man oplever det forunderligste, lille De. Hun har aabenbart Ret, naar hun siger, at hun har forgrebet sig i Skræk for at miste sin Fædrengaards jord. — Opreven og ulykkelig, som hun var, vilde hun saa prøve paa at ofre den gamle Bolig.“

„Det er mig, der har drevet hende dertil, mig, mig. — Hun er saa uskyldig som det hvideste Lam. Saa sandt der er en retfærdig Gud til, bør det være mig, som faar Straffen i Stedet for hende.“

„Det er meget muligt, at han, som De nævnde der, vilde dømme saaledes; men vi Lovens Folk maa nok holde os til Handlingerne og ikke til Hjerternes Bevæggrunde. — Naa, det var bedst for hende, at hun nu fik sit Sind lettet, saa hun omsider kan falde til Ro.“

Hans saa bedende paa den venlige Mand:

„Hr. Dommer, kan jeg ikke komme ind til hende — bare ti Minutter. — Aa, giv mig Lov, Hr. Dommer.“

„Nej, nej, ikke i Dag, lille De, ikke i Dag — een af de nærmeste Dage — i Overmorgen maaske.“

„Hr. Dommer, maa jeg spørge om den ene Ting — — hvor meget kan det blive — i det længste?“

„Ved det ikke saa nøje — fem Aar — fire Aar.“

„Fem Aar! Fem Aar!“

„Saa, saa, unge Mand — tag Dem det nu ikke saa nær, lille De. Fem Aar er da ingen Evighed for unge Folk. Farvel, Farvel. Kom saa kun herud paa Fredag. Han skubbede Hans med Lempe ud ad den svære Dør.

Ude i Foraarslyset havde han den samme mærkelige Følelse, som han havde i Krigen Dagen efter Slaget — en Følelse af at være halvt vaagen efter en Bedøvelse eller snarere efter en tung, drømmesvanger Søvn. Han saa en kendt Bondemand gaa over Torvet og forbavsedes over, at han ikke saa anderledes ud, end han plejede. —

Verden var altsaa den samme for andre — for ham var den bleven ny.

XV.

Hvorledes Hans Kragh fik fat paa sit HKøretøj og kom til Vogns hjem efter — det vidste han ikke selv. Der var som en sviende Pine i hans Sjæl og en blytung Sorg i hans Lemmer.

Og saa denne fortærende Længsel efter hende — efter at knuge i sin Favn hendes skælvende, sitrende Legeme og sige hende, hvor han nu elskede, elskede hende.

Det var hen paa Eftermiddagen, da han kom tilbage til Landsbyen med sine Folk. I Anders Brats Gaard blev han modtaget med venlig Deltagelse, men han kunde ikke taale at tale et Ord om, hvad der var foregaaet. Han lukkede sig inde i Storstuen med sin lille Pige paa Skødet — kælede og slegede for hende i det uendelige.

„Du har en Mor,“ sagde han til Barnet, som intet forstod deraf. „Du har en Mor, der er bedre og sødere end nogen Mor i hele Verden. — Endda hun skal der hen, hvor hverken Sol eller Maane skinner.“

Og Barnet krøb længere ind i hans Favn, ligesom hun vilde nærmere til den Klage, der steg op fra hans Bryst.

Om Aftenen, da hun var falden til Ro, kunde han ikke holde det ud i den mennesketomme Stue for Angerens og Selvanklagens nagende Tanker. For at blive dem kvit gik han ud — ned til Bækgaardens Tomt og videre ud paa Marken.

Han Saa ikke, at en Mand fulgte efter ham ud ad Markvejen. Det var Lars Storgaard. Han gik og tænkte paa, hvor dette havde taget paa Hans. Han gik, som han havde faaet et Knæk over Nakken, sølle Mand.

Lykken havde været ham karrig, tænkte Lars. Først slog Mariane ham fejl, og det tog han sig nær nok, og saa blev han gift med en Pige, som han vel ingen rigtig Lyst havde til. Og nu var det sidste det værste kommen til. Thi naar hans egen Kone nu havde svedet Gaarden af, saa fik han vel ikke en rød Øre i Erstatning. Og saa kunde man nok sige, at han var bleven Gaardmand i Fjenderup tidligt nok.

Lars rystede sit Hoved, han følte sig ikke uden Skyld. Saa gav han sig til at kalde, og Hans vendte sig uvilligt om og tog den Haand, som hans gamle Husbond rakte frem.

„Dette her gaar mig pinte endda noget nær, kan du tro. For det var vel egentlig mig, som fra Førstningen af fik dig lokket til noget, som du ingen Lyst havde til.“

Hans mente, at det nok var gliaaet, som det skulde gaa.

„Ja, ja,“ sagde Lars Storgaard — „jeg skal i hvert Fald ikke slaa Haanden af dig. — Nu taber du vel din Assurahce, men vi maa pinte se at hjælpe dig til med at faa Gaarden bygget op igen. Saa kan du meget lettere faa den solgt.“

Solgt? Hvad mente han med det? Troede de virkelig om ham, at han kunde være *saa* lumpen at sælge den jord, der var hans Kones Arv? — Nej, hver Fodsbred skulde ligge ubeskaaret, naar hun vendte tilbage.

„Naa, naa, Hans Kragh, godt Ord igen. Det kommer pinte da an paa, hvor langt du rækker. — Naar du nu ingen Assurance faar, hvad saa?“

„Saa vil jeg bygge et Skur af Træ langt ude paa den yderste Mark til mine Køer og Heste, og et Ly, klinet op af Ler og Mos til mig selv og min lille Pige, og der skal *hun* træffe os, naar hun igen bliver løst. Og da vil vi hjælpes ad at rejse et Hjem igen, hvor ringe det end kan blive.“

„Naa, naa, du tager det saa heftigt, hvad Nytte er det til. Hos mig skal du faa al den Støtte, jeg kan yde. Gaarden kan du jo vel faa bygget op, men om du kan blive ved den — det er pinte...“

„Det skal jeg vise baade dig og andre,“ afbrød Hans.

Og Lars, der mente, at det var unyttigt at tale med en Mand, som var gaaet af Hægterne i Sorg, bød Farvel og gik.

Ane Mette havde den hele Dag gaaet med det lønlige Haab, at Inger skulde være med, naar Hans kom hjem fra Byen, og nu kom der en pinefuld Vaande over hende, da hun erfarede, at han var kommen ene tilbage. Enkelte forblommene Ytringer, der faldt mellem Sørensen og Madammen, fordoblede hendes Ængstelse.

Men da hun saa paa sin Vandring ud efter Køerne traf Morten og af ham fik fuld Besked om, hvorledes Sagerne stod, blev hun aldeles overvældet af Fortvivlelse. Hun løb som en vanvittig op paa Marken, kastede sig med Hovedet mod et Gærde og græd og skreg og anklagede.

Ingen hørte hendes Raab eller saa hendes vilde Smærte. Lærkerne sang deres Aftensang for den synkende Sol, og Køerne, der gumlede sig sultne i Foraarets smaa og sparsomme Spirer, brølede af Længsel efter Foderet i Krybben. Men hun sansede ikke, at Aftenen var nær.

Der var et Billede, som steg frem i al sin Rædsel for hendes Tanker, og hver Gang, hun havde jaget det til Side, stod det der lyslevende igen.

Det var Pigen fra Hobro.

Hun huskede, hvor baade hun selv og Inger gøs, naar Faderen i lange Vinteraftener fortalte om den unge Pige, som havde stukket Ild paa Hobro. — Saa levende havde han udmalet hendes hvide Skræk, da hun stod frem paa Torvet og foran Skafottet fremsagde sine Salmer. — Hver Gang de i Salmebogen kom til disse Numre, havde de altid bladet saa hurtigt om.

Den Stakkell, der havde været saa haardt fristet. Hvor mange Taarer var der ikke faldet fra unge Pigeøjne for hendes kranke Skæbne.

Og nu havde Inger, den smukke, blide Inger med den stille Værdighed og det bløde Sind — nu havde hun gjort sig skyldig i den samme Forbrydelse.

Aa, det var ikke, det kunde ikke være sandt. Det maatte være Løgn, Løgn, Løgn.

Hun raabte det himmelhøjt ud i det vide Rum, men ingen hørte det. Tilsidst skreg hun sig træt, og da først begyndte hun at sanse, hvad der omgav hende.

Der henne stod Degnens Køer og brølte. Hvad brød hun sig om den dumme Dyr eller deres selvgode Ejer og hans sukkersøde Madam. — Vilde de have deres Køer hjem, fik de hente dem selv. Thi, her ude i Foraarsblæst og blandt Aftenskygger vilde hun blive. Den bare Mark var vel altid et bedre Sted end et muggen Rum i en Fængselscelle.

Hun saa for sig Thing- og Arresthusets røde Mur. De havde været med faderen i Staden, da det netop var færdigt. Kongefamilien havde været Byens Gæster, og om Aftenen lyste den store Bygning som et mangefarvet, tusindstraalet Feslot. Men Faderen havde sagt med foldede Hænder, at han vilde bede Gud i Himlen bevare *hans* for at sættes inden for disse Mure...

Saaledes blev hun ved at pine sig selv, til Degnen kom for at søge efter sine Køer. Han fandt hende liggende ved Gærdet i frygtelig opløst Sindstilstand og han glemte ikke at holde en for Anledningen, passende og advarende Formaningstale.

Men Dagen efter fik hun sin Plads i Skolen sagt op til Skiftetid.

XVI.

Han sneg sig lydløst gennem den smalle Dør, som Slutteren aabnede for ham. Derhenne paa Briksen sad hun — sammensunken og med mørke, rædde

Øjne, som hun slog op, da han flyttede paa sig.

„Hans“, skreg hun i Rædsel og søgte at gemme sig bort i Krogen ind til Væggen med Hænderne foldet over Øjnene.

Men han kaldte hende ved Navn — saa blødt og blidt, at hun begyndte at lytte.

„Det er ikke dig, er det vel. — Det er kun den samme, som er kommen de tyve Gange, siden de satte mig her. Naar jeg rører mig, er du borte.“

„Det er mig, Inger — kære bitte Inger — tag Hænderne bort — hører du mig ikke — det er Hans.“

Da lod hun Hænderne synke og sagde :

„Er det sandt — og du er ikke vred — ikke det mindste — jeg har drømt hver Nat, at du kom og krævede mig til Regnskab fordi jeg lod mig forlede til at sætte alting paa Spil.“ Hun knugede sine Hænder i afmægtig Fortvivlelse, men han greb dem mellem sine for at tvinge hendes Blik mod hans. Hun fattede ikke det Sprog, som stod der at læse, og vedblev at følge sine egne Tanker ...

...Hvis Poplerne ikke havde suset saa sært den Dag, da hun saa ham gaa op ad Gaden, mens hun tog Lærredet ind — men det var, som de hviskede noget om, at derovre vilde han træffe Købere til Gaarden, før eller senere ... Og havde ikke Stormen hylet saa stygt den Nat og pebet gennem Skorstenspiber og Luger — saa var hun vel faldet i Søvn med sin Kvide den Nat som saa mange andre Nætter — — men nu, nu — nu var hendes Kval evig — den vilde aldrig slukkes...

Han tog hendes mørke Hoved mellem sine Hænder og lagde det ind til sit Bryst.

„Vi har kun en Time,“ sagde han, „én eneste karrig tilmaalt Time.“ Saa trak han hende ned paa Briksen og smed sig med Knæene mod Cellens Gulv og gemte sit lyse Hoved i hendes Skød.

Nu var det ham, som talte. Hver Sætning var en Bøn om Tilgivelse og Glemsel; Hans Kærlighed, hans Længsel aandede gennem hans Ord, og hun saa Underet i hans Blik — det Under, at Gud nu havde rørt ved hans Hjerte. — Saa sad hun ganske stille og lyttede, og lod Haanden glide gennem hans lyse Haar. Udenfor ved Muren kvidrede Vaarens glade Fugle.

Hver Femminut stak Slutteren Hovedet ind og hostede betydningsfuldt; men Hans blev liggende i samme Stilling, indtil det blev ham betydet, at nu skulde han gaa.

En Time efter sad han paa sin Vogn hjemefter og gennemlevede det alt sammen paany. Hvad det dog var for en forunderlig Følelse, der nu var kommen op i ham — den manede ham til Daad — gav ham Kraft og Mod. Hans Kærlighed til Mariane havde kuert og slappet. Saa var det vel sandt, at der var en ægte og en uægte Kærlighed til, en Tanke, han altid før havde haanet.

Endnu syntes han at kunne mærke den søde, sitrende Fornemmelse, naar hun lod de lange, bevægelige Fingre glide gennem hans Haar. — Saa for han op og lod Pисken strejfe de lade Heste. Men atter faldt han hen i den samme Dvælen — mindedes Afskeden, da begge hans Arme havde omslynget hendes Liv.

Hendes blege Kinder havde faaet saa varm en Farve, og Smilet, der adskilte Læbernes søde Bue, var saa hengiven ømt som et Barns — alt imens hun lyttede til, hvad han forlokkede hende om Fremtiden.

Han vilde — havde han sagt — længes og bie og vente paa den Dag, da Fængslet atter skulde aabne sig for hende. — Da skulde hun se ham staa derudenfor Porten, og han vilde løfte hende i Jubel paa sine Arme og bære hende derfra.

Der skred Kendinger forbi ham paa Vejen, og de hilste ham deltagende og medynksomt, men han nikkede nok saa muntert igen.

Han begreb ikke sig selv; thi han havde jo ikke den mindst Grund til at være glad. Vorherre skulde vide, han havde Just Grund til alt andet. Og dog var det, som en Byrde var løftet af hans Skuldre, — et Aag, som havde hvilet derover i mange Aar. Paa samme Tid følte han, at noget fik Luft, — noget, som havde været bundet i hans Sjæl, siden de to Tildragelser kom, der skyggede over hans Sind og lagde Iskulde omkring hans Hjerte.

Den første Begivenhed var Felttoget.

Han var dragen afsted som de andre med Mod og Fortrøstning, og han var vendt hjem med Skuffelser og fejlslagent Haab. — Havde han ikke faaet anden Skramme i Krigen, saa havde han taget Skade i sin Tro paa, at den gode Sag skal gaa af med Sejren.

Bagefter kom hans Kærlighed til Mariane, da al Jordens Lyst og Gods og Guld og grønne Skove syntes at tilhøre ham — indtil det paany blev Skuffelse alt sammen. Og siden den Tid havde hans Hjerte lukket sig i kold Foragt.

Hvorledes kunde nu nogen forklare, at det var bleven aabnet igen. — Der var usynlige Magter til, som

spillede Tærning om Menneskers Lykke... Han følte sig i deres Vold.

Han var naaet til Fjenderup Bymark og kørte om et Kobbelt Køer. Det var Degnens tre brogede, der søgte hjemefter. Ane Mette tradskede barfodet ved Siden. Det slog ham, at hun saa mere sjusket og forstyrret ud end før, og at hun helst vilde undgaa at se ham.

Han lod Vognen holde og kaldte hende ved Navn, talte hende venligt til og forklarede hende lidt om, hvorledes det altsammen stod til.

„Hvordan har lille Marie det?“ spurgte hun, mens Mundvigene bævende trak sig nedefter.

„Nu er hun bleven godt kendt med Dorthe. — Men hør, Ane Mette, jeg har tænkt paa — du kommer vist til at sige din Plads i Skolen op — hvis du da ellers kan taale at skilles fra Madammen. — Du vil faa lille Marie til Herskab i Stedet.“

Ane Mette hævdede Hovedet og strøg Haartjavserne bort fra de graa, sorgtunge Øjne.

„Aa, er det sandt,“ spurgte hun og tænkte paa, hvor godt det var, at hun kunde blive fri for at sige ham, at hun selv var bleven sagt op. Hans nikkede venligt, og hun satte i Løb efter Køerne, der var naaet videre opad.

Ja, noget af en Slask, det var hun. Men alligevel — hun vilde dele den yderste Fattigdom med ham og Barnet — det var han vis paa — thi Hjertet var heldigvis ikke i Ulave — saaledes som Haaret.

Han saa over til Bækgaardens Tomt, hvor deres Arnested laa i Grus. Nu gjaldt det om at hærde sin Vilje og stemme sin Ryg imod, hvis han atter skulde faa sit Hjem genopbygget.

Han fraspændte Vognen i Præstens Gaard, og trak Hestene ind i Stalden. Og da han atter kom ud paa Fjenderup Gade, lagde han Mærke til, at der var Pinsetravlhed i Byen.

I en Bolig blev der kalket, i en anden vadskedes Vinduer, et andet Sted lugedes Brostenene udenfor Døren. — Alle havde de et Hjem at pudse og pynte til Højtiden — alle.

Han huskede, hvor Inger i Fjor havde haft travlt med at faa Bækgaarden i Foraarskrud, og hvor han havde spottet over, at hun kunde have Lyst til at sæbevadske og pudse det gamle Skrammel.

Lars Storgaard stod ved Vejsvinget og nød sin Aftenpibe. Hans fik Lyst til at gaa hen og tale til ham, han havde saa kort afvist hans Venlighed forleden.

Hele den øverste Bydel var fyldt med Æbleskiveos, der stod ud af Bryggersdøren i Storgaarden.

„Det er Grethe, som laver alt det Bras“, forklarede Lars. „Der er bleven et syndigt Sjøv herovre, siden den halvtaaelige Kælling er flyttet herind. Hun koger og braser pinte Dagen lang. Mariane og Søren er lige tossede begge to — for Søren er pinte ingen Mand.“

Hans svarede ikke, og Lars fortsatte sine Tanker:

„Jeg synes, de kunde have andet at bestille end lade den rød-blissede Kælling tømme Storgaardens Smørbøtter og Saltkar. — Det gaar snavs med Storgaardens Drift. — Det er ikke som i vor Tid, Hans.“

Den kraftige Bonde faldt i Tanker, han glemte at føre Piben til Munden. Saa kom det: „Det skulde pinte alligevel have været dig og Mariane.“

Men Navnet havde tabt sin Klang i Hans Krag's Øre. Thi *den* Mariane, han engang havde kendt, og af hvis kække Øjne han havde drukket Livets Lyst, havde lidet eller intet tilfælles med en vis Madam Balle, der saa paa sin Mand med kolde Fiskeøjne og gerne gjorde ham til Hanrej, naar det faldt hende ind.

En ubehersket skingrende Latter, der mindede om en gal Hoppes Vrinsken, trængte sig ud til dem, hvor de stod. — Hvor lidt den lignede den muntre, livsglade Musik, der i lyse Foraarsaftener steg op fra Marianes Bryst og fyldte Luften om Storgaarden med Toner!

Han rakte Haanden frem mod Lars.

„De gamle Dage er forbi,“ sagde han, idet han gik.

Og atter faldt det ham i Tanker, hvor lidt Mennesker raader for deres egen Skæbne, og hvor lidt man ved om, hvor Livet fører hen.

Thi nu vilde han ikke bytte med dem derinde.

XVII.

Paa ydermarken — en god Fjerdingvej fra Fjenderup By — havde Hans Krag ladet Bækgaarden genopbygge.

Ved Hjælp af den lille Assurance, det var lykkedes ham at faa, men særligt ved Lars Storgaards Velvilje, havde han ladet opføre fire lave Længer der havde en vis Lighed med en Menneskebolig. De fleste som saa den, fandt, at det maatte være en Efterlignelse af den gamle Gaard, men ingen forbavsedes derover; de tænkte alle, at han byggede vel efter sine ringe Midler. Selv naar han forsikrede, at netop saaledes og ikke i nogen anden Skikkelse vilde han ogsaa have rejst

den, hvis han havde haft Raad, hørte Folk efter hans Ord med vantro Deltagelse, idet de mindedes Rævens Snak om Rønnebærrene.

Saa begyndte han da sin haarde, trælsomme Kamp for at afvinde Jorden det daglige Brød. Og det lykkedes ham over Forventning. Han fik at se, hvad en sejt Mandsvilje kan bringe det til.

Han havde beholdt Folkene fra Ingers Tid, og det var et klogt Træk, thi de havde med jydsk Trofasthed følt, at de burde staa Last og Brast med deres haardt hjemøgte Husbond. Men paa Vinteren var Else bleven gift med en Træskomand, og siden havde Ane Mette været alene om det indvendige Arbejde. Hun mente nok, hun kunde, naar hun sled fra Gry til Kvæld, og det var det heldigste, for saa fik hun ikke Tid til at tænke.

Hendes ufortrødne, utrættelige Djærvhed hjalp ofte det sunkne Mod op i Hans. Og det kunde behøves. Thi der var en Tanke — og den kom tidt — der lammede Musklerne i hans Arm og slappede Spænstheden i hans Vilje. — Det var Tanken om de mange Aar. — De lange Aar.

Nu var der gaaet to, og man var naaet frem til Juletid i det tredje — men endnu var omtrent den halve Tid tilbage. — Den tærede paa Haab og Kræfter, den frygtelige Ventetid.

Det var sen Eftermiddag før Lille Juleaften.

Hans aabnede Døren ind til Dagligstuen, men da han saa, at Gulvet lige var skuret, blev han staaende for at tage de vaade Støvler af; men ind over Bordet hev han noget tungt. Saa traadte han ind paa Hosesokkerne.

Ane Mette var klatret op paa en Armstol tæt ved Kakkellovnen for at hænge de gamle Messingfade og Bækkener op, som var reddede ved Branden. Hun havde haft dem nede til Pudsning før Helligdagene.

Uden for Døren til Sovekammeret laa den lille Pige og lege med et Uldgarnsnøgle, som en ringet Kat sprang efter og snappede i, naar det trillede fra hende.

Hans tog hende paa Armen og bar hende hen til Bordet og viste hende et langøret Dyr, som laa der.

„En Missekat,“ sagde Barnet.

„Ja, en Harem,“ forklarede Faderen.

Ane Mette hoppede ned fra Armstolen og kom nysgerrigt nærmere.

„Har du været paa Jagt, Hans?“

„Ja, jeg syntes, jeg maatte ud for at hente en Steg til i Morgen Aften, vi har jo hverken Ænder eller Gæs i Aar — og vi skulde dog helst vide, det er

Juleaften — det kan være trist nok endda.“

Ane Mette svarede ikke; hun gav sig til at aftørre Ruderne, der var blinde af Dug. Vinduerne sad højt og var smaarudede som i den gamle Gaard.

„For det er værst mod en Højtid,“ sagde Hans.

„Meget værst,“ svarede hun.

„Og der er endnu to Jul tilbage foruden denne.“

„Ja, Julen er værst,“ gentog hun.

Der lagde sig en Tavshed over Stuen, som Ane Mette afbrød ved at pirre op i Ilden og lægge ny Tørv paa, saa det vaade Gulv kunde tørres. Nu lyste det fra Ovnen ud over den halvmørke Stue, man kunde læse, hvad Klokken var, paa den grå Skive i den gamle Bornholmer.

Men Mørkningen bragte altid Uro i Hanses Tanker. Saa tændte han Piben som i gamle Dage, naar han drev over i Storgaarden. Han stillede sig ude ved Husgavlen og saa paa Solnedgangen.

Bag Hedebakkerne forsvandt Dagens Lys. Skyerne laa i rød violette Lag over hele den vestlige Himmel.

Sne og Kulde varslede det.

I Guds Navn da — de var beredt paa at holde en Vinter ud — de havde tilstrækkeligt at bide og brænde.

Saltkarret Var Fuldt, og paa Loftet laa en stor Dynge Korn, og Tørv Var der nok af. En solid Bolig havde de, tarvelig og enkel, men rummelig efter deres smag. Og efter hendes Smag — den var det vel nærmest, der var bestemmende, skønt hun var borte imens.

Samkvemmet med den øvrige Verden blev mindre, naar Vinteren kom. Da blev de næsten som en fjern Koloni, der ude i Bækgaarden. Men saaledes havde han selv ønsket det. Han følte kun eet savn — det, som han plagedes af baade Dag og Nat.

Mens han saaledes saa ud over de nøgne Marker, hvor Aftenen lagde sin mørke, skyggede Stilhed, fik han Øje paa en Skikkelse, der kom vandrende ad Bivejen, Som Fra Landevejen førte op til Gaarden.

Det var vel en Bissekræmmer, tænkte han. Saa var det nok bedst at vare Ane Mette ad. Der kunne være et og andet, der tiltrængtes; og Kvindfolk er altid opsatte paa at slaa en Handel af. Han gik ind og meldte det.

„Maaske det er Eske Hedebo,“ Sagde Ane Mette. „Nu er det mange Aar siden, han har været her.“

„Sidste Gang var en Mortensaften.“

„Ja, det var den Gang, Inger saa gerne vilde haft det skotsktærnede Baand.“

„Han skal tilbydes Husly i Nat, hvis det er ham,“ sagde Hans og satte sig for Bordskiven, der var saa hvid, at den lyste gennem Tusmørket. Skæret fra Kakkellovnsilden hoppede i de tørre Pletter paa det mørkklamme Gulv.

„Her er lunt og godt“ sagde han og saa paa de gamle Fade, der skinnede over Ovnene.

Søren Peter kom ind med Tørv til Ovnen. Han satte sig hen paa Gulvet til lille Marie, der atter legede med Katten.

„Der kommer een her til Gaarden. Det er et Kvindfolk.“

„Aa Snak,“ sagde Hans, „det er vel en Kræmmer“.

Men Søren Peter blev ved sit.

„Maaske det er Dorthe, der har været andet Steds i By og saa lægger Vejen herom for at se til Marie,“ mente Ane Mette.

De hørte Hunden fare halsende frem, men straks tie; og Hans rejste sig for at se ud.

„Men j Guds Navn, hvad er det?“

Han greb i Bænken og styrtede ud.

Ane Mette kom i saa stor en Spænding, at hun straks ikke kunde flytte en Fod. Saa hørte hun Hans Stemme i Forstuen og en anden Stemme svare. Hun brød ud i et Henrykkelsens Skig:

„Inger, Inger.“

De vilde næppe tro deres egne Øjne, — men det *var* Inger.

Og de spurgte og spurgte om de hundrede Ting. Om Benaadning, om Anledning, om det var Overauditørens Skyld, hun svarede ja paa det altsammen. Hun stod som den, der ikke kan skelne mellem Drøm og Virkelighed.

„Nu faar vi lade hende i fred sagde Hans og knugede hende til sig. „Vi *har* hende, og det er det vigtigste. — Hun er jo saa forkommen af Sindsbevægelse, saa hun ryster, som i Kolden.“ —

De begyndte at løse hendes Tøj og trak de vaade Sko af hendes Fødder, og de saa til hinanden — den samme Tanke stod at læse i deres Øjne.

„Hun skal nok faa Kød paa Kroppen igen,“ sagde han.

Men den lille Pige havde rejst sig og kom nærmere med store, forundrede Blik. Hun havde Moderens mørke Øjne.

„H'em er det, h'em er det? — Søren Peter siger, det er vo's Mor,“ sagde hun og skubbede sig nær til sin Faders Knæ.

Da fik Ingers alt for fulde Hjerte Luft, og Taarerne løste hendes Mæle. Hun kastede sig ned paa Bænken ved Bordet og sagde:

„Du maa ikke blive vred, fordi jeg græder... jeg vilde meget hellere le, men jeg kan kun græde... Og dog er jeg saa glad, som jeg aldrig før i hele mit Liv har været...“

„Ja vist saa, bitte Inger, tapre Ven.“

Og du kom til Julen“, Jublede det fra Ane Mette.

„Vos Mor kom til julen,“ sagde lille Marie.

Saa lod de hende i Fred samle sig efter Gensynets første, stærke Indtryk. De stillede frem for hende det bedste, Huset formaaede, varm Mad og oplivende Drikke.

Saa, følte hun sig tryk og tørrede de sidste Taarer bort, og gav sig til at tale om den pæne Stue og den ny Bolig.

„Jeg er saa glad for, at du vilde lægge

Gaarden her, saa jeg igen kan leve sammen med Bækken. Den er som en gammel Ven for mig. Jeg kunde høre den tale højt, da jeg gik der forbi.“

„Ja, den har stærkt Fald her ligesom ved Bækgaarden“ sagde Hans. Han havde ogsaa lært at høre, hvad den sagde.

Ind gennem de flade Marker kom den i sindigt, ensformigt Løb — saa jævnt vuggende sig frem. — Men ved Udflyttergaarden paa Ydermarken, fik den Fart; der hoppede dens smaa Bølger og sprang over de smaa og store Sten. Den nynnede og rislede og ofte lød det med Kluk i Kluk — som om den af Hjertet frydefuldt lo.